

F

**FONDS VOOR
BEELDENE KUNSTEN
VORMGEVING
EN BOUWKUNST**

2008

JAARVERSLAG

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord *5*

SPOOR 1 – SUBSIDIES

1. Basissubsidies

1.1 Inleiding *9*

1.2 Overzichten Basissubsidies *10*

1.3 Toekenningen Basissubsidies *15*

1.4 Commissie Basissubsidies *18*

2. Stimuleringsubsidies

2.1 Inleiding *19*

2.2 Overzichten Stimuleringsubsidies *22*

2.3 Toekenningen Stimuleringsubsidies *29*

2.4 Commissie Stimuleringsubsidies *67*

3. Publicatiesubsidies

3.1 Inleiding *71*

3.2 Overzichten Publicatiesubsidies *72*

3.3 Toekenningen Publicatiesubsidies *73*

3.4 Commissie Publicatiesubsidies *80*

4. Bemiddelaarssubsidies

4.1 Inleiding *81*

4.2 Overzichten Bemiddelaarssubsidies *82*

4.3 Toekenningen Bemiddelaarssubsidies *83*

4.4 Commissie Bemiddelaarssubsidie *88*

SPOOR 2 – INTERNATIONALISERING

5. Buitenland ateliers

5.1 Inleiding *91*

5.2 Toekenningen buitenland ateliers *92*

5.3 Commissie buitenland ateliers *94*

6. Tijdelijke buitenland ateliers

6.1 Inleiding *95*

6.2 Toekenningen tijdelijke buitenland ateliers *96*

6.3 Werkgroep tijdelijke buitenland ateliers *96*

7. Natraject studiereis 'Power of Place' 97

8. Stichting het Van Doesburghuis 98

SPOOR 3 – BIJZONDERE PROJECTEN

9. TAX-videoclipfonds

9.1 Inleiding 101

9.2 Overzichten TAX-videoclipfonds 101

9.3 Toekenningen TAX-videoclipfonds 102

9.4 Commissie TAX-videoclipfonds 104

10. Gamefonds

10.1 Inleiding 105

10.2 Ding! Prijs voor artistieke ontwikkeling games 105

11. Pilotprojecten

11.1 Inleiding 107

11.2 Nieuwe en lopende Pilotprojecten 107

11.3 Commissie Pilotprojecten 116

ALGEMEEN

12. Bezwaar- en beroepsprocedures 119

13. Publieksgerichte activiteiten en communicatie

13.1 Tentoonstellingen 121

13.2 Publieksmomenten 122

13.3 Drukwerk 124

13.4 Website 125

13.5 Advertenties en voorlichting 125

13.6 Horizontale verantwoording 126

14. Fondsbestuur en Fondsbureau

14.1 Fondsbestuur 128

14.2 Fondsbureau 128

14.3 Fonds in bedrijf 130

15. Jaarcijfers 2008 133

Colofon 162

VOORWOORD

Het jaar 2008 was voor het Fonds BKVB buitengewoon enerverend en inspirerend. Het was het jaar waarin het nieuwe beleidsplan 2009-2012 door zowel de Raad voor Cultuur als het Ministerie van OCW positief ontvangen werd en het Fonds BKVB zijn nieuwe beleidsvoornemens gesteund zag door alle betrokkenen. Dat betekent dat het beleid verder gezet kan worden en de ingeslagen weg als juist en kansrijk beschouwd wordt. De indeling van dit jaarverslag in drie sporen loopt hierop vooruit.

Daarnaast heeft de feestelijke manifestatie Fonds BKVB LIVE voor de nodige dynamiek binnen en buiten het Fonds gezorgd. Fonds Live was enerzijds opgezet om het twintigjarig bestaan van het fonds te vieren – en anderzijds was het een antwoord op vragen rond de reguliere aanvraagprocedure en de beoordeling. Fonds LIVE stelde aanvragers in de gelegenheid hun plannen en projectvoorstellen persoonlijk te presenteren en te verklaren ten overstaan van een kleine commissie die elke dag anders was samengesteld. Deze commissie bestond mede uit mensen van buiten de kunstwereld en dat leverde interessante discussies en gezichtspunten op. Fonds Live liep officieel van 20 oktober tot 20 november, maar omdat de belangstelling overweldigend groot was, duurde het tot in maart 2009 voor alle aanvragers die zich voor 20 oktober hadden aangemeld, hun plannen konden presenteren. Omdat daarnaast de gewone commissievergaderingen doorgingen, betekende dit alles een onevenredig zware belasting voor de Fondsmedewerkers. Dat zij desondanks de stroom aanvragen, aanvragers en gasten met vol enthousiasme hebben weten te stroomlijnen, verdient alle respect. Wie meer wil weten over Fonds BKVB LIVE kan via de website het documentaire essay van schrijfster en publiciste Nausicaa Marbe bestellen.

Op het eind van het jaar nam het aantal aanvragen voor een basisstipendium oude stijl enorm toe. Tot 31 december hadden kunstenaars en vrije vormgevers de mogelijkheid om, in het kader van de overgangsregeling, een basisstipendium oude stijl aan te vragen d.w.z. een basisstipendium dat volgens de criteria van de regeling 2005-2008 beoordeeld wordt. Met ingang van 1 januari 2009 zouden de criteria van de nieuwe regeling gelden. In de laatste week van december kwamen er nog zo 'n 500 aanvragen binnen. Ook de verwerking van deze stroom eiste het nodige van de medewerkers en commissieleden. In de paragraaf 'Fonds in bedrijf' is inzichtelijk gemaakt welk werk er in 2008 door een ieder is verzet.

In 2008 werd Özkan Gölpinar als programmamanager culturele diversiteit aangehouden. Voor het Fonds BKVB ontwikkelde hij het programma 355°, Art Beyond Borders dat een breed panorama aan activiteiten omvat die het Fonds verbinden met talloze kunstenaars, groeperingen en instellingen op het gebied van de culturele diversiteit. Ook werden in 2008 al de eerste contouren van het nieuwe beleid geschetst. Met vertegenwoordigers uit de wereld van de documentaire fotografie en de strip werden plannen ontwikkeld om de beoefening van beide disciplines te sti-

muleren. Om die plannen te realiseren, werden twee intendanten aangesteld, zoals in het nieuwe beleidsplan is aangekondigd. Ook werd de vernieuwde, informatieve, veelzijdige site van het Fonds voorbereid; wie nu de site bezoekt kan zich op veel niveaus informeren over zowel de kunstenaars, vormgevers en architecten en hun projecten als over de activiteiten van het Fonds BKVB. Het Fonds hecht erg aan transparantie en het inzichtelijk maken waar het voor staat en wat het vanuit dat standpunt onderneemt en mogelijk maakt. De nieuwe site voorziet daarin.

Niet alleen de site geeft informatie over de activiteiten en de subsidieverstrekingen van het Fonds BKVB, ook de nieuwsbrieven zijn een bron van informatie. Hetzelfde geldt voor dit jaarverslag waar uitgebreid op nog andere activiteiten wordt ingegaan dan hier zijn vermeld.

De automatisering werd wegens de verfijnde en toenemende complexiteit van de subsidiemogelijkheden eind 2008 geëxternaliseerd. Dat bracht een langlopende verandering van het systeem en het systeembeheer met zich mee.

In 2008 liet de actiegroep 'Zonder kunstenaars geen Kunst' van zich horen. Zij stelde, niet ten onrechte, dat de subsidiemogelijkheden voor kunstenaars landelijk gezien teruglopen omdat regionale en lokale overheden daar steeds minder in voorzien.

Gelukkig is dat niet het geval bij het Fonds BKVB. Het aantal subsidietoekenningen over de jaren heen is nog altijd groot, de rijen van gehonoreerde aanvragers zijn dit jaar langer dan ooit. Alleen de aard van de subsidies is veranderd overeenkomstig de veranderde kunstpraktijk en dat onderstreept de vitaliteit van de kunsten en het Fonds BKVB.

Lex ter Braak
directeur

FONDS VOOR BEELDENE KUNSTEN VORMGEVING EN BOUWKUNST

2008

SPOOR 1 SUBSIDIES

1. BASISSUBSIDIES

1.1 Inleiding

Basissubsidies bestaan uit basisstipendia en productiesubsidies. Beide zijn bedoeld om de beroepspraktijk van beeldend kunstenaars en vrije vormgevers op basisniveau te continueren.

Een basisstipendium bedraagt € 32.000, een bedrag dat is opgebouwd uit een bijdrage in de beroepskosten en een bijdrage in de kosten van levensonderhoud. Een productiesubsidie bedraagt € 10.000 en is een bijdrage in de beroepskosten. Beide subsidies zijn bedoeld voor minimaal 2 jaar en werken met een rekening-courant systeem. Daarmee kan het feitelijke gebruik van het bedrag over een langere periode worden gespreid (*zie p. 12*), al naar gelang het eigen inkomen en de eigen behoeften. Beide subsidies kunnen maximaal 1 keer in de 4 jaar worden aangevraagd.

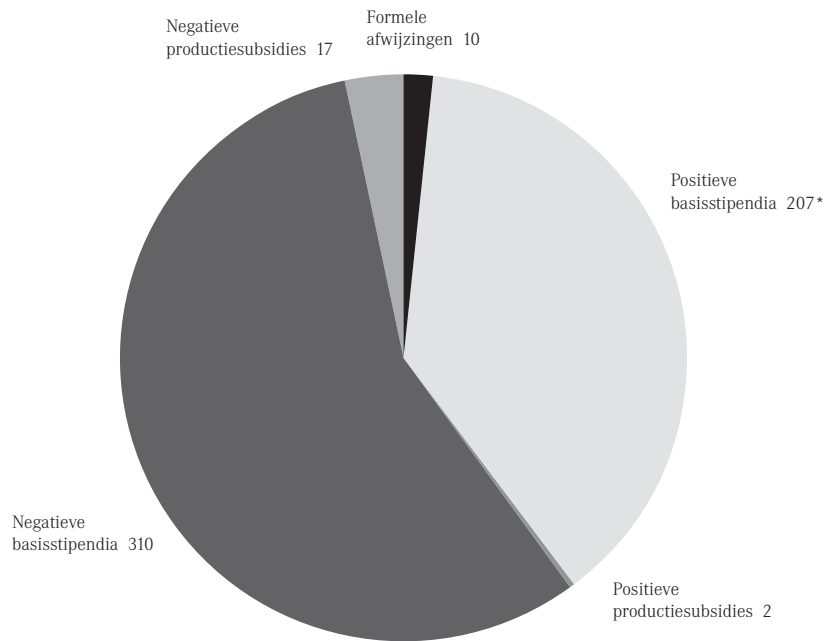
Met de ingang van het nieuwe beleidsplan voor de periode 2009-2012 is de Regeling Basissubsidies opgegaan in de Regeling Stimuleringsubsidies. In 2008 heeft het Fonds BKVB deze wijziging aangekondigd. In de laatste week van december zijn er nog circa 450 aanvragen voor een basisstipendium oude stijl binnengekomen.

1.2 Overzichten Basissubsidies

Aantal vergaderingen: 52

Adviezen

Totaal uitgebrachte adviezen: 559

* inclusief 1 herbeoordeling die positief is geworden

Herbeoordelingen

Positieve adviezen	1
Negatieve adviezen	14

Hertoetsing 8 jaar

Positieve adviezen	3
Negatieve adviezen	0

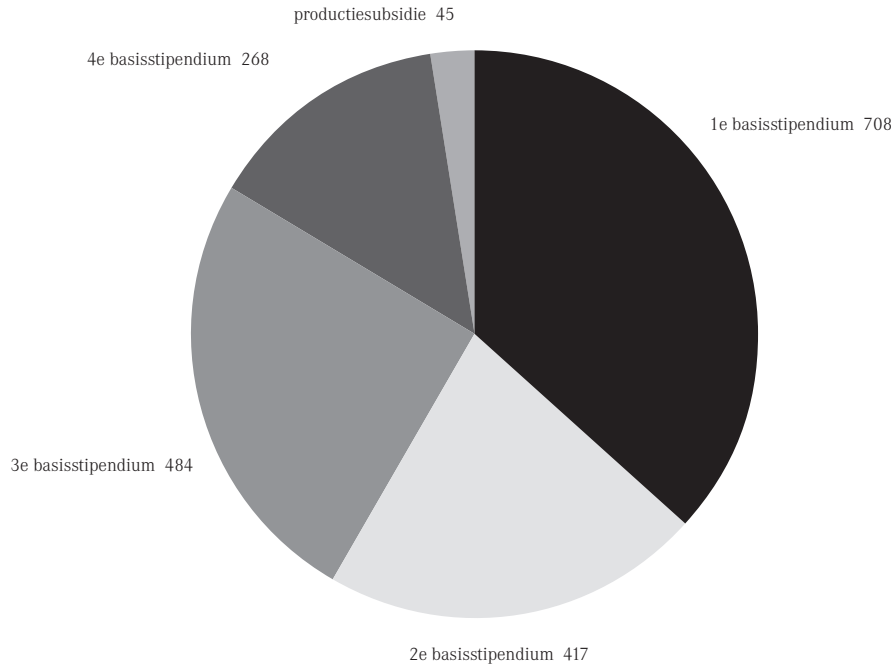
Beoordeling aanvragen

	2008		2007		2006	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Positief advies	209*	39	229	40	279	44
Negatief advies	327	61	340	60	354	56
Totaal	536	100	569	100	633	100

* exclusief hertoetsingen/herbeoordelingen en formele afwijzingen

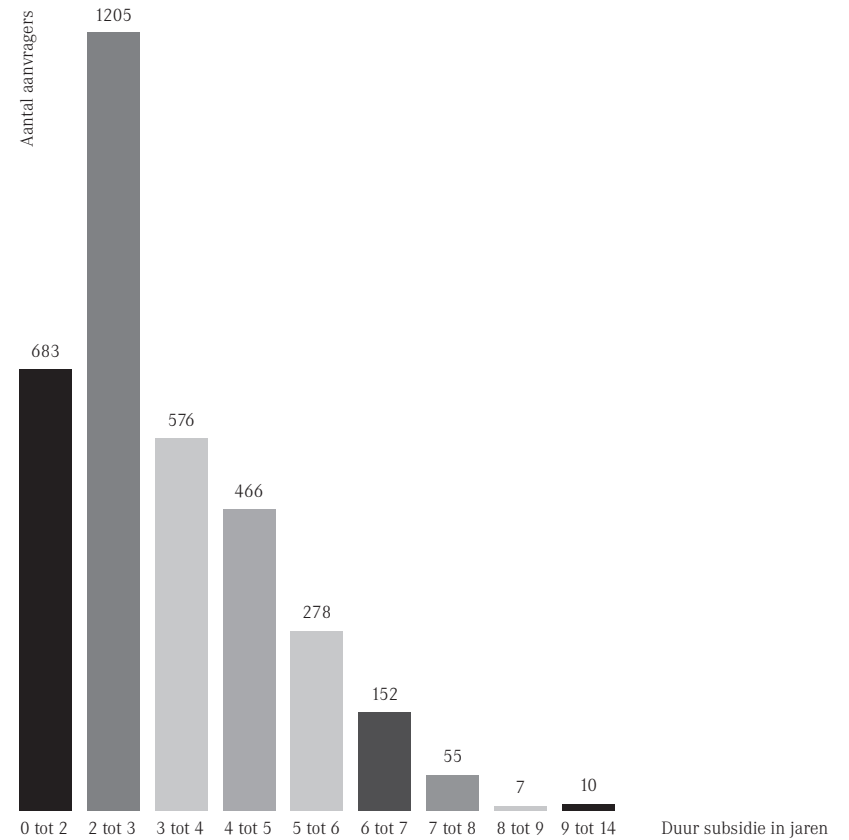
	2008		2007		2006	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1e toekenning basisstipendium	77	37	80	35	87	31
2e toekenning basisstipendium	49	24	54	23	49	18
3e toekenning basisstipendium	40	18	46	20	51	18
4e toekenning basisstipendium	41	20	42	18	82	30
Toekenning productiesubsidie	2	1	9	4	9	3
Totaal	209	100	231	100	278	100

Onderverdeling 1922 kunstenaars die op 31 december 2008 gebruikmaakten van de Regeling Basissubsidies.

Gebruiksduur van een basisstipendium

In onderstaand figuur wordt voor de 3432 basissubsidies die op 31 december 2008 volledig waren opgebruikt de lengte aangegeven van de periode tussen de datum van ingang en de laatste uitbetaling.

Beroepsmatigheidstoets

Als een kunstenaar 4 jaar na toekenning van een basissubsidie nog beschikt over een restantbedrag moet volgens de Regeling Basissubsidies worden getoetst of hij nog werkzaam is als beeldend kunstenaar of vrije vormgever. In 2008 is deze formele toets verstuurd naar 140 kunstenaars.

Integrale herbeoordeling na acht jaar

Indien een kunstenaar 8 jaar na toekenning nog steeds aanspraak wil maken op het restantbedrag van het basisstipendium, wordt hij integraal door de werkgroep beoordeeld voordat er verdere verstrekkingen kunnen plaatsvinden. Dit betekent dat hij opnieuw een aanvraag moet indienen. Wanneer is voldaan aan de formele voorwaarden, wordt het artistiek functioneren opnieuw beoordeeld. In 2008 ontvingen 10 kunstenaars een verzoek voor een hernieuwde toetsing. Van 7 kunstenaars loopt de procedure nog en 3 kunstenaars konden na toetsing beschikken over het resterend bedrag.

1.3 Toekenningen Basissubsidies**Basisstipendia**

Liesbeth Abbenes, Amsterdam
Mohamed Abdulla, Amsterdam
Jan Adriaans, Rotterdam
Wafae Ahalouch el Keriaati, Amsterdam
Simon Benson, Eindhoven
Antoine Berghs, Maastricht
Corrie Besems, Amsterdam
Morgan Betz, Amsterdam
Maura Biava, Amsterdam
Geeske Bijker, Amsterdam
Marc Bijl, Rotterdam
Rossella Biscotti, Amsterdam
Jac Bisschops, Amsterdam
Henze Boekhout, Haarlem
Gwenneth Boelens, Amsterdam
Marius Boender, Breda
Maurice Bogaert, Amsterdam
Wim Bosch, Groningen
Steve van den Bosch, Rotterdam
Mattijs van den Bosch, Amsterdam
Celio de Paula Braga, Amsterdam
Fons Brasser, Haarlem
Jasper van den Brink, Amsterdam
Hillegon Brunt, Rotterdam
Kathe Burkhart, Amsterdam
Geert van de Camp, Rotterdam
Adrianus van Campenhout, Tilburg
Gerard Caris, Maastricht
Gary Carsley, Amsterdam
Liset Castillo Valdes, Amsterdam
Tamuna Chabashvili, Amsterdam
See Kee Chung, Den Haag
Jan Commandeur, Amsterdam
Mathilde Cuijpers, Amsterdam
Wouter Dam, Amsterdam
Yael Davids, Amsterdam
André Dekker, Rotterdam

Florette Dijkstra, Den Bosch
Anno Dijkstra, Amsterdam
Guido van Driel, Amsterdam
Noud van Dun, Amsterdam
Marco van Duyvendijk, Utrecht
Moritz Ebinger, Egmond a/d Hoef
Alfred Eikelenboom, Dordrecht
David Elshout, Rotterdam
Thomas Elshuis, Amsterdam
Pietsjanke Fokkema, Bovenkarspel
Ilse Frech, Amsterdam
Lizan Freijsen, Rotterdam
Bert Frings, Rotterdam
Michaela Früwirth, Amsterdam
Daniel Geesin, Amsterdam
Maryan Geluk, Amsterdam
Paul Glazier, Amsterdam
Eugenie Goldschmeding, Enschede
Bob Gramsma, Zürich
Eveline van de Griend, 's-Hertogenbosch
Petra Groen, Enschede
Jeanette Groenendaal, Amsterdam
Mitsy Groenendijk, Amsterdam
Loek Grootjans, Breda
Krist Gruijthuijsen, Amsterdam
Erik Habets, Maastricht
Gesine Hackenberg, Amsterdam
Ro Hagers, Amsterdam
Frank Halmans, Bilthoven
Robert Hamelijncck, Rotterdam
Yolande Harris, Amsterdam
Tom Heerschop, Amsterdam
Peter van der Heijden, Amsterdam
Mathilde ter Heijne, Amsterdam
Karin Herwegh, Breda
Gijsbrecht van der Heul, Amsterdam
Philippine Hoegen, Amsterdam
Miek Hoekzema, Amsterdam
Michiel Hogenboom, Haarlem
Adi Hollander, Amsterdam

[Peter Hoogeboom](#), Amsterdam
[Harmen de Hoop](#), Rotterdam
[Robbert van der Horst](#), Ermelo
[Hans van Houwelingen](#), Amsterdam
[Nick Hullege](#), Arnhem
[Any Janssen](#), Arnhem
[Rob Johannesma](#), Amsterdam
[Anja de Jong](#), Dordrecht
[Rian de Jong](#), Jersey City
[Aletta de Jong](#), Rotterdam
[Ad de Jong](#), Amsterdam
[Jeroen Jongeleen](#), Rotterdam
[Marie-Jose Jongerius](#), Amsterdam
[Patricia Kaersenhout](#), Amsterdam
[Paul Klemann](#), Tiel
[Robert Knoth](#), Amsterdam
[Servet Kocyigit](#), Amsterdam
[Leo Kogan](#), Amsterdam
[Kinke Kooi](#), Arnhem
[Paul Kooiker](#), Amsterdam
[Bas van Koolwijk](#), Utrecht
[Irene Kopelman](#), Amsterdam
[Jan Koster](#), Amsterdam
[Manon van Kouswijk](#), Amsterdam
[Ton Kraayeveld](#), Dordrecht
[Carla Kranendonk](#), Amsterdam
[Judith Krebbekx](#), Meerssen
[Marjan Laaper](#), Rotterdam
[Joris Laarman](#), Rotterdam
[Robert Lambermont](#), Haarlem
[Kiki Lamers](#), Rotterdam
[Jaqueline Lamme](#), Amsterdam
[Serge Lammerts](#), Groningen
[Sacha Lannoye](#), Amsterdam
[Dirk van Lieshout](#), Rotterdam
[Lotte van Lieshout](#), Rotterdam
[Bart Lodewijks](#), Gent
[Bas Louter](#), Amsterdam
[Margriet Luyten](#), Den Bosch
[Frank Malcorps](#), Eindhoven

[Thomas Manneke](#), Amsterdam
[Dwight Marica](#), Rotterdam
[Klaartje Martens](#), Arnhem
[Katja Mater](#), Amsterdam
[Oumar Mbengue](#), Amsterdam
[Janice McNab](#), Amsterdam
[Bas Meerman](#), Amsterdam
[Christien Meindertsma](#), Rotterdam
[Richard Meitner](#), Amsterdam
[Tilman Meyer-Faje](#), Amsterdam
[Viktorya Mitrychenka](#), Amsterdam
[Ingrid Mol](#), Den Haag
[Jurriaan Molenaar](#), Weesp
[Tim Monaghan](#), Amsterdam
[Lara de Moor](#), Haarlem
[Janpeter Muilwijk](#), Middelburg
[Paul Nassenstein](#), Amsterdam
[Joep Neeffjes](#), Hoorn
[Marnix de Nijs](#), Rotterdam
[Arno Nollen](#), Amsterdam
[Adrienne Norman](#), Amsterdam
[Jan van Nuenen](#), Rotterdam
[Erik Odijk](#), Nijmegen
[Miyuki Okuyama](#), Arnhem
[Erik Olofsen](#), Amsterdam
[Arienne Olthaar](#), Den Haag
[Maries van Osch](#), Amsterdam
[Marco Pando Quevedo](#), Amsterdam
[Lon Pennock](#), Den Haag
[Malin Persson](#), Amsterdam
[Jens Pfeifer](#), Amsterdam
[Antonis Pittas](#), Amsterdam
[Sascha Pohle](#), Amsterdam
[Esther Polak](#), Amsterdam
[Henrique van Putten](#), Gouda
[Greg Que](#), Groningen
[Mischa Rakier](#), Amsterdam
[Axel Reusch](#), Rotterdam
[Rudolf Reutelingsperger](#), Rotterdam
[Jiska Rickels](#), Amsterdam

[Sonia Rijnhout](#), Rotterdam
[Marie-Jose Robben](#), Amsterdam
[Philip Sajet](#), Amsterdam
[Helena Scheerder](#), Amsterdam
[Adriaan Schouten](#), Rotterdam
[Joseph Semah](#), Amsterdam
[Anne Semler](#), Lochem
[Erik Sep](#), Dordrecht
[Han Singels](#), Amsterdam
[Marleen Sleeuwits](#), Den Haag
[Roland Sohler](#), Utrecht
[Aam Solleveld](#), Amsterdam
[Dieuwke Spaans](#), Amsterdam
[Arjanne van der Spek](#), Amsterdam
[Chantal Spit](#), Amsterdam
[Jonas Staal](#), Rotterdam
[Alja Steinvag](#), Eindhoven
[Anoek Steketee](#), Amsterdam
[Martine Stig](#), Amsterdam
[Pär Strömberg](#), Amsterdam
[Frans van Tartwijk](#), Amsterdam
[Michael Tedja](#), Amsterdam
[Jennifer Tee](#), Amsterdam
[Martijn Tellinga](#), Amsterdam
[Marianne Theunissen](#), Amsterdam
[Gerda ten Thije](#), Arnhem
[Maurice Thomassen](#), Amsterdam
[Jan van der Til](#), Groningen
[Liesbeth Touw](#), Amsterdam
[Karin Trenkel](#), Rotterdam
[Elizabeth de Vaal](#), Den Haag
[Esmé Valk](#), Rotterdam
[Reinaart Vanhoe](#), Rotterdam
[Hanneke van Velzen](#), Amsterdam
[Paul Vendel](#), Amsterdam
[Peer Veneman](#), Amsterdam
[Marieke Verbiesen](#), Den Bosch
[Truike Verdegaal](#), Amsterdam
[Wouter Verhoeven](#), Tilburg
[Arnout Visser](#), Arnhem

[Tanya Vogelzang](#), Marken
[Anna Volkova](#), Amsterdam
[Franciscus van de Vooren](#), Amsterdam
[Hans de Vries](#), Amsterdam
[Babette Wagenvoort](#), Den Haag
[Fiona Weir](#), Rotterdam
[Johannes van Wetering](#), Maastricht
[Freerk Wieringa](#), Rijssen
[Justin Wijers](#), Rotterdam
[Barbara Wijnveld](#), Amsterdam
[Susan Youssef](#), Amsterdam
[Sylvie Zijlmans](#), Amsterdam
[Peter Zwier](#), Hallum

Productiesubsidies
[Isabella Rozendaal](#), Amsterdam
[Aimee Zito Lema](#), Amsterdam

1.4 Commissie Basissubsidies

Voorzitter

Jorinde Seijdel

Leden

Eylem Aladogan**

Mariska van den Berg

Marc Bijl*

Frans Franciscus**

Alex Jacobs**

Bastienne Kramer**

Cees Krijnen****

Erik Mattijssen

Rik Meijers

Monica de Miquel Rubio****

Julia van Mourik

Serge Onnen****

Rune Peitersen****

Ilse van Rijn****

Marjolein Rothman****

Bart Rutten

Lucy Sarneel

Renie Spoelstra**

Rob van de Ven**

Huib Haye van der Werf***

Peter Westenberg**

Hans Wilschut

* tot 1 mei 2008

** tot 1 juni 2008

*** tot 1 augustus 2008

**** per 1 juni 2008

Selectiecommissie Basissubsidies

Lex ter Braak (voorzitter)

Phillipine Hoegen

Tim Vermeulen

De selectiecommissie Basissubsidies heeft 50 sollicitaties beoordeeld ten behoeve van de hernieuwde samenstelling van de Commissie Basissubsidies per 1 juni 2008. Hierbij is tevens de eventuele herbenoeming van zittende commissieleden ter sprake geweest.

Van 9 van de zittende leden liep de benoemingstermijn op 1 juni af. Een commissielid besloot haar lidmaatschap voortijdig te beëindigen. Met het vertrek van deze leden ontstonden er vacatures op het gebied van schilderen, tekenen, keramiek, beeldhouwen, kunst in de openbare ruimte en nieuwe media. De selectiecommissie heeft tijdens haar bijeenkomsten 10 kandidaten uitgezocht waarvan er 7 geschikt werden geacht voor een plaats in de Commissie Basissubsidies. 2 commissieleden kwamen in aanmerking voor een herbenoeming.

2. STIMULERINGSSUBSIDIES

2.1 Inleiding

Het aantal aanvragen en toekenningen voor de bijdrage werkbudget is in 2008 toegenomen. Dit houdt mede verband met Fonds BKVB LIVE, de manifestatie waarmee het Fonds BKVB zijn twintigjarig bestaan vierde. In september 2008 deed het Fonds BKVB een oproep aan beeldend kunstenaars, vormgevers, architecten en bemiddelaars om droomplannen, plannen voor een bijzonder project of een ander goed idee aan te melden. Iedereen die dat voor 20 oktober 2008 deed werd uitgenodigd om deze plannen live te presenteren aan een speciale commissie. In zeer korte tijd kwamen er ruim 900 aanmeldingen binnen. Het verwerken daarvan heeft tot in de eerste maanden van 2009 geduurd. Vooruitlopend op het nieuwe beleidsplan werden de aanvragen van bemiddelaars tijdens Fonds BKVB LIVE niet door een aparte commissie behandeld, maar door de commissie van een betreffende discipline (beeldende kunst, vormgeving of bouwkunst). Deze commissies beoordeelden tijdens Fonds BKVB LIVE ook de aanvragen voor publicaties. Dit verklaart waarom in hoofdstuk 2.3 plannen voor publicaties en projecten van bemiddelaars zijn opgenomen. In verband met de heterogene samenstelling van de commissies en omdat er elke dag met andere commissies werd gewerkt, mochten de reguliere commissieleden bij wijze van uitzondering tijdens Fonds BKVB LIVE een aanvraag indienen.

NB De tijdelijke buitenland ateliers vielen in 2008 onder het budget van de stimuleringsubsidies beeldende kunst, maar worden beschreven in hoofdstuk 6.

Startstipendium

Een startstipendium is bedoeld om beginnende beeldend kunstenaars, vormgevers of architecten in staat te stellen zich verder te ontwikkelen. Met een startstipendium kunnen zij zich op de artistieke en zakelijke ontplooiing van hun werk richten. Ontvangers van een startstipendium kunnen in principe met de subsidie doen wat zij voor de start van hun beroepspraktijk noodzakelijk achten. Een startstipendium bedraagt € 16.000 voor een periode van 12 maanden.

Bijdrage Werkbudget

Een bijdrage werkbudget kan aangevraagd worden door beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten om zeer uiteenlopende artistieke plannen te realiseren. Bijvoorbeeld voor het maken van nieuw werk of een kunstenaarsboek, het verrichten van onderzoek, deelname aan een prijsvraag, een stage bij een bureau of de voorbereiding, ontwikkeling of uitwerking van een bijzonder ontwerp. Het is ook mogelijk deze subsidie aan te vragen voor een reis, een werkperiode of een (vervolg) studie in het buitenland. De bijdragen werkbudget zijn bij uitstek bedoeld om ruimte te bieden aan alle mogelijke plannen met een artistieke inhoud. Een plan moet in de tijd begrensd zijn, maar hoeft niet noodzakelijk tot een concreet eindresultaat te leiden. Een aanvrager kan er voor kiezen een standaard bijdrage werkbudget aan te vragen (€ 2.000 per maand tot maximaal 6 maanden) of een flexibele bijdrage werkbudget (benodigde bedrag op basis van een begroting).

Praktijksubsidie

Een praktijksubsidie kan alleen worden aangevraagd door vormgevers en architecten. Een praktijksubsidie stelt hen in de gelegenheid de productie van hun werk op basisniveau voort te zetten (vergelijkbaar met de productiesubsidie uit de Regeling Basissubsidies voor beeldend kunstenaars en vrije vormgevers). De subsidie is een bijdrage in de reguliere beroepskosten: de huur van een atelier of werkruimte, een buitenlandse reis ten behoeve van de presentatie van eigen werk of onderzoek, de productie van promotiemateriaal, materiaalkosten, een reguliere publicatie over het werk van de aanvrager, etc. Een praktijksubsidie bedraagt € 10.000 voor 12 maanden.

Publicatiesubsidie

Een publicatiesubsidie stelt de aanvrager in staat een inhoudelijk interessante publicatie over zijn werk te maken die zal bijdragen aan de discussie over de ontwikkeling van de beeldende kunst, vormgeving of bouwkunst en/of het werk zijn plaats in die ontwikkeling zal geven. De aanvraag kan zowel op een gedrukte als een digitale publicatie betrekking hebben. Aanvragen van publicatiesubsidies bouwkunst werden door de subcommissie bouwkunst beoordeeld. De aanvragen van beeldend kunstenaars en vormgevers vielen in 2008 nog onder een gezamenlijke regeling met de Mondriaan Stichting (zie hoofdstuk 3). Per 1 januari 2009 zijn bovenstaande bedragen en criteria aangepast in verband met de ingang van het nieuwe beleidsplan.

2.2 Overzichten Stimuleringsubsidies

BEELDDE KUNST

Aantallen/honoreringspercentage

	2008		2007		2006	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
startstipendia						
positief	67	22%	59	24%	61	20%
negatief	231		186		241	
totaal	<u>298</u>		<u>245</u>		<u>302</u>	
flexibele bijdrage werkbudget						
positief	242*	41%	68	32%	76	30,5%
negatief	343		143		172	
totaal	<u>585</u>		<u>211</u>		<u>248</u>	
standaard bijdrage werkbudget						
positief	54	35%	45	31,5%	46	27%
negatief	101		97		128	
totaal	<u>155</u>		<u>142</u>		<u>174</u>	
tijdelijke buitenland ateliers						
positief	3		5		-	
negatief	6		48		-	
totaal	<u>9</u>		<u>53</u>		<u>-</u>	
totaal						
positief	366**	35%	172	29%	183	25%
negatief	681***		426		541	
totaal	<u>1047</u>		<u>598</u>		<u>724</u>	

* inclusief 1 aanvrager die zijn plan later heeft teruggetrokken

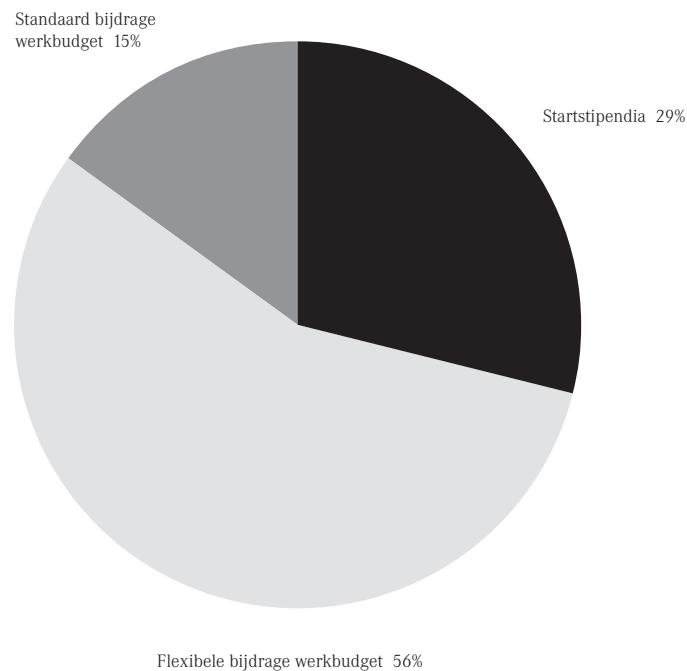
** inclusief 2 herbeoordelingen die positief zijn geworden

*** inclusief 9 herbeoordelingen die negatief zijn gebleven

31 aanvragen werden op formele grond niet in behandeling genomen

Fig. 1

Percentage van totaal aanvragen stimuleringsubsidies beeldende kunst

VORMGEVING

Aantallen/honoreringspercentage

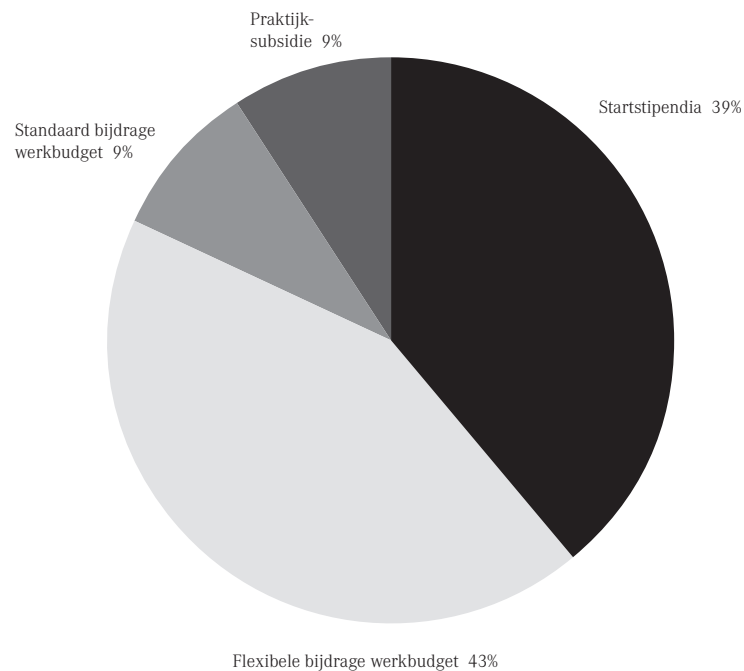
	2008		2007		2006	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
<u>startstipendia</u>						
positief	49	31%	60	36%	56	37%
negatief	110*		104		96	
totaal	159		164		152	
<u>flexibele bijdrage werkbudget</u>						
positief	89	50%	27	38%	35	54%
negatief	90		44		30	
totaal	179		71		65	
<u>standaard bijdrage werkbudget</u>						
positief	22	59%	14	27%	10	28%
negatief	15		37		26	
totaal	37		51		36	
<u>praktijksubsidies</u>						
positief	24	67%	11	40%	12	48%
negatief	12		16		13	
totaal	36		27		25	
<u>totaal</u>						
positief	184	45%	112	40%	113	41%
negatief	227		201		165	
totaal	411		313		278	

* inclusief 1 herbeoordeling die negatief is gebleven.

2 aanvragen werden op formele grond niet in behandeling genomen.

Fig. 2

Percentage van totaal aanvragen stimuleringssubsidies vormgeving

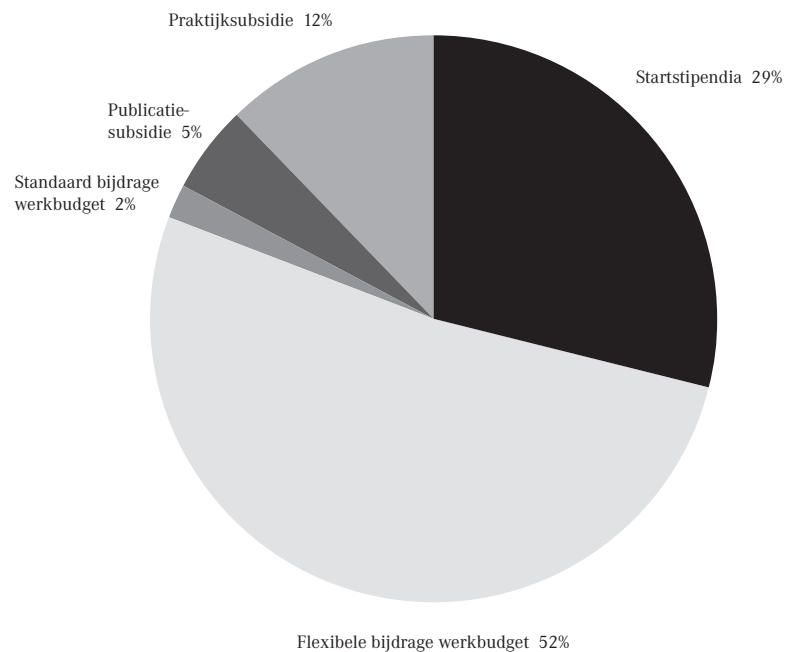
BOUWKUNST

Aantallen/honoreringpercentage

	2008		2007		2006	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
startstipendia						
positief	16	43%	10	28%	16	40%
negatief	21		26		24	
totaal	37		36		40	
flexibele bijdrage werkbudget						
positief	24*	36%	9	39%	11	58%
negatief	42		14		8	
totaal	66		23		19	
standaard bijdrage werkbudget						
positief	1	33%	2	25%	4	28,5%
negatief	2		6		10	
totaal	3		8		14	
publicatiesubsidies						
positief	2	33%	1	50%	2	100%
negatief	4		1		0	
totaal	6		2		2	
praktijksubsidies						
positief	7	47%	3	23%	5	31%
negatief	8		10		11	
totaal	15		13		16	
totaal						
positief	50	39%	25	31%	38	42%
negatief	77		57		53	
totaal	127		82		91	

* inclusief 2 herbeoordelingen die positief zijn geworden
3 aanvragen werden op formele grond niet in behandeling genomen.

Fig. 3
Percentage van totaal aanvragen
stimuleringsubsidies bouwkunst

Totale Stimuleringsubsidies (beeldende kunst, vormgeving, bouwkunst)

Totaal aantal aanvragen

	beeldende kunst	vormgeving	bouwkunst	totaal
startstipendia	298	159	37	494
flexibele bijdragen werkbudget	585	179	66	830
standaard bijdragen werkbudget	155	37	3	195
praktijksubsidies	-	36	15	51
publicatiesubsidies	-	-	6	6
tijdelijke buitenland ateliers	9	-	-	9
totaal aantal aanvragen	1047	411	127	1585

Totaal aantal aanvragen uitgesplitst in

	2008	2007	2006
startstipendia	31%	40%	45%
bijdrage werkbudget (flexibel)	52%	28%	30%
bijdrage werkbudget (standaard)	12%	18%	21%
praktijksubsidies	3%	4%	4%
publicatiesubsidies bouwkunst	1%	p.m.	p.m.
tijdelijke buitenland ateliers	1%	4,5%	5%
studiereis	-	5,5%	-

	2008	2007	2006
Totaal aantal honoreringen	600	335	334
Totaal aantal afwijzingen	984	771	759
Gemiddeld honoreringspercentage	38 %	30%	30%

In 2008 werden 35 aanvragen op een formele grond niet in behandeling genomen.

Vergaderingen Commissie Stimuleringsubsidies (inclusief Fonds BKVB LIVE)

beeldende kunst	162
vormgeving	53
bouwkunst	17
Totaal	232

2.3 Toekenningen Stimuleringsubsidies

Startstipendia beeldende kunst

Michael Agacki, Enschede
Johann Arens, Amsterdam
Daniëlle van Ark, Amsterdam
Laurence Aëgerter, Amsterdam
Roel Backaert, Amsterdam
Maja Badnjevic, Utrecht
Fatima Barzngce, Rotterdam
Sabrina Basten, Rotterdam
Feiko Beckers, Groningen
Mathilde van Beekhuizen, Amsterdam
Daniela Bershan, Amsterdam
Linda-Maria Birbeck, Amsterdam
Sabine Bolk, Breda
Ping Cao, Den Bosch
Eveline van Dalen, Kampen
Danitsja van Dijk, Zwolle
Emmy Dijkstra, Breda
Linde Faas, Utrecht
Andre Fernandes Avelas, Amsterdam
Thijs Fokkens, Den Haag
Claire Fons, Amsterdam
Paulien Föllings, Heerlen
Marcin Gajewski, Amsterdam
Vincent van Gerven Oei, Den Haag
Viola Groenhart, Amsterdam
Arend Groosman, Enschede
Patty Groot Bluemink, Amsterdam
Joost Halbertsma, Rotterdam
Idan Hayosh, Amsterdam
Philip Heide, Amsterdam
Anna Hoetjes, Amsterdam
Anke van Iersel, Tilburg
David Kiers, Amsterdam
Wouter Klein Velderman, Deventer
Maartje Korstanje, Amsterdam
Eva-Fiore Kovacovsky, Weesp
Igor Kramer, Amsterdam

Eke Kriek, Amsterdam
S. Battal Kurt, Dordrecht
Yvonne Lacet, Utrecht
Juriaan Langstraat, Amsterdam
Giuseppe Licari, Rotterdam
Erica van Loon, Amsterdam
Haruka Matsuo-Van Etten, Bussum
Jeroen Meijer, Amsterdam
Astrid Nobel, Den Haag
Robbert Jan van der Nol, Den Haag
Paulien Oltheten, Amsterdam
Maartje Overmars, Amsterdam
Eyal Pinkas, Amsterdam
Adriaan van der Ploeg, Rotterdam
Tom Rasmussen, Amsterdam
Sanna van Renesse, Amsterdam
Magali Reus, Londen
Joram Roukes, Groningen
Kor Smeenge, Uden
Lieke Snellen, Rotterdam
Wouter Venema, Rotterdam
Thijs Veraart, Enschede
Tom Verbruggen, Eindhoven
Dirk Jan Visser, Rotterdam
Tao G. Vrhovec Sambolec, Amsterdam
Sjoerd Westbroek, Rotterdam
Rozemarijn Westerink, Utrecht
Wessel Westerveld, Enschede
Alex Winters, Groningen
Mieke Woestenburger, Amsterdam
Katarina Zdjelar, Rotterdam

Bijdragen werkbudget beeldende kunst Maite Abella (Amsterdam) voor haar installatie *Binnenstebuiten*, waar op tien ramen van verschillende huizen in een straat in de Amsterdamse wijk Bos en Lommer projecties zijn te zien van het leven dat zich daarbinnen afspeelt.

Erik Alkema (Amsterdam) voor het project *The Impossible Marriage* een film waarin zijn alter ego verhaal gaat halen bij de Nederlandse politiek, n.a.v. de in zijn ogen discriminerende wetgeving rondom zijn huwelijk met een Turkse man.

Özlem Altin (Nijmegen) voor de realisatie van het kunstenaarsboek *Survival of an Idea* bij de solo-tentoonstelling *Geometrisch Portret* in het Museum voor Moderne Kunst Arnhem.

Arjan van Amsterdam, Hans Kuiper, Luciano Pinna en Sander Veenhof (Amsterdam) voor een residency bij Stichting KIK in Kolderveen om te werken aan het project *3X3*, een installatie en website waarop zij in experimentele vorm verslag doen van de ontwikkelingen tijdens de residency.

Karin Arink (Rotterdam) voor nieuwe objecten ten behoeve van installaties als onderdeel van de solotentoonstelling *States of Self* in het Stedelijk Museum Schiedam.

Roel Arkesteijn (Antwerpen) voor een werkperiode in New York en Los Angeles ten behoeve van zijn onderzoek naar de

boeken van de kunstenaars Ana Mendieta en Raymond Pettibon.

Gijs Assmann (Amsterdam) voor het maken van een kunstenaarsboek met de werktitel *Patholoog Anatoom*. Uitgangspunt van het boek is een verzameling van boekcovers over, van of met betrekking tot Adolf Hitler.

Silvia B. (Rotterdam) om te werken aan een nieuwe beeldengroep voor een tentoonstelling in het Gemeentemuseum in Den Haag.

Rosa Barba (Amsterdam) voor het maken van nieuwe filminstallaties voor groepstentoonstellingen in de Kunsthalle Basel en voor de Torino Triennale.

Maria Barnas (Amsterdam) voor de uitbreiding van het project *The Writing Room* op basis van haar bevindingen in het archief van het Goethe Haus in Frankfurt. Het resultaat werd getoond in het Nederlands Fotomuseum. Verder startte zij een onderzoek naar de geschiedenis van nieuwsstudio's ter voorbereiding op nieuw werk.

Christiaan Bastiaans (Amsterdam) voor een bijdrage aan de realisatie van de film *Club Mama Gemütlich* en de bewerking van setonderdelen uit de film tot sculpturen voor een installatie. Dit alles voor een solotentoonstelling in het Kröller-Müller Museum.

Fredie Beckmans (Amsterdam) voor zijn project *Inmaterieel / reizen met een*

lege koffer. Een gezworven reis naar o.a. IJsland, Sarajevo, Gibraltar en Parijs.

Bas van Beek (Rotterdam) voor nieuw werk op basis van originele mallen van Royal Leerdam. Samen met een glasblazer zocht hij naar manieren om de normale manier van in mallen blazen te verstoren. Hiermee zoekt hij naar wegen om serieproductie te transformeren tot de productie van unica. Het werk werd o.a. getoond tijdens de tentoonstelling *Royal Rip Off's* in het Glasmuseum in Leerdam.

Lisa van Beek (Amsterdam) voor een fotoboek waarin het beeldverhaal van immigranten uit Nederlands-Indië is te lezen, samengesteld uit het foto-archief van Leonard Freed, gecombineerd met een fictief verhaal gebaseerd op deze foto's met in de voetnoten een historisch-journalistieke verantwoording.

Sandra van Beek (Amsterdam) voor onderzoek naar de oorsprong en geschiedenis van het werk van beeldhouwer Marius van Beek en de staat van zijn beelden. Het resultaat zal leiden tot een publicatie en/of website met database.

Elena Beelaerts en Floris Tilanus (Amsterdam) voor het *Paleisje voor de Volksvlijt*, een tijdelijk kunstproject in een leegstaande bloemenstal in Amsterdam. Daar zal een jaar lang elke maand een kunstenaar een project uitvoeren in samenwerking met iemand uit een andere discipline. Daarnaast werken zij aan de voorbereiding van het tweede deel

van het interdisciplinair project *Requiem bij voorbaat*.

Jurriaan Benschop (Amsterdam) voor onderzoek ten behoeve van de tentoonstelling *Malerei in Blick, Niederländer in Berlin* over Nederlandse kunstenaars die werken in Berlijn.

Hans van Bentem (Rotterdam) voor het maken van een serie sculpturen in samenwerking met diverse internationale ambachtelijke ateliers. Uiteindelijk zullen deze sculpturen deel uit maken van een reizende tentoonstelling.

Wout Berger (Uitdam) voor een bijdrage aan het kunstenaarsboek *Like Birds* waarin met de technische camera gemaakte foto's van landschappen een gedetailleerde kijk op het landschap geven.

Boris van Berkum (Rotterdam) voor een werkperiode in de mozaïek-keramiek-fabriek Esfahan in Iran.

Sonja Besselink (De Rijp) voor het inhoudelijk ontwikkelen en opstarten van de manifestatie *Kunst op Kamers - het vervolg*.

Jasper de Beijer (Amsterdam) voor een werkperiode in Berlijn waar hij onderzoek voor een nieuw project wil doen, daarbij gevoed door de historische context van de stad. Ook wil hij in Berlijn zijn netwerk binnen de kunstwereld verder uitbreiden.

Nico Bick (Amsterdam) voor een nieuwe fotoserie van zichtbare en onzichtbare ruimtes in de Amsterdamse Bijlmerbajes.

Waldo Bien (Amsterdam) in eerste instantie om criteria te ontwikkelen voor het behoud van het omvangrijke *Archive for the Future* van Jacobus Kloppenburg. Vlak na het indienen van de aanvraag werden de 13 containers met werken vernietigd. De subsidie wordt nu ingezet voor het ontsluiten van het dossier voor kunsthistorische archieven en internet.

Irina Birger (Amsterdam) bijdrage aan een autobiografisch portret, een reis door de tijd langs plaatsen waar zij heeft gewoond, bestaande uit foto's, korte video's, tekeningen etc.

Diana Blok (Amsterdam) voor een nieuwe serie van 30 fotoportretten onder de titel *Gender and it's Shadow, Istanbul Amsterdam*.

Gwenneth Boelens (Amsterdam) om samen met Helen Grogan nieuw, procesmatig werk te maken voor een groepstentoonstelling in Gertrude Contemporary Art Spaces in Melbourne in het kader van het Next Wave Festival.

Melanie Bonajo (Amsterdam) voor de uitwerking van het project *Modern Life of the Soul*, dat zij begon tijdens een verblijf in het CCA Warschau. Samen met de Poolse kunstenaar Kinga Kielczynska werkt zij aan een publicatie, een documentaire en een tentoonstelling over de verwijdering tussen mens en natuur.

Herman van den Boom (Amsterdam) voor het tweede deel van zijn fotografieproject over de streek rond Maastricht. Uitgangspunt voor *Chaussée d'amour* zijn de verlaten interieurs waar prostituees 's nachts hun werk doen.

Paul Borchers, Charlie Dronkers, David Elshout, Johan Kleinjan, Silas Schletterer, Michiel Walrave / Antistrot (Rotterdam) voor het maken van een monumentale muurschildering op de kunstbeurs Aqua Winwood 2008 in Miami.

Henk Jan Bouwmeester (Amsterdam) voor onderzoek naar en het maken van een 'fysieke website': het bouwen van een installatie die wordt gefilmd en op het internet wordt geplaatst, waarbij een interactie ontstaat tussen de gebruikers van de installatie en de gebruikers van de site.

Harold de Bree (Den Haag) voor de realisatie van de *M1 SS Bailey Bridge*, een houten object voor de ingang van een oude, door Mussolini gevestigde, aluminiumfabriek in Bolzano die in 2008 dienst deed als tentoonstellingslocatie voor Manifesta 7.

Jack Breed (Makkum) voor een installatie bestaande uit 7 eenpersoonspanorama's die zijn geschilderd aan de binnenzijden van grote bewegende bollen.

Koos Breukel (Amsterdam) voor een publicatie van 75 portretten (van Job Cohen tot Francis Bacon) gemaakt met een 8/10 Deardorf camera, behorend bij een grote

overzichtstentoonstelling die in 2010 in het MEP in Parijs plaatsvindt.

Jasper van den Brink en Yasmijn Karhof (Amsterdam) voor de realisatie van de video-installatie *Schip* (werktitel), waarvoor zij opnames maakten in de Noorse stad Bergen. Karhof kreeg tevens een bijdrage voor haar korte film *Play within a Play*, bestaande uit 3 sequenties waarin twee geliefden het sublieme beleven dat hen confronteert met de grote verhalen van de wereld.

André ten Broeke / Dariusz (Rotterdam) voor *Space Public*, een site specific werk dat hij maakte voor een solotentoonstelling bij fa projects in Londen.

Sacha Bronwasser (Castricum) een bijdrage voor haar boek *Zo werken wij* (werktitel) waarvoor zij tien Nederlandse kunstenaars interviewt over hun werkwijze.

Sanne Bruggink (Amsterdam) om met nieuwe technieken te experimenteren en toe te kunnen werken naar diverse presentaties met nieuwe reliëfs bij verschillende galleries in Nederland.

Matthijs de Bruijne (Amsterdam) voor de eerste fase van het project *China Dream Shop* waarvoor hij tijdens een reis door China dromen verzamelt en inkoop om later te kunnen verkopen of verhuren. Met deze vorm van oral history wil hij de Chinese burger een stem geven.

Claire Butcher (Eindhoven) voor het project *The Usual Suspects*, een serie van non-lezingen, waarbij het onwaarschijnlijk is dat de geïnviteerde sprekers (o.a. Jacques Derrida, Frans Hals) komen opdagen. Het 'teleurgestelde' publiek zet zelf de discussie over de niet uitgesproken lezing in. De uitkomst van deze discussies wordt gepubliceerd op een website waar het debat online verder gaat.

Sigrid Calon (Tilburg) voor een werkperiode in het gastatelier van het Grafisch atelier Daglicht/Beeldenstorm in Eindhoven.

Geert van de Camp en Andre Dekker / Observatorium (Rotterdam) voor een bijdrage aan de architectuurbiënnale van Venetië 2008. Hiervoor bouwden zij in de openlucht een open museumzaal waarin met 1 grote overzichtsfoto al het werk van Observatorium werd gedocumenteerd.

Liset Castillo (Amsterdam) bijdrage voor 2 nieuwe series: de installatie *Lava* maakte zij o.a. voor de Biennale van Havana, de fotoserie *Contamination* o.a. voor de Sharjah Biennale in de Verenigde Emiraten.

Mariana Castillo Deball (Maastricht) en Irene Kopelman / Ugbar (Amsterdam) voor de realisatie van het project *Fuga di un piano* dat zij maakten voor Manifesta 7. Uitgangspunt voor de installatie en bijbehorende publicatie was de erfenis van het Futurisme.

Libia Castro en Olafur Olafsson (Rotterdam) voor de realisatie van nieuw werk voor Manifesta 7 in Rovereto (Italië). Geïntregerd door de sterke geschiedenis van vrouwenarbeid in de regio maakten zij de video *The Caregivers* over de talloze Oekraïense bejaardenverzorgers die huis aan huis werken. Dit werk werd gecompliceerd door een nieuwe versie van het vlaggenproject *Uterus Flags* in publieke ruimtes in de stad.

Krijn Christiaansen (Wassenaar) voor een onderzoeksproject over de manier waarop geloof het gebruik van de publieke ruimte beïnvloedt.

Krien Clevis (Amsterdam) voor een artistiek onderzoek naar de ervaring en manifestatie van angst en hoe verschillende beelden uit kunst en neurowetenschap interfereren met het begrip angst.

Adam Colton (Amsterdam) voor het vervaardigen en afwerken van nieuwe sculpturen voor een solotentoonstelling bij Museum Boymans Van Beuningen.

Ronald Cornelissen (Rotterdam) om in een atelier van de Fountainhead Residency te werken aan een installatie voor een groepstentoonstelling bij Locust Projects in Miami.

Sidyon Cucaro (Amsterdam) voor het maken van een serie schilderijen naar aanleiding van het boek 'Meester en Margarita' van de Russische schrijver Michail Boelgakov.

Karin van Dam (Amsterdam) om nieuw werk te maken voor een tentoonstelling in Museum Boymans Van Beuningen en voor een autonoom reisboekje met fragmenten uit haar werk en het dagelijks leven.

Vanessa van Dam, Selene Kolman, Stef Kolman, Martine Stig (Amsterdam) voor *ReMapRules*, een op-locatie-gebaseerd interactief spel dat zich zowel in de fysieke wereld als online afspeelt.

Yael Davids (Amsterdam) voor de realisatie van een circusproject met gevangenen als onderdeel van de tentoonstelling *All that is solid melts into air*, samengesteld door het MuHKA in Antwerpen en de manifestatie Stadsvisioenen in Mechelen.

Jeremiah Day (Amsterdam) voor een werkperiode met als doel het afronden van drie projecten: een serie performances tijdens Manifesta 7, een presentatie voor tentoonstellingen in het Van Abbeemuseum en op verschillende plekken in de VS en een installatie over de kraakbeweging voor het SMBA.

Amie Dicke (Amsterdam) voor een werkruimte/denkplaats in Berlijn waar zij gedurende een paar maanden te midden van haar eigen kunstwerken kon leven, werken en gasten ontvangen in een zoektocht naar een nieuwe houding ten opzichte van de (kunst)wereld.

Onno Dirker (Den Haag) en Rudy Luijters (Brussel) / Atelier Veldwerk voor

de realisatie van een derde en actuele versie van de *Bagdad Out*, de culturele agenda van Bagdad, waarmee zij inzicht willen bieden in de gevolgen van agressie op de ontwikkeling van kunst en cultuur.

Karel Doing (Rotterdam) voor het maken van een audiovisuele installatie over het ontstaan van de computer en de werking van de hersenen.

Bart Domburg (Amsterdam) voor het maken van een aantal grote schilderijen met als uitgangspunt façaden in Berlijn, New York en Amsterdam. De schilderijen zal hij presenteren bij galerie Bourounia in Berlijn en Vous Etes Ici in Amsterdam.

Annelies Doom (Amsterdam) voor haar installatie *the Least Resistance Re-enactment of a ready-made*, een werk dat speelt met de conventies en de regels van en binnen een museum. Tevens voor de publicatie *The Ceremony*, een fotoboek van een gelimiteerde groep mensen die een nonvitatie-exvitation heeft ontvangen.

Jeroen Dooreneer (Tilburg) om te kunnen werken aan vrij werk voor een tentoonstelling in de Lakenhal in Leiden.

Erwin Driessens en Maria Verstappen / Driessens & Verstappen (Amsterdam) voor de verdere uitwerking en productie van de *Sandbox*, een installatie waarbij de zandoppervlakte in een kijkdoos constant aan verandering onderhevig is.

Yvonne Dröge Wendel (Amsterdam) voor de realisatie van verschillende projecten, waaronder de 3D-installatie *Een ruimte die luistert*; de voorbereiding van de installatie *Item Store* voor een solotentoonstelling bij Galerie Lumen Travo en de ruimtelijke installatie *Roots are routes* voor een groepstentoonstelling in Museum van Bommel van Dam.

Charlotte Dumas (Amsterdam) voor een werkperiode bij het ISCP in New York om zich te richten op nieuwe portretseries van dieren en om contacten te leggen met mensen die zich vanuit een andere achtergrond professioneel bezighouden met dieren die in gevangenschap leven.

Dick Duyves (Amsterdam) voor fotografisch onderzoek naar buitenwijken van dorpen en steden en de onopvallende plekken aan de randen van de maatschappij.

Marinus van Dijke (Burgh-Haamstede) voor onderzoek en een werkperiode in het textielab van het Audax/Textielmuseum om zijn werk, het observeren en registreren van een duinvallei op Schouwen-Duiveland, verder te verdiepen.

Marjolein Dijkman en Maarten vanden Eynde / Enough Room for Space (Rotterdam) om tijdens een werkperiode in het CEAC in Xiamen samen te werken met lokale kunstenaars en onderzoek te doen naar de restanten van het ambachtelijk productieproces. Dijkman kreeg tevens een bijdrage voor de realisatie van

het kunstenaarsboek *Theatrum Orbis Terrarum – Gestures*, een fotografisch onderzoek bestaande uit 2049 beelden uit de afgelopen drie jaar. Maarten vanden Eynde tevens voor het maken van een groot plastic koraalrif op basis van het plastic afval dat in de oceaan drijft, een project waarbij hij de milieuproblematiek aan de orde stelt.

Moritz Ebinger (Egmond a/d Hoef) voor de uitwerking van *Radio Road* en de eerste drie uitzendingen daarvan. In een radiostudio plaatst Ebinger een aantal kunstwerken, attributen en tekeningen. Met een medepresentator gaat hij op zoek naar het verhaal achter de objecten. De eerste uitzendingen zullen plaatsvinden vanuit Museum Boijmans Van Beuningen.

Rudolph Eilander (Rotterdam) voor onderzoek en ontwerp van een plastic werkeiland gebouwd van zwerfend plastic afval in de Grote Oceaan.

Uta Eisenreich (Amsterdam) voor een kunstenaarsboek dat haar fotografisch onderzoek van de afgelopen jaren in beeld brengt. De beelden tonen wisselende combinaties van stereotype huishoudelijke voorwerpen. De plaatsing van de voorwerpen wordt bepaald door een onderliggende logica die aanvankelijk makkelijk te vatten lijkt, maar steeds ingewikkelder wordt.

Joyce Ennik (De Rijp) voor haar project *Stills* een serie gomodrukprints naar aanleiding van found footage uit het film-

archief van haar vader dat geschonken is aan het Filmmuseum Amsterdam.

Titia Ex (Amsterdam) voor een interactief lichtobject in de wintertuin van de Hortus Botanicus in Amsterdam. Het kunstwerk moet de poëzie van de plek benadrukken en onthullen.

Hans Eijkelboom (Amsterdam) bijdrage in het project *De toestand in de wereld* waarvoor hij een jaar lang 8 metropolen bezoekt, elk met een verschillende taal en cultuur die hij met een zelfontwikkelde handleiding en een aantal vast omschreven instructies als uitgangspunt zal fotograferen.

Peter Fengler (Rotterdam) voor de realisatie van het project *Eight Inches (8")*, een serie geluidswerken in beperkte oplage uitgegeven op vinyl.

Peggy Franck (Amsterdam) voor materiaalonderzoek en de ontwikkeling van nieuwe installaties t.b.v. tentoonstellingen bij o.a. Manuela Klerkx Galerie in Milaan en Marion Scharmann Galerie in Keulen.

Lizan Freijssen (Rotterdam) voor het maken van de publicatie *Starting a Universe*, over de bronnen van haar werk: het onderzoek naar vochtvlekken en het daaruit voortgekomen vlekkenarchief.

Ksenia Galiaeva (Amsterdam) voor het maken van een kunstenaarsboek in de vorm van een archiefdoos vol foto's.

Raviv Ganchrow (Amsterdam) voor de installatie *Inwound* waarbij het omgevingsgeluid van de Potsdamerplatz werd omgezet in een ruimtelijke klankkast als onderdeel van het Tuned City Festival in Berlijn.

Claudius Gebele (Amsterdam) voor een aantal murals in Amsterdam door een aantal nationale en internationale graffiti kunstenaars.

Boris Gerrets (Amsterdam) bijdrage aan de realisatie van *People I could have been and maybe am*, een film die merendeels op de mobiele telefoon is opgenomen. In het verhaal over twee mensen die Gerrets op straat in Londen ontmoette, is de afstand tussen de filmer en zijn personages, tussen fictie en werkelijkheid verdwenen. Tevens bijdrage voor zijn project *White Elephants*, een onderzoek naar de verborgen verhalen van mislukte ontwikkelingssamenwerkingsprojecten in West- en Midden Afrika.

Clare van Gool (Amsterdam) voor de video-installatie *Little Sister*, waarbij de opstelling van de monitoren en de gebeurtenissen die zich daar afspelen een gesloten televisiecircuit suggereren. In de video voeren een man en een vrouw een raadselachtig duet uit.

Florian Göttke en Rebecca Sakoun (Amsterdam) om tijdens een reisperiode in Noord Canada materiaal te verzamelen voor nieuw werk op basis van het landschap en hun contacten met Inuiten. Ook gaven zij er een one minute workshop.

Eveline van de Griend ('s-Hertogenbosch) voor een werkperiode als artist-in-residence in the Bagfactory in Zuid-Afrika.

Jeanette Groenendaal (Amsterdam) voor een aantal live performances in het land van Maas en Waal, als onderdeel van haar filmexperiment *Donderpreek*.

Viola Groenhart (Amsterdam) voor het volgen van het eerste jaar aan de masteropleiding Le Fresnoy, Studio National des Arts Contemporaines in Tourcoing.

Voebé de Gruyter (Brussel) voor een werkperiode in Cuba waar zij een film en installatie wil maken over de verhalen die Cubaanse sigarenrollers tijdens het werk vertellen.

Antonio Jose Guzman Jaramillo (Amsterdam) voor de reis, documentaire en installatie *The day we surrender to the air* over zijn persoonlijke connectie tot migratie, diaspora en identiteit.

Christie van der Haak (Den Haag) voor het maken van een monumentale, interdisciplinaire installatie, bestaande uit 2 grote sculpturen en een video.

Sander Haccou (Amsterdam) voor de voltooiing van zijn getekende animatiefilm *De Wondertuin*. De personages reizen door het universum, de tijd en het hoofd van de maker.

Timon Hagen (Amsterdam) om de stap te zetten naar een schaalvergroting in zijn werk en de ontwikkeling van een

kunstproject in de openbare ruimte van een stadsuitbreiding in Amsterdam.

Rob Hamelijnc en Nienke Terpsma (Rotterdam) om op uitnodiging van Kunsthaus Zürich te werken aan een nieuw nummer van *Fucking Good Art*. # 20 was onder de titel *the Swiss Issue* onderdeel van de tentoonstelling 'Shifting Identities-(Swiss) Art today' en had als onderwerp de mechanismes van de kunstmarkt en de hedendaagse kunstwereld.

Melle Hammer (Amsterdam) voor een publicatie in katernen: (*Hammer*) *kookt met zout*, waarin hij al doende de verschillende professionele werelden bindt die hem als typograaf bezighouden.

Jeanne van Heeswijk en Dennis Kaspori (Rotterdam) voor deelname aan de Architectuur Biennale 2008 in Venetië. De installatie *Fields of (inter)action, models for collective change* had de vorm van een levensgroot pop-up boek dat op een interactieve manier inzicht gaf in hun recente projecten. Van Heeswijk kreeg ook een bijdrage voor een 3-dimensionale installatie waarin verhalen, beelden, onderzoek en verbanden worden gevisualiseerd op de gevel en de binnenwanden van het Blauwe Huis in de Amsterdamse wijk IJburg.

Cecile van der Heiden (Amsterdam) voor een werkperiode in het CEAC in Xiamen, die zij afsloot met een tentoonstelling onder de titel *Monkey Subdues the White-Bone Demon*.

Lino Hellings (Amsterdam) voor het opstarten van een internationaal persbureau in 'tegendraads nieuws'. Het persbureau werkt op locatie en heeft een internationaal netwerk van kunstenaars-correspondenten die nieuws maken door in actie te komen. Het uiteindelijke doel is om vanuit een globaal perspectief kunst voor de openbare ruimte te maken.

Sarah Mei Herman (Amsterdam) voor het volgen van het eerste jaar van de masteropleiding Fotografie aan the Royal College of Art in Londen.

Inti Hernandez (Amsterdam) voor het produceren van een mal voor ijsblokjes waar woorden mee samengesteld kunnen worden die zij binnensmokkelde op officiële gelegenheden tijdens de Havana Biënnale.

Geert-jan Hobijn / Staalplaat Soundsystem (Amsterdam) voor de geluidsinstallatie *Composed City*, een samenwerkingsverband met Lola landscape architects als onderdeel van het Tuned City Festival in Berlijn. De installatie was geënt op het terrein van de Wriezener Feiraum, een voormalig station.

Philippine Hoegen (Amsterdam) voor het opzetten van *Calcite Revolt*, een kunstenaarsorganisatie die bestaande verhoudingen in de kunstwereld wil doorbreken.

Miek Hoekzema (Amsterdam) voor het maken van een film over haar alter ego *Illy Lips*.

Jeroen Hofs / Eboman (Amsterdam) voor de ontwikkeling van *Senna*, een online videosampler waarmee het publiek de informatiebrij op het internet behapbaar kan maken.

Arnoud Holleman (Amsterdam) bijdrage aan het performance en videoproject *Immovably Centred* dat samen met theatergroep Mugmetdegoudentand tot stand kwam in De Appel. Samen met een publicatie vormde dit de afsluiting van een langlopend onderzoeksproject waarin Holleman zich richtte op de waarderingsgeschiedenis van het persoonlijke in de beeldende kunst.

Rob Hornstra (Utrecht) voor een bijdrage in het fotoproject *100 Werst rond Sochi*. In de aanloop naar de Olympische Winterspelen in 2014 zal hij samen met schrijver Arnold van Bruggen een aantal reizen maken naar de regio rond het Russisch Sochi om de veranderingen gedurende die periode vast te leggen.

Toine Horvers (Rotterdam) bijdrage aan de performance *Words Live* over het gesproken woord in verschillende kunst disciplines: een viering van de orale traditie in de kunsten waarbij de woorden van dichters, beeldend kunstenaars, musici, dansers, acteurs en literatuurwetenschappers elkaar overlappen.

Jos Houweling (Amstelveen) als bijdrage aan het maken van nieuw werk door 44 kunstenaars op verschillende plaatsen in de wereld, voor het project *City One Minutes*.

Ronald Huynen (Amsterdam) voor de voltooiing van een groot getekend Panorama: van Rotterdam naar de zee.

Salwa Jabli (Zaandam) voor het sculptuurproject *Kinds af*, waarin zij het seksueel misbruik van kinderen aan de orde stelt. En voor het project *Schaduwzijde*, een video waarin de toeschouwer gedwongen wordt in de rol van getuige. De video tast de grenzen af tussen het ruimtelijke, het platte vlak en geluid.

Jacomijn Jacobs (Groningen) voor het uitvoeren van een fictief historiestuk, bestaande uit 48 geschilderde vrouwenkoppen. De koppen op de schilderijen worden geschilderd naar aanleiding van foto's uit een koffer van de rommelmarkt en staan symbool voor de onbekende en vergeten vrouwen uit de geschiedenis.

Mathilde Jansen (Amsterdam) voor een artist-in-residence periode bij Warm Heart Art Tanzania om de basis te leggen voor nieuw werk en nieuwe contacten. In Tanzania fotografeerde zij succesvolle bedrijven. Terug in Nederland verwerkt zij die foto's tot collages.

Saskia Janssen (Amsterdam) om nieuw werk te maken voor diverse tentoonstellingen en artistiek onderzoek te doen voor het lectoraat Kunst en Publieke Ruimte van de Rietveld Academie en het maken van een kunstenaarsboek n.a.v. dit onderzoek dat zich toespit op haar ervaringen en projecten met verslaafden in de gebruikersruimte Blaka Watra.

Twan Janssen (Amsterdam) voor de productie van een nieuwe film in de Pilot-serie: computeranimaties waarin scènes uit het leven van de hoofdpersoon zijn nagebouwd. *The Stockholm Syndrome* met bijbehorende rekwisieten presenteerde hij tijdens Art Rotterdam 2009 en in galerie Flach-Thulin in Stockholm.

Irene Janze (Amsterdam) voor *Logolengtes op de Zuidas*, een onderzoeksproject naar de lengte van beeldmerken op bedrijven aan de Amsterdamse Zuidas en over de onderliggende betekenis van logo's en hun geschiedenis.

Hewald Jongenelis / Sylvie Zijlmans (Amsterdam) voor het maken van een korte film als vervolg op een project dat zij in 2008 in Xiamen uitvoerden. Destijds lieten zij in China 10 kostuums maken voor hun zoon en voor Jongenelis zelf. In de film is te zien dat deze kostuums in grootte oplopen, over elkaar heen passen en uiteindelijk tegelijkertijd worden gedragen.

Marie-Jose Jongerius (Amsterdam) voor de afronding van het project *Edges of the Experiment*, waarin het landschap van Californië, Arizona en Nevada centraal staat.

Hugo Kaagman (Amsterdam) voor een bijdrage in het project *Kunstruimte Station RAI*, gevestigd in een glazen kiosk tussen twee sporen op Station RAI, Amsterdam. Kaagman beoogt met dit project het publiek op het station en in de treinen met kunst in aanraking te brengen.

Guusje Kaayk (Tiel) voor het project *ReAnimatie2*. Zij zal hiervoor een animatiefilm maken die samen met een dansvoorstelling van Conny Janssen Danst een geheel zal vormen.

Patricia Kaersenhout (Amsterdam) voor een bijdrage aan de publicatie *Invisible Men*, geïnspireerd door een boek van Ralph Ellison. Dit resulteert in 56 tekeningen, gemaakt op pagina's van een oud biologieboek.

Natasja van Kampen (Den Haag) voor een werkperiode bij Raid Projects in Los Angeles waar zij haar tekeningen verder wil ontwikkelen.

Sidi el Karchi (Maastricht) voor een werkperiode bij ISCP in New York.

Ram Katzir (Amsterdam) voor een werkperiode als artist-in-residency in Kyoto waar hij voor zijn project *Bullet Train Tea Ceremony* onderzoek doet naar traditionele theeceremoniën en de daarbij behorende rituelen in een zich voortsnelende Shinkansen.

Iris Kensmil (Amsterdam) om nieuwe werken te maken voor een solotentoonstelling in het museum Jan Cunen in Oss en groepstentoonstellingen in o.a. de Nieuwe Kerk en W139 in Amsterdam. Het werk voor de verschillende tentoonstellingen reflecteert op verschillende wijze op postkoloniale onderwerpen en het zwarte bewustzijn.

Geert van Kesteren (Amsterdam) om een printversie te ontwikkelen van het fotomateriaal dat hij gebruikte voor zijn publicaties *Bagdad Calling en Why Mister Why*. Het werk dat zo ontstaat werd tentoongesteld in the Barbican Art Gallery in Londen.

Friso Keuris (Amsterdam) voor een serie fotoportretten van Dutchbatters die in Screbrenica gelegerd zijn geweest.

Gideon Kiers (Rotterdam) David Kiers, (Amsterdam) Lucas van der Velden (Rotterdam) / Telcosystems voor de totstandkoming van twee nieuwe werken die op een andere manier de relatie tussen beeld en geluid benaderen. Tevens voor het maken van de generatieve multichannel installatie *12_Series*.

Gert Jan Kocken (Amsterdam) om nieuw werk te maken waarmee hij een aantal bestaande fotoseries wil aanvullen ten behoeve van drie tentoonstellingen, respectievelijk in het Nederlands Fotomuseum, bij Het Stuk in Leuven en in het Autocenter in Berlijn.

Jean Bernard Koeman (Amsterdam) om te werken aan het kunstenaarsboek *Everything Beautiful is Far Away*. De publicatie is tevens onderdeel van een installatie die hij in samenwerking met een aantal Chinese kunstenaars zal maken bij het MCAF/CAAW in China en voor de Europalia in Brussel.

George Korsmit (Amsterdam) om te kunnen werken aan de uitvoering van een

wandschildering in W139, de afsluiting van het Rainbow Soulclub project in Suriname en de kunstopdracht *Wobbling Stage* voor een school in Den Haag.

Geer van der Klugt (Amsterdam) om zijn werk een nieuwe richting in te sturen en te kunnen werken aan een serie grote tekeningen die uiteindelijk tentoongesteld worden bij W139 in Amsterdam.

Sofie Knijff (Amsterdam) voor een serie fotoportretten van kinderen in Nederland, België, Mali, India en Zuid-Afrika.

Servet Kocvigit (Amsterdam) om onderzoek te doen en nieuw werk te maken voor verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

Leo Kogan (Amsterdam) voor de multimedia installatie *Windows of Opportunity*, bestaande uit schilderijen, sculpturen en multimedia elementen.

Esther Kokmeijer (Rotterdam) voor het fotoproject *Overal Thuis* waarin zij op zoek gaat naar diversiteit in cultuur en de traditie van wonen in 27 landen van de Europese Unie.

Aleksander Komarov (Rotterdam) voor de film *Art at Work* waarin hij de wereld van het lege hoofdkantoor van de Deutsche Bank samenbrengt met verlaten koperbergen uit de Oeral. De film werd getoond tijdens een solotentoonstelling in de Kunsthalle van Winterthur (Zwitserland).

Krijn de Koning (Amsterdam) voor het maken van een maquette voor de setting van de opera *Bernarda Albas Haus*. Het betreft een maquette voor een locatievoorstelling waarbij het publiek letterlijk plaatsneemt in het gebouwde object waarin ook de opera plaatsvindt.

Nol de Koning (Amsterdam) voor het voortzetten van zijn studie naar de mythologische figuur Palinurus ter voorbereiding op een webopera.

Jeroen Kooijmans (Amsterdam) voor het maken van een flexibele studio, een 'vouw huis' voor het dakterras van het CIC in Cairo. Tevens zal deze studio gebruikt worden als een publishing house tijdens Photocairo 4.

Paul Kooiker (Amsterdam) voor het maken van een kunstenaarsboek met de werktitel *Doka-afval*. Uitgangspunt is een basiscollectie van foto's die hij ooit maakte, maar nooit publiceerde.

Frank Koolen (Amsterdam) voor de sculptuur *Greenhouse Fiesta* bij de tentoonstelling the Tropical Years in W139.

Hans van Koolwijk (Amsterdam) bijdrage in de uitvoering van de *Klankkaatser*, een ruimte van 9 meter hoog, met daarin een theatrale lichtinstallatie en een geluidsmachine waaruit gecomponeerde klanken klinken.

Marijn van Kreijl (Amsterdam) voor een nieuwe serie monumentale tekeningen en om te experimenteren met sculptu-

rale elementen en video voor solotentoonstellingen bij het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam en bij Gazoune in Athene.

Susanne Kriemann (Rotterdam) bijdrage aan de foto-installatie en publicatie *One Time One Million*. Het werk was te zien bij het SMBA en wordt tentoongesteld bij Uqbar in Berlijn en bij IASPIS in Stockholm, waar Kriemann het onderzoek voor de installatie startte. Tevens bijdrage aan de realisatie van het fotoproject *12 650 000 Schwerbelastungskörper* voor de Biennale van Berlijn 2008.

Liedeke Kruk (Tilburg) bijdrage aan het kunstenaarsboek *Love at First Sight*, waarin een serie van fotoportretten van kunstenaars en mensen uit de kunstwereld.

Cees Krijnen (Haarlem) voor het maken van nieuw werk en een performance op Art Amsterdam 2009.

John Lambrichts (Maastricht) voor het fotoproject over de grensmaas *Greener grass on the other side*. Hierbij staat het veranderende landschap door de bescherming tegen hoogwater centraal.

Ine Lamers (Rotterdam) en Marijn Teeuwen ('s-Hertogenbosch) voor de onderzoeksfase van een reizende tentoonstelling in Rusland met werk van 15 hedendaagse kunstenaars die een meer of minder persoonlijke verhouding en een uitgesproken kijk op het land hebben. Bij de tentoonstelling wordt een programma

met masterclasses, workshops en forumdiscussies georganiseerd. Teeuwen ontving tevens een bijdrage voor het project *Verwoest Huis*, een fotoserie en installatie over afbraak en opbouw.

Martyn Last (Hilversum) voor de ontwikkeling van een beeld, *Het ParkBanken-Project*, dat in de huidige tijd van kredietcrisis zwervers en bankmedewerkers samen moet brengen.

Uwe Laysiepen (Amsterdam) voor een online platform voor internationale bijdrages die betrekking hebben op alle facetten van drinkwater. Tevens voor het maken van een geluidsinstallatie en DVD met composities van watermuziek uit alle landen en culturen.

Hans Lemmerman (Amersfoort) en Inge van Run (Nijmegen) voor het project SPKNBRG limited DVD-edition waarin de laatste generatie klederdrachtvrouwen en vissers via filmpjes geportretteerd wordt.

Lucas Lenglet (Sint Michielsgestel) voor een installatie over de architectuur van veiligheid en bescherming die onder de titel *A Canary In A Coalmine* in het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam werd getoond.

Gabriël Lester (Amsterdam) voor een haalbaarheidsonderzoek naar zijn project *Het Museum van Oneindige Tentoonstellingen*. In een groeiend gebouw waarin elke tentoonstelling blijft staan, ontstaat uiteindelijk een museum dat tegelijk een collectie en een retrospectief

is. Tevens bijdrage aan de realisatie van *De Laatste Rokersvlucht*, een fatalistisch filmkunstwerk.

Alon Levin (Den Haag) voor deelname aan het visiting artist programma van de State University New York. Afgezien van het studieprogramma wil hij een grootschalig nieuw werk maken voor de tentoonstelling 'Double Dutch' in het Hudson Valley Center of Contemporary Art in Peekskill.

Joep van Liefeland (Utrecht) voor het maken van een aantal nieuwe installaties waarvoor hij zich verder wil richten op zijn onderzoek dat hij omschrijft als media-archeologie: de historische context van de mediabeelden en hun mythen zoals hij die in zijn werk gebruikt. Hiervoor wil hij een aantal nieuwe video's maken, gefilmd op historische locaties als Delphi, Rome en Athene. Het werk wordt getoond op verschillende internationale tentoonstellingen.

Joep van Lieshout / Atelier van Lieshout (Rotterdam) bijdrage aan de sculptuur *Darwin* die gemaakt werd voor de 2008 SCAPE Biënnale in Christchurch Nieuw Zeeland. Het beeld functioneerde o.a. als balie en ruimte, waarbij de vorm verwees naar het verlangen naar macht en Darwin's theorie over natuurlijke selectie.

Han Goan Lim (Rotterdam) voor de conceptontwikkeling van *Artpark*, een experimenteel kunstpark in het havengebied van Rotterdam.

Sabrina Lindemann (Den Haag) voor de conceptontwikkeling, uitvoer en evaluatie van het *Symposium voor de tussentijd* in Den Haag. Het is de voorlopige afronding van het *Laboratorium voor de tussentijd*, waarin gedurende 3 jaren met gasten uit verschillende disciplines werd gewerkt aan de ontwikkeling van vernieuwende concepten tijdens de transformatie in stadsvernieuwingswijken.

Claudia Linders (Amsterdam) voor het interdisciplinaire project *Museum Nederland* dat tot doel heeft de geschiedenis van Nederland te vertalen in de publieke ruimte.

Dana Lixenberg (Amsterdam) om terug te keren naar de wijk Imperial Courts in Watts (Los Angeles) waar zij in 1993 met subsidie van het Fonds BKVB een beoemde fotoserie van bendeleden en andere wijkbewoners maakte. 15 jaar later keerde zij terug om in een nieuwe serie het portret van destijds te nuanceren.

Bart Lodewijks (Hoorn) voor een verlenging van zijn werkperiode voor het project *Moscou Drawing*. Na 4 maanden op straten en gevels van de huizen in de Gentse wijk Moscou te tekenen, wordt hij nu door de bewoners uitgenodigd om op de muren van hun huiskamers verder te tekenen. Tevens voor een kunstenaarsboek waarin het gehele project is vastgelegd.

Jaring Lokhorst en Chantal Spit (Amsterdam) voor een werkperiode bij het Chinese European Art Center in Xiamen,

resultierend in de gemeenschappelijke tentoonstelling *Sweet and Sour*.

Barbara van Loon (Amsterdam) voor de monumentale installatie *A-coustic*, bestaande uit bewegende objecten die de akoestiek van geluiden voortdurend zal veranderen in een omgeving waar geluiden zichtbaar worden gemaakt door belichting en projectie.

Bas Louter (Amsterdam) voor een werkperiode in Los Angeles om 2 solotentoonstellingen bij galleries in LA en Seattle voor te bereiden.

Annaleen Louwes (Amsterdam) voor het maken van een film over en met vrouwen uit de gevangenis in Tirana. De film is een vervolg op het fotoproject dat Louwes eerder tijdens een residency in het Tirana Institute of Contemporary Art heeft gerealiseerd.

Ruben Lundgren (Hilversum) voor het tweede jaar van een masterstudie Fotografie aan de Central Academy of Fine Arts in Beijing.

Maarten van Maanen (Amsterdam) voor de uitwerking van het project *De overleversgemeenschap* (werktitel). Het getekende werk bestaat uit een groep personages zonder boek of film. Allen hebben een eigen manier van overleven die door middel van attributen wordt gesympoliseerd.

Dafna Maimon (Amsterdam) om deel te nemen aan het artist-in-residence programma van de Skowhegan School of sculpture in New York. Tevens voor de realisatie van de film *Stuggling Actors* over de obsessie achter het beroemd willen worden, en het mogelijke falen daarin.

Renzo Martens (Amsterdam) om te werken aan de montage van de in Kongo opgenomen film *Episode III: Enjoy Poverty* en de vervaardiging van de bijbehorende foto's en installaties. De film opende het IDFA 2008 en wordt sindsdien wereldwijd getoond tijdens filmfestivals en op tentoonstellingslocaties.

Maurizio Martinucci (Amsterdam) voor een bijdrage in het initiatief *Optofonica voor synestetische media*, waarbij de samenkomst, gewaarwording en versterking van zintuiglijke ervaring centraal staat. Het is een cross-mediaal platform met als doel onderzoek, presentatie en samenwerking te ondersteunen op het gebied van nieuwe media en geluidskunst.

Richard Menken (Amsterdam) voor een aantal kunstenaarsboeken in kleine oplage en een korte researchperiode bij de Qattan Foundation in Ramallah (Palestina).

Rik Meijers (Sittard) om te werken aan nieuwe schilderijen die hij onder andere toonde tijdens verschillende tentoonstellingen en beurzen.

Alberto de Michele (Amsterdam) voor de realisatie van het project *I Lupi*, een film over dieven, opgenomen in de mist rond Venetië.

Aernout Mik (Amsterdam) bijdrage voor zijn video installaties *Plywood Dwelling* (Shanghai) en *Schoolyard*. Beiden worden tijdens een solotentoonstelling in het Museum of Modern Art in New York getoond.

Jasiek Mischke (Best) voor het eerste jaar van de vervolgstudie Fine Art aan Goldsmiths University of London.

Esther Mugambi (Amsterdam) voor een werkperiode in Kampala (Oeganda) waar zij samen met Alex Fischer een workshop organiseerde. Tijdens die workshop met Oegandese deelnemers filmden zij het materiaal voor een korte film die werd getoond tijdens het Amukala Film Festival.

Marc Mulders (Tilburg) voor een grote serie gezeefdrukte en beschilderde ramen die samen met de vilten panelen van Claudy Jongstra het gesamtwerk *Mapping out Paradise* vormde. Het project is tentoongesteld in De Pont in Tilburg en in de Nederlandse Ambassade in Berlijn.

Nat Muller en Willem Velthoven (Amsterdam) als bijdrage aan het project *Bint el Dunya* (Dochter van de Wereld), een uitwisseling tussen Egyptische en Nederlandse kunstenaars in Amsterdam Noord.

Regula Muller (Egmond a/d Hoef) voor het uitvoeren van het project *Vanitas*. Een groot stilleven bestaand uit verschillende objecten van geblazen glas, kralen en koperdraad.

Joep Neefjes (Hoorn) voor een kunstenaarsboek op basis van een absolute fotografische vertaling van het boek *Platform* van Michel Houellebecq.

Theo Niekus (Amsterdam) voor het inscannen van alle negatieven uit zijn project *Pasatiempo* met als uiteindelijke doel dit archief te ontsluiten en zichtbaar te maken via een website. Pasatiempo is een (fotografische) encyclopedie over het menselijk gedrag in de openbare ruimte, ingedeeld in 100 rubrieken.

Michiel van Nieuwkerk (Amsterdam) voor het maken van gefilmde portretten van beeldend kunstenaars in hun atelier. In 25 minuten zullen de kunstenaars en hun inspiraties en werkwijze duidelijk worden gemaakt.

Ad Nuis (Haarlem) voor het fotoproject *Oil & Paradise* over de stad Baku in Azarbeidjan, een van de oudste vindplaatsen van olie, waar recent een van de grootste olievelden ter wereld in productie is gegaan. Baku is volgens verschillende bronnen tevens een van de 3 mogelijke locaties waar het paradijs heeft gelegen.

Wendelien van Oldenborgh (Rotterdam) voor het project *Maurits Script #2* (werktitel) als vervolg op de gelijknamige film over een historische gebeurtenis uit het

koloniale verleden. Voor het vervolgproject wil zij vanuit Rio de Janeiro dezelfde gebeurtenis benaderen vanuit het Braziliaanse perspectief.

Ronald Ophuis (Amsterdam) voor een serie nieuwe schilderijen die zijn gebaseerd op de verkrachtingen en mishandeling van vrouwen tijdens de Balkanoorlog.

Fahrettin Örenli (Amsterdam) om tijdens een werkperiode bij kunstenaarsinitiatief Pist in Istanbul nieuwe multimediawerken te maken met als thema het sociaal-economische beleid en de kunstwereld. Een van de werken werd getoond tijdens de Art Frieze in Londen.

Roma Pas (Amsterdam) om werk voor te bereiden dat zij verder wilde ontwikkelen tijdens haar deelname aan het programma van de summer residency van het Cooper Union in New York. De subsidie werd ook besteed aan het maken van de installatie *Cave Woman* voor een tentoonstelling bij Het Domein in Sitard. Tevens bijdrage voor de installatie *Self-portrait as the Wizard of Oz*.

Maria Pask (Amsterdam) om te kunnen werken aan het script van *4 F-ER*, een korte film in de vorm van een pilot-aflevering van een soap over 4 vrouwen. Het werk werd getoond bij Studio Voltaire in Londen.

Harry Pattynama (Amsterdam) voor een praktijkonderzoek naar het medium kunstenaarsboek in samenwerking met 6

architecten, kunstenaars en vormgevers uit binnen- en buitenland.

Bart Julius Peters (Amsterdam) voor het maken van afdrucken van de foto's die hij selecteerde voor de publicatie *Hunt* en voor tentoonstellingen in Museum van Loon en in Parijs. In zijn werk combineert hij cinematografische, kunsthistorische en reportageachtige beeldaspecten.

Vanessa Jane Phaff (Rotterdam) om te experimenteren met nieuwe tekentechnieken en haar werk verder te ontwikkelen.

Falke Pisano (Hoorn) voor de uitgave van een kunstenaarsboek i.s.m. Will Holder. De publicatie is gebaseerd op de teksten die als autonoom werk bestaan. Holder en Pisano werkten ter plekke tijdens Manifesta 7 aan de totstandkoming van de publicatie en presenteerden de teksten daar ook tijdens performances.

Bradley Pitts (Amsterdam) voor het vervolg van zijn onderzoek naar 'blind spots on paper' door middel van het gebruik van 3-d print technieken.

Ahmet Polat (Oud-Gastel) voor het project *Afro-Turk: Lost and Found(ed)*. Hij zal hiervoor de geschiedenis van de Afro-turken fotograferen en documenteren en reeds bestaande documenten online archiveren.

Pieter Paul Pothoven (Amsterdam) voor een reis naar Afghanistan om een steen lapis lazuli te halen en dit in een project

te verwerken. Hij onderzoekt de relatie tussen de zwaarte en tijdloze esthetiek van de steen en de hedendaagse conflicten in de regio.

Caroline Prisse (Amsterdam) voor een glasininstallatie in het Gemeentemuseum Den Haag.

Thomas Raat (Amsterdam) om nieuw werk te maken tijdens een werkperiode met een afsluitende tentoonstelling bij Space - International Contemporary Artist Platform in Londen.

Ilya Rabinovich (Amsterdam) voor de verdere uitwerking van het fotografie- en onderzoeksproject *Museums in Chisinau* (werktitel), dat gepresenteerd zal worden in diverse internationale groepstentoonstellingen en publicaties, o.a. bij het KSA:K in Moldavië.

Adriaan Rees (Amsterdam) voor het maken van nieuw werk op locatie in China voor een solotentoonstelling in de ruimte van C-Space in Beijing.

Misha de Ridder (Amsterdam) voor de afronding van zijn fotoserie *Holland* waarvoor hij in Nederland op zoek gaat naar de wildernis. Daarbij refereert hij aan het werk van 17e-eeuwse landschapsschilders.

Wouter van Riessen (Amsterdam) voor een serie nieuwe schilderijen die hij presenteert tijdens een solotentoonstelling in het Museum voor Moderne Kunst Arnhem.

Maria Roosen (Arnhem) om nieuwe werken en installaties te maken voor tentoonstellingen in Museum Kunst Palast in Düsseldorf en het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch.

Henri Roquas (Amsterdam) voor het ontwikkelen van een kunstenaarsboek met als thema mens en maaltijd als kunstzinnige inspiratiebron. Het boek bevat een selectie van de projecten van Ultima Thule en gaat in op zijn kunstzinnige, poëtische en filosofische grondslagen.

Daniël Rozenberg / Dadara (Amsterdam) voor de realisatie van zijn project *Checkpoint Dreamyourtopia*, een interactieve performance waarbij deelnemers letterlijk een grens over moeten om hun droom te bereiken. Het bouwsel was te zien op het Burning Man Festival in Nevada en op verschillende andere locaties in de Verenigde Staten.

Julika Rudelius (Amsterdam) bijdrage aan een video-installatie met als werktitel *Rites* en als onderwerp de machtsrelaties en codes in de politieke en financiële wereld van Washington.

Etta Säfve (Amsterdam) voor een nieuwe serie korte films, gebaseerd op geanimeerde tekeningen. De korte verhalen zijn gebaseerd op de relatie tussen mens en natuur.

Karen Sargsyan (Arnhem) om gedurende een werkperiode in de Hudson Valley Center of Contemporary Art in Peekskill een nieuwe installatie en sculpturen te

maken die o.a. getoond zullen worden op de tentoonstelling 'Double Dutch' aldaar.

Harold Schellinx (Amsterdam) voor het verder ontwikkelen en toegankelijk maken van het project *Found tapes maps*. Het geluid van op straat gevonden cassettebanden staat in dit project centraal en dit zal resulteren in een interactief online kunstwerk.

Marieke Schoonderbeek (Amsterdam) om onderzoek te doen, schetsen te maken, onderdelen te ontwerpen voor een huis dat zij op Lanzarote wil bouwen voor de schrijver Arnon Grunberg. Het project is onderdeel van een zoektocht naar het hanteren van ruimte.

Lydia Schouten (Amsterdam) voor een 4-kanaals video-installatie over 'bevoren Tijd' met Manhattan als basis. Het grid van de stad verbindt de coördinaten van de wereld en de verschillende tijden, die reiken tot in de verschillende diepten van de geschiedenis.

Martijn Schuppers (Groningen) voor een werkperiode in gastatelier Höherweg in Düsseldorf met als afsluiting een presentatie van het werk.

Johannes Schwartz (Amsterdam) voor de fotoserie *Changing Ideals: Rethinking the house* die hij voor de gelijknamige tentoonstelling in het NAI Maastricht maakte. Samen met de TU Delft en het NAI onderzocht Schwartz het veranderende ideaal van het huis.

Farida Sedoc (Amsterdam) voor workshops met jongeren en voor onderzoek naar een eigen modelabel geïnspireerd op streetart, streetculture en street-fashion.

Theo Seesing (Rotterdam) voor verdieping van het onderzoek *Op Zoek naar de Liefde*: in een paviljoen in Tokyo worden ter gelegenheid van 400 jaar handel tussen Japan en Nederland nieuwe producten getoond van Nederlandse ontwerpers die dit jubileum als inspiratiebron gebruiken.

Martin Sjardijn (Den Haag) voor de realisatie van een aantal interactieve kunstwerken, waarbij virtual en augmented reality worden gebruikt en de ontwikkeling van software hiervoor.

Otto Snoek (Krimpen a/d IJssel) voor een bijdrage in zijn fotoproject met het thema de identiteit van de Europese burger.

Sarah van Sonsbeek (Amsterdam) voor een serie *Rondleidingen door de stilte*, met als doel de bewoners van de Amsterdamse nieuwbouwwijk IJburg opnieuw te laten kijken naar hun alledaagse woonomgeving. Het project is onderdeel van het programma in het Blauwe huis en zal uitmonden in een kunstenaarsboek.

Peter Spaans (Amsterdam) voor de uitwerking van het eerste deel van het project *On the road too*, een kunstenaarsboek en een fotoserie. Tijdens een reis

door Amerika fotografeerde hij vanuit de auto de transformatie van het Amerikaanse landschap.

Jochem van der Spek (Amsterdam) voor het afronden van het project 'Loeffe' (een evolutionaire game), het upgraden van de tekenmachines die hij maakt, en voor een publicatie over de theorie en praktijk van zijn werk.

F. Starik (Amsterdam) voor het opstarten van zijn initiatief voor een afscheidsgeschenk van de stad Amsterdam bij de abdicatie van koningin Beatrix.

Anoek Steketee (Amsterdam) voor *Dreamcities*, een serie portretten in woord en beeld van pretparken en bezoekers in verschillende landen. Steketee, die voor dit project samenwerkt met Eefje Blankenvoort, selecteerde hiervoor plekken waarbij de dagelijkse realiteit een groot contrast vormt met de gecreëerde droomwereld van een pretpark.

Gé-Karel van der Sterren (Amsterdam) voor de ruimtelijke installatie *Table Dance* tijdens een tentoonstelling in Museum Waterland in Purmerend. Het geheel bestond uit een wandschildering, een vloerkleed, een gedekte tafel en een voorhang.

Elisabet Stienstra (Amsterdam) om te kunnen werken aan twee houten sculpturen voor een solotentoonstelling bij SABIC Europa in Sittard. Hiervoor wil zij onder andere experimenteren

met de wijze waarop zij haar beelden construeert.

Elsbeth Struijk van Bergen (Amsterdam) voor het project *Meetingpoint*, een serie van fotografische beelden die tot stand komen in een combinatie van fotografie en 3D computerdesign. Het onderwerp betreft de mens in relatie tot zijn architectonische omgeving, in het bijzonder publieke ruimten.

Mayura Subhedar (Amsterdam) om te werken aan videoanimaties voor de theatervoorstelling *Wilde westen en verboden vruchten* die in oktober in Suriname in première ging. Zij maakte een videobewerking van de 17e eeuwse illustraties die Maria Sibylla Merian tekende voor het boek 'De Verandering der Surinaamse Insecten'.

Rein Jelle Terpstra (Amsterdam) voor de uitvoering van de mobiele installatie *Nabeelden*, album van de niet gemaakte foto. Kunstenaars, schrijvers en wetenschappers vertellen over de foto die ze niet gemaakt hebben en de rol die herinnering en verbeelding speelt bij het bewaren van deze (mentale) foto's.

Rudolf Teunissen (Rotterdam) ontwikkeling van het project *Broken Light*, een lichtprojectie voor een straat in de Rotterdamse wijk Katendrecht.

Edward Clydesdale Thomson (Rotterdam) voor een werkperiode in het gastatelier van het Troms Fylkeskultursenter in Tromsø, Noorwegen, waar hij samen met

lokale vrijwilligers een project ondernam over de relatie tussen de natuur en haar representatie.

Duro Toomato (Amsterdam) voor het project *Yes or No*. Heb je problemen met het maken van beslissingen? Het adviesbureau van Duro Toomato niet, zij nemen de beslissingen voor je. Vertel je eigen ware verhaal, stel de cruciale vraag en het adviesbureau geeft een duidelijk Yes or No.

Dick Tuinder (Amsterdam) voor een werkperiode als artist in residence in San Nicolaas en bij Ateliers '89, beiden op Aruba. Daar werkt hij aan een panorama van de stad San Nicolaas en aan de film *Winterland* in samenwerking met jonge Arubaanse makers.

Carmen van der Vecht (Amsterdam) voor een project in Sao Paulo, Brazilië waarin ze straatjongeren en hun kledingstijlen fotografeert.

David Verbeek (Amsterdam) om te werken aan het scenario en de realisatie van de korte film *Club Zeus*, die zich afspeelt in de setting van Japanse clubs waar zgn. host boys de harten van vrouwelijke klanten stelen.

Tirza Verrips (Apeldoorn) een bijdrage voor het ontwerp van een gedenkplek bij de Knekelberg, een onder monumentenzorg vallende begraafplaats in Apeldoorn.

Roy Villevoeye (Amsterdam) om nieuw werk te maken voor een overzichtstentoonstelling in Museum Boymans van Beuningen. O.a. voor een hyper-realistisch beeld gemodelleerd naar zijn Papua-vriend die een grote rol speelt in zijn werk en voor de afronding van een nieuwe film waar hij samen met Jan Dietvorst aan werkte, reflecterend op het verschijnsel cargo-cult.

Evi Vingerling (Den Haag) voor een werkperiode in New York waar zij werkte aan een nieuwe groep schilderijen voor een solotentoonstelling bij Ellen de Bruyne Projects in Amsterdam.

Barbara Visser (Amsterdam) om onderzoek te doen naar de invloed van politieke en sociale veranderingen en de manier waarop cultuurgooed wordt bewaard. Voor Manifesta 7 werkte zij dit uit in *Former Futures*, een installatie over het creëren van toekomstige herinneringen, op een beladen locatie in Trento

Nora Visser (Amsterdam) voor het ontwikkelen van een driedimensionale wand als een functionele sculptuur in de openbare ruimte.

Rob Voerman (Arnhem) bijdrage aan de realisatie van een grote installatie voor de tentoonstellingsruimte van BodhiBerlin. Aan zijn ruimtelijk werk voegde hij voor het eerst geluid toe.

Ronald van der Voet / Zedz (Amsterdam) om op een plein in Praag een 3-dimensionaal monumentaal graffitiwerk te

realiseren als onderdeel van de streetart-tentoonstelling Names.

Marta Volkova (Maastricht) voor een installatie met als titel *Het onder water zetten van een museum*. Een spectaculaire actie van een groep Russische kunstenaars tijdens Triënnale van Hedendaagse kunst van de Baltische Staten. Met deze actie verwerven de kunstenaars wereldwijde roem. Reconstructie op schaal 1:20.

Auke de Vries (Den Haag) ontwierp onder de titel *Nest* ongeveer zes sculpturen voor het Mercedes-Benz Museum in Stuttgart, in zijn ogen een perfect gebouw. Met deze bijdrage zal hij drie ontwerpen in groot formaat uitvoeren voor een reizende tentoonstelling op verschillende plekken in Duitsland en een begeleidende publicatie realiseren.

Patrick van Vught (Utrecht) voor het project *Dystopia* dat bestaat uit een maquette van kleine keramische objecten, vervaardigd van afvalmaterialen, als metafoor voor een verstedelijkte en vervuilde samenleving.

Harm van der Wal (Deventer) voor een serie videoportretten van mensen op de top van een berg in de Sierra Nevada.

Hannes Wallrafen (Amsterdam) voor de uitwerking van zijn maquetteproject waarmee hij blinden en slechtzienden een gebouw wil laten ervaren door het betasten en beluisteren van opengewerkte maquettes met audio.

Marijke van Warmerdam (Amsterdam) voor de realisatie van vier korte filmloops die te samen 1 film vormen. Componist Louis Andriessen componeert de muziek bij de loops. Concerten met vertoning zullen o.a. uitgevoerd worden in de Carnegie Hall in New York.

Erik Weeda (Amsterdam) om verder te kunnen werken aan een langlopend filmproject over en met zijn vader, de fotograaf Frits Weeda die in 1965 zijn camera aan de wilgen hing en zijn gezin verliet. Tijdens een aantal reizen en zoektochten die Weeda sinds 2004 met zijn vader ondernam, filmde hij materiaal voor een documentaire roadmovie.

Michiel van de Weerthof (Tiel) voor het opzetten en verder ontwikkelen van de muziek-/kunstfilm *Omenamehu* in de vorm van een kleuterprogramma. Belangrijk hierbij zijn de interactie van beeld en geluid, (dis)communicatie en de werking van taal.

Anne Wenzel (Rotterdam) om in Berlijn te werken aan onderzoek en modellen voor een installatie die zij daarna in Nederland verder zou uitwerken in grootschalige beelden. Vertrekpunt zijn symbolen uit het Hitler-tijdperk en het socialisme, geabstraheerd tot een onderzoek naar macht.

Guido van der Werve (Amsterdam) voor de nieuwe film *Nummer twaalf, Why a piano can't be tuned*, een drieluik over oneindigheid gebaseerd op een schaakpartij. Werve componeerde ook de

muziek voor een door hem vervaardigde schaakpiano. De film ging in première tijdens een solotentoonstelling in de Hallen in Haarlem.

Floor Wesseling (Amsterdam) voor de publicatie *Blood in Blood out* waarin aandacht voor heraldiek in een moderne vorm van door de aanvrager samengestelde voetbalshirts van vaak rivaliserende groepen en culturen.

Luuk Wilmering (Haarlem) om nieuw werken te maken, waaronder een aantal schilderijenseries die per serie steeds gebaseerd zijn op een en dezelfde voorstelling, een serie tekstcollages en een serie collages uit internationale dagbladen.

Lam de Wolf (Amstelveen) voor het maken van nieuw werk op de wand van het Van Doesburghuis in Meudon. Tevens bijdrage voor het maken van een boek over haar oeuvre dat bestaat uit drie-dimensionaal werk op basis van o.a. textiel, keramiek en woorden.

Raimond Wouda (Amsterdam) voor de uitbreiding van het fotoproject waarin hij het sociale leven van leerlingen op de middelbare school in Nederland heeft vastgelegd. Wouda wil zijn project continueren op scholen in het buitenland om zo een sociale en antropologische kijk op het instituut school te geven.

Louwrien Wijers (Amsterdam) voor het selecteren en archiveren van al haar (beeld)materiaal uit de periode dat zij heeft samengewerkt met Joseph Beuys.

Doel is van dit unieke materiaal uiteindelijk een DVD serie te maken.

Tatyana Yassievitch (Amsterdam) voor het produceren van een aantal schilderijen voor de film *A Kronstad Tale* van Ben van Lieshout.

Jan van IJken (Leiden) voor het maken van een film over de relatie tussen mens en dier in Nederland, waarin de vraag 'hoe gaan we in ons land om met productieren, huisdieren en proefdieren' aan de orde wordt gesteld.

Willem van Zoetendaal (Amsterdam) bijdrage aan een publicatie rondom foto's uit het archief van Johan van der Keuken. De foto's zijn ooit door hemzelf geselecteerd voor publicatie of tentoonstelling, maar ze zijn nooit getoond geweest. De foto's verschaffen inzicht in Van der Keukens manier van werken, denken en kijken.

Erwin van Zijl (Amsterdam) voor het verder ontwikkelen van een serie schilderijen rond het thema 'visuele ritmiek'.

Startstipendia vormgeving
Kim Bakker, Hilversum
Reinder Bakker, Amsterdam
Efrim Bartosik, Rotterdam
Johanna Bayerlein, Den Haag
Karel de Boer, Amsterdam
Floortje Bouwkamp, Amsterdam
Jolanda van den Broek, Amsterdam
Ignacio Carbonell Ivars, Eindhoven
Marijke Cobbenhagen, Amsterdam
Lisette Colijn, Woudrichem
Hester van Dijk, Zaandam
Nine Fluitsma, Amsterdam
Femke Gerestein, Middelburg
Diana van der Harst, Breda
Chantal Hendriksen, Amsterdam
Brigitte Hendrix, Amsterdam
Marius Hofstede, Deventer
Iris Holtkamp, Hengelo
Alfons Hooikaas, Amsterdam
Bram van Hooren, Rotterdam
Wikke van Houwelingen, Amsterdam
Gijs Huijgen, Eindhoven
Orpheu de Jong, Amsterdam
Katja Kaduk, Zwolle
Rogier Klomp, Amsterdam
Maarten Kolk, Eindhoven
Matthias Kreuzer, Amsterdam
Anna Krylova, Den Haag
Louis Lüthi, Amsterdam
Maaïke Molenkamp, Amsterdam
Antoine Peters, Amsterdam
Mieszko van Rijsewijk, Amsterdam
Lonny van Rijswijk, Eindhoven
Janneke de Rooij, Rotterdam
Maaïke Roozenburg, Amsterdam
Iniy Sanchez Van Oort, Rotterdam
Ingeborg Scheffers, Amsterdam
Roos van Soest, Amsterdam
Rebecca Stephany, Amsterdam

Nadine Sterk, Eindhoven
Joep Verhoeven, Venlo
Jeroen Verhoeven, Rotterdam
Sara Vrugt, Den Haag
Pieter Wackers, Amsterdam
Simon Wald-Lasowski, Amsterdam
Linda Willemszoon, Wormerveer
Karen Willey, Amsterdam
Job Wouters, Amsterdam
Jozaa Zaagman, Eindhoven

Bijdragen werkbudget vormgeving
Ruben Abels (Amsterdam) en Indre Klimaitė (Den Haag) bijdrage aan de uitvoering van het project *Cascoland Durban 2008* dat zij uitvoerden samen met andere - internationale en lokale - kunstenaars, architecten, vormgevers en initiatieven. De groep vestigde zich in Durban om door middel van artistieke interventies en architectonische objecten de publieke ruimte tijdelijk te activeren.

Gerben Agterberg (Rotterdam) voor de realisatie van het tweede deel van zijn animatiefilm *The Bridge*. Hiervoor zal hij nieuwe technische vaardigheden als stop-motion animator onderzoeken en o.a. werken aan een natuurlijke benadering van de onderwaterwereld.

Bianca Ansems (Breda) voor het volgen van de masteropleiding Animation and Direction aan de National Film and Television School in Buckinghamshire (Engeland).

Maarten Baas (Waalre) bijdrage aan de productie van een nieuwe serie opbergmeubelen die hij toonde op de Salone del Mobile in Milaan (2008) en de realisatie van een publicatie over zijn ontwerpen en de concepten die daaraan ten grondslag liggen.

Aldo Bakker (Amsterdam) om verder te experimenteren met het gebruik van de traditionele Japanse Urushi laktechniek in combinatie met moderne productietechnieken. Dit heeft allereerst geleid tot een aantal meubels die hij presenteerde

tijdens de Triennale voor beeldende kunst, mode en design in het Belgische Hasselt.

Francisco van Benthum (Amsterdam) bijdragen aan de ontwikkeling, uitwerking en vervaardiging van nieuwe mannencollecties voor de periode winter 2008/2009 en zomer 2009.

Brigit van den Berg, Kris Borgerink (Utrecht) en Yuri Veerman (Amsterdam) / isme bijdrage aan een onderzoekproject dat zij uitvoerden tijdens een reis langs een aantal buurten in de Zuid West Balkan. Het verblijf in deze wijken en de contacten met bewoners leidde tot een aantal concrete projecten, die werden gedocumenteerd in de publicatie *Tourisme* en een tentoonstelling.

Judith van den Boom (Arnhem) voor haar project *Connecting Hand & Minds* dat bestaat uit een onderzoeks- en werkperiode bij een keramiekkabineet in China om jonge productontwerpers uit Nederland met werknemers van deze fabriek samen te laten werken.

Geerten ten Bosch (Dordrecht) en Harriët van Reek (Rotterdam) voor het maken van drie animatiefilms die vertoond worden als installaties in mini-performances die o.a. uitgevoerd worden in Teekengenootschap Pictura in Dordrecht.

Jozee Brouwer, Jolanda Huntelaar, Harmen Liemburg, Richard Niessen, Katja van Stiphout, Esther de Vries (Amsterdam) en Ron Faas (Utrecht) voor een kunstenaarsboek over en met het werk

en uitgangspunten van hun oud-docent Bas Oudt. Het werk van de grafisch ontwerper wordt in het boek gepresenteerd in een experimenteel meester-leerling model en verkent tegelijkertijd de grenzen van de druktechniek.

Marian Bijlenga (Landsmeer) bijdrage aan een publicatie over haar serie *Palimpsest*, gebaseerd op de sporen die kunstenaar Herman Scholten na 20 jaar heeft achtergelaten op een houten wand in zijn atelier.

Dienand Christe (Rotterdam) bijdrage aan een boek waarin honderd schrijvers, architecten, collega's, programmamakers, filosofen, schilders, journalisten op 1 A4 hun visie op de huidige tijd weergeven.

Danny Cremers (Budel) voor het volgen van het eerste jaar van de masteropleiding Womenswear aan het Central Saint Martins College of Art and Design in Londen.

Delia Drel en Eva van Overbeeke (Amsterdam) voor de productie van de herfst/winter collectie 2010, met als thema Bouquettereeks vs. Shakespeare. De collectie werd getoond tijdens de Amsterdam International Fashion Week.

Albert-Jan van Dijk (Breda) voor het maken van een prototype van zijn ontwerp voor de *Spike*, een moderne en ultralichte fiets die het traditionele model achter zich laat.

Carolien Euser (Amsterdam) voor het uitwerken van het concept *EHBH, eerste hulp bij herinneringen*: een rondreizend meubel/object voor bezoeken aan psychiatrische inrichtingen, waarin gesprekken kunnen worden gevoerd met mensen over hun herinneringen rond hun littekens.

Alexander Fielden (Utrecht) voor de productie van een heren en damesschoen-collectie die hij in 2010 zal presenteren op de modebeurs Tranoi in Parijs.

Roos van Geffen (Amsterdam) bijdrage aan de vormgeving van haar voorstelling *Wij* die was te zien tijdens het Festival a/d Werf in Utrecht. De voorstelling speelde zich af in een ronde houten constructie waarbij de toeschouwers vanuit cabines keken, maar ook bekeken, beschreven en aangesproken werden.

Floor de Goede (Amsterdam) bijdrage aan een volwassen graphic novel over de ervaringen tijdens een reis naar de Eolische eilanden.

Nikki Gonnissen en Thomas Widdershoven / Thonik (Amsterdam) voor de productie van een serie tapijten voor een solotentoonstelling in het Shanghai Art Museum. De zestien wollen tapijten waren gebaseerd op een aantal grafische ontwerpen van het bureau.

Connie Groenewegen (Amsterdam) voor de productie van een of meerdere kledingcollecties die worden getoond tijdens de Fashion Week in Parijs.

Tevens om te onderzoeken hoe zij met haar label een internationaal platform kan bereiken.

Edith Gruson en Ewoud Traast (Schiendam) om een visueel onderzoek te doen naar het tentoonstellingsontwerpen met als centrale vraag: kunnen we verbeelden wat is beschreven en beschrijven wat we zien? Met het onderzoek willen zij voor zichzelf en (toekomstige) vakbroeders een methodiek ontwikkelen.

Floris Guntenaar (Amsterdam) voor *Oral History*, een film- en fotoproject over de 100-jarige geschiedenis van elektrische instrumenten en apparaten naar aanleiding van de verhuizing van de collectie uit het Energetica museum Amsterdam naar een speciaal gebouwd depot in Almere.

Iris van Herpen (Arnhem) voor de productie van een kledingcollectie die werd gepresenteerd tijdens de Amsterdam International Fashion Week 2009.

Femke Herregraven (Amsterdam) om met het project *The Virtual Cosmopolis* deel te kunnen nemen aan het onderzoeksplatform *Multiplicity & Visual Identities*. Haar deelonderzoek richt zich op de virtuele, onzichtbare stad en hoe deze vorm krijgt en zich openbaart in sociale structuren, processen en systemen.

Jola Hesselberth (Kaatsheuvel) voor de realisatie van een stoffen *Harten-Sprookjes-Doe-Boek* voor meisjes.

Arnoud van den Heuvel (Hilversum) om videobeelden te maken als leidend thema voor de 'Biggest Visual Power Show / Nex Nature' die op initiatief van Mieke Gerritzen en Koert van Mensvoort in 2008 in Los Angeles werd gehouden.

Maarten van der Horst (Arnhem) voor het volgen van de masteropleiding Fashion Womenswear aan Central Saint Martins College of Art and Design in Londen.

Martine van 't Hul (Amsterdam) om haar ambachts- en materiaalkennis van borduurwerken verder te ontwikkelen zodat ze niet alleen tot brochures op kleding worden verwerkt maar ook als autonome, monumentale ornamenten kunnen fungeren.

Paul Hulshof (Amsterdam) voor onderzoek en ontwikkeling van zijn multimediaalproject *Amsterdam Monogatari* waarmee hij een verhaal wil vertellen via verschillende mediaformaten (analoog en digitaal) en in verschillende vormen (graphic novel, animatie, webfilm).

Claudy Jongstra (Spannum) voor een serie vilten panelen die samen met gezeefdrukte en beschilderde ramen van Mark Mulders het gesamtwerk *Mapping out Paradise* vormde, tentoongesteld in De Pont in Tilburg en in de Nederlandse Ambassade in Berlijn. Tevens voor onderzoek naar plantaardige, ambachtelijk verkregen kleuren en kleurstoffen met als doel deze toe te passen in stoffen en textielobjecten.

Machteld van Joolingen (Rotterdam) om te experimenteren met materialen en technieken voor een serie nieuwe grootschalige ornamenten die tijdelijk of permanent in een ruimte geplaatst kunnen worden.

Niels Klavers en Astrid van Engelen (Amsterdam) voor de realisatie van een nieuwe collectie zomer 2009 en de presentatie daarvan op o.a. de White Fair tijdens de Fashion Week in Milaan en de Parijs Fashion Week.

Jan Kleingeld (Leiden) voor de ontwikkelingskosten om letterparen uit dichtregels met een sterke typografische vormgeving af te drukken op vrijstaande of hangende gevelwanden die over heel Nederland verspreid worden.

Susanne Klemm (Amsterdam) om een jaar lang iedere maand in het kader van het RedLightDesign project één sieraad te ontwerpen, geïnspireerd op de Amsterdamse Wallen.

Hanco Kolk (Velp) voor de serie *De Jacht Op de Homo*, zes tekeningen over een waar gebeurd verhaal dat zich in Nieuw Amsterdam afspeelde en in het kader van de viering 400 jaar New York/Amsterdam aan The New Yorker ter publicatie wordt aangeboden.

Kaspar König (Maastricht) bijdrage aan een open laboratorium voor kunst en cradle-2-cradle-onderzoek over de wijze waarin kunst en design de implementatie van kringloopgebruik kunnen bevorderen.

Matthias Kreutzer en Jens Schildt (Amsterdam) voor het opzetten van een project met een serie publicaties in verschillende formats over het onderzoek naar en de documentatie van netwerken op het gebied van uitgeven en publiceren.

Sophie Krier (Rotterdam) bijdrage aan de voorfase van het onderzoek voor *Field Essays*, een serie van tien boeken over ontwerpen. De boeken verschijnen bij de Franse uitgever Disvoir.com waarbij Krier als gastredacteur optreedt.

Menno Kroezen (Londen) voor het volgen van het tweede en laatste jaar van de masterstudie Industrial Design Engineering aan de Royal College of Art in Londen.

Erna Kuik (Steenderen) om te werken aan een nieuw prentenboek met eigen illustraties en tekst.

Edith Kuyvenhoven (Amsterdam) om te kunnen werken aan een autobiografische strip over haar oma.

Kim Leemans en Merel Wicker / LEW (Amsterdam) om te werken aan de collectie *LEWlight* die zij presenteerden tijdens de Amsterdam International Fashion Week.

Harmen Liemburg (Amsterdam) voor het maken van nieuw werk voor zijn reizende tentoonstelling *Ultralight*, waarvoor hij een overzicht van 10 jaar werk bijeen bracht, De handzame tentoonstel-

ling begon zijn reis langs een aantal kunstopleidingen in de Verenigde Staten.

Maarten van Maanen (Amsterdam) voor de uitwerking van het project *De overleversgemeenschap* (werktitel). Het getekende werk bestaat uit een groep personages zonder boek of film. Allen hebben een eigen manier van overleven die door middel van attributen wordt gesymboliseerd.

Luna Maurer en Roel Wouters (Amsterdam) voor het project *Jubilator 2.0*, dat in eerste instantie werd gemaakt als bijdrage aan The Biggest Visual Power Show / Next Nature in Los Angeles. Zij plaatsten een high speed camera in een bal die door het publiek omhoog werd gehouden. Bewegingen en uitdrukkingen van het publiek werden hierdoor haarscherp geregistreerd en dit resultaat weer in film verwerkt.

Mark Jan Meerdink (Amsterdam) voor materiaal- en technisch onderzoek naar systeemplafonds en het vervaardigen van 7 prototypen.

Jo Meesters (Eindhoven) bijdrage aan een presentatie van zijn ontwerpen tijdens de International Contemporary Furniture Fair in New York (2008).

Egbert Mellema (Den Haag) om deel te nemen aan het coachingstraject van het instituut lichtontwerpen in Amsterdam.

Catelijne van Middelkoop (Rotterdam) als bijdrage aan de realisatie van *Typograp-*

hic Corner Reliefs, een (hoek)installatie in de openbare ruimte in Rotterdam.

Marijke van Mil (Amsterdam) voor de realisatie van decordoeken voor een vertelvoorstelling gebaseerd op een Surinaams-indiaanse mythe.

Andrea Mirčetić (Aalten) voor een stage bij Purple Fashion Magazine in Parijs.

Cathelijne Montens (Wassenaar) voor een werkperiode in het Europees Keramisch Werkcentrum voor het vervaardigen van keramische zitmeubelen voor de publieke ruimte.

Theun Mosk (Amsterdam) voor een theatrale installatie als onderdeel van het Festival aan de Werf in Utrecht 2008. Midden in de stad plaatste hij een uitgesneden stuk bergweide met een pad dat langs een paar huisjes leidde. In elk huisje kon de bezoeker een andere ervaring opdoen die gerelateerd was aan het festivalthema 'Slow Food – Slow City – Slow Motion'.

Myrza de Muynck (Londen) voor een stage bij couturier Hardy Amies in Londen, waar zij direct betrokken was bij de ontwikkeling van een nieuwe vrouwenlijn.

Judith Nab (Amsterdam) voor de ontwikkeling en bouw van een aantal objecten als onderdeel van de ruimtelijke installatie *All the people I Didn't Meet*. Bezoekers van de ruimte kunnen elkaar observeren en spelen tegelijkertijd een rol.

Geluidsfragmenten maken de ervaring compleet. De installatie reist sinds 2008 langs verschillende festivals in binnen- en buitenland.

Barbara Nanning (Amsterdam) voor professionele technische ondersteuning bij het maken van keramische objecten waarbij de meest uiteenlopende ingekleurde kleisoorten en glazuren worden verwerkt. Tevens bijdrage om te experimenteren met nieuwe technieken en materialen en dit toe te passen in een serie nieuwe objecten.

Ted Noten (Amsterdam) voor de realisatie van de collectie *36 women*, een serie van 36 ringen geïnspireerd op evenzoveel vrouwentypes. Hij experimenteerde voor deze serie met de toepassing van de rapid prototyping techniek en gaf hierover verschillende lezingen op internationaal niveau.

Christoph Seyferth (Maastricht) om te werken aan de verdere ontwikkeling van zijn meubelcollectie *Thuis*. Uitgangspunt voor de collectie is zijn streven naar meubels die rust, esthetiek en duurzaamheid met elkaar verbinden en tezamen een uitgebalanceerde omgeving vormen.

Christian Nyampeta (Londen) voor het eerste jaar van de masteropleiding Industrial Design aan de Central Saint Martins College of Art and Design in Londen.

Evert Nijland (Amsterdam) voor de uitwerking van een nieuwe collectie

sieraden waarin hij verschillende disciplines van toegepaste kunst wil samenbrengen, zoals glas, hout, keramiek, textiel, metaal- en edelsteenbewerking. De collectie wordt onder de naam *Ornament* gepresenteerd, om te beginnen bij galerie Louise Smit in Amsterdam.

Olivier Otten (Rotterdam) voor het project *selfcontrolfreak*: een interactieve video-serie waarbij de gebruiker uitgedaagd wordt om op verschillende manieren controle uit te oefenen op menselijk gedrag, handelingen en emoties. Een onderzoek waarbij de grens vervaagt tussen de mens en het systeem.

Roeland Otten (Rotterdam) voor de ontwikkeling van het ontwerp van *Alphabet Chairs*: een serie van 26 stoelen in een nieuw driedimensionaal lettertype van A tot en met Z.

Saron Paz (Amsterdam) voor ontwikkeling van het project *Story Store*, waarbij consumenten een verhaal kopen in een kartonnen doos, waarbij de relatie tussen product, ontwerper en consument wordt onderzocht.

Ruudt Peters (Amsterdam) om onderzoek te doen en sieraden en gebruiksvoorwerpen te ontwerpen voor zijn project *Anima*. De ontwerpen, gebaseerd op blind getekende schetsen, zullen worden uitgevoerd in zilver, glas, marmer, porselein en textiel. Door blind te tekenen verwacht Peters meer vrijheid en expressie in zijn ontwerpen te kunnen leggen.

Sander Plug en Lennert Engelberts (Amsterdam) voor de video *color correction* waarin met een speciale Red camera wordt vastgelegd hoe negen uur lang vier handen een kilo discodip op kleur sorteren.

Michiel van de Pol (Tilburg) om te werken aan een lang stripverhaal met als werktitel *Johan*, een persoonlijk verhaal over loslaten en volwassen worden.

Lex Reitsma (Haarlem) voor het produceren van een documentaire met als doel de visuele identiteit van het Stedelijk Museum in Amsterdam in de afgelopen decennia te onderzoeken en de ontwikkeling van de nieuwe identiteit te volgen en in een perspectief te plaatsen.

Daniel Saakes (Rotterdam) voor een onderzoeksperiode naar nieuwe media ontwerpgeredenschappen voor vormgevers en kunstenaars in het MIT Medialab in Boston.

Debbie Saul (Haarlem) als bijdrage aan de samenstelling van een persoonlijke publicatie over het grafisch werk van Reinier Saul.

Nienke Slotboom (Deurne) voor het volgen van een masteropleiding aan het Institut Français de la Mode in Parijs.

Barbara Stok (Groningen) voor het maken van een prentenboek waarin de lezer in woord en beeld wordt meegenomen op een zoektocht naar manieren en gedachten om doodsangst te verdrijven

binnen de grenzen van het atheïsme.

Annemiek Swinkels (Utrecht) voor het schrijven en illustreren van *Lili Vanilli*, een boekje met dieren als personages. Het verhaal is gebaseerd op bewoners van een tehuis voor verstandelijk gehandicapten in Sri Lanka.

Jan Taminiau (Amsterdam) bijdrage aan de realisatie van een nieuwe couturecollectie en aan zijn eerste prêt-à-porter collectie, die hij lanceerde tijdens de coutoureweek in Parijs.

Merel van Tellingen (Rotterdam) voor het opzetten van het samenwerkingsverband en het manifest *Kladblok* dat moet resulteren in een onderzoek en een publicatie. Het initiatief brengt verschillende disciplines bijeen met dit jaar als thema schetsen en droedels.

Hugo Timmermans (Amsterdam) voor een studie naar de nieuwe vorm voor een stapelbare 'monobloc' stoel, aan de hand van de huidige maatschappelijke, industriële en ecologische ambities.

Terhi Tolvanen (Amsterdam) voor de uitbreiding van de serie *La Folie des Fleurs*, een collectie sieraden gebaseerd op de overgang van seizoenen. De serie, waarvoor zij experimenteert met verschillende materialen, zal te zien zijn op verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

Jannetje in 't Veld (Rotterdam) om samen met Toon Koehorst een experi-

mentele website te ontwikkelen die als een internationale open source platform moet gaan dienen voor vormgevers en ontwerpers.

Truike Verdegaal (Amsterdam) een museale presentatie en catalogus met persoonlijke verhalen over de sieraden die zij maakt op basis van erfstukken voor particuliere opdrachtgevers.

Jeroen Verhoeven / Demakersvan (Rotterdam) voor het maken van een prototype van de *Lightwind*, een lamp die loopt op windenergie.

Coralie Vogelaar (Amsterdam) om werk te maken voor een publicatie over de Art Pie (Kunstvlaai) in opdracht van de Xiamen University en om te werken aan een boek over de openbare ruimte op internet. Tevens wil zij onderzoek doen voor een aantal andere publicaties o.a. over de vermenging van de beeldtaal van verschillende subculturen.

Angela de Vrede (Bilthoven) voor een creatief onderzoek naar de bijzondere eigenschappen van vogels. Het onderzoek zal uiteindelijk leiden tot een educatief jeugdboek.

Danielle Wanders (Amsterdam) voor reis- en verblijfskosten van een door het ministerie van Economische Zaken georganiseerde handelsmissie naar Hong Kong t.b.v. Nederlands design en mode. Wanders zal gedurende de missie als bemiddelaar enkele getalenteerde Nederlandse ontwerpers vertegenwoordigen om

voor hen de mogelijkheden van Azië als interessante afzetmarkt te onderzoeken.

Marc Warning (Amsterdam) voor het maken van een decorontwerp bij de muziektheatervoorstelling *The book of disquiet*.

Fleur van der Weel (Amsterdam) voor het illustreren en ontwerpen van een aantal nieuwe kinderboeken voor kinderen vanaf 9 maanden.

Sandra de Weijze (Amsterdam) om te werken aan het prentenboek en beeldgedicht voor jonge kinderen. Voor het boek *Wolf en Konijn* wil zij experimenteren met vertelvormen en tevens haar tekenstijl verder ontwikkelen.

Els Woldhek (Utrecht) voor het volgen van de masteropleiding Design Products aan de Royal College of Art in Londen.

Praktijksubsidie vormgeving
Samira Benlaloua, Rotterdam
Remco van Bladel, Amsterdam
Alexander Fielden, Utrecht
Connie Groenewegen, Amsterdam
Roel Huisman, Amsterdam
Sjaak Hullekes, Arnhem
Felix Janssens, Rotterdam
Sebastiaan Kramer, Arnhem
Ferry Meewisse, Utrecht
Mariet Numan, Amsterdam
Jeroen van Tuyl, Rotterdam
Annelys de Vet, Brussel

Startstipendia bouwkunst
Max Cohen de Lara, Amsterdam
Rogier Dobma, Amsterdam
Dianne Flim, Groningen
Martijn van der Heijden, Amsterdam
Alexander Herrebout, Middelburg
Katja Hogenboom, Amsterdam
Nynke-Rixt Jukema, Leeuwarden
Robert-Jan de Kort, Den Haag
Sander Laheij, Utrecht
Chris Luth, Rotterdam
Franziska Meisel, Rotterdam
David Mulder, Amsterdam
Beatriz Ramo, Rotterdam
Theo Reitsema, Rijssen
Gerwin Jan de Vries, Utrecht
Ivo Vrouwe, Rotterdam

Bijdrage werkbudget bouwkunst
Stefan Al (Berkeley, VS) voor zijn stedenbouwkundig promotieonderzoek over Las Vegas *De Spectaculaire Stad* aan de Universiteit van Californië in Berkeley.

Peter van Assche (Amsterdam) voor het ontwikkelen van het *eBay House*, een duurzame manier van bouwen op basis van op Marktplaats aangeboden materialen.

Caro Baumann (Rotterdam) voor de realisatie van het project *Bouwgespann* dat de toekomstige ontwikkeling van het braakliggende gebied Laakhaven West in Den Haag visualiseert door de locatie waar drie woontorens gerealiseerd zullen worden te markeren en te transformeren tot een tijdelijke, publieke attractie voor omwonenden.

Joyce van den Berg (Amsterdam) voor een vervolgonderzoek van haar afstudeerproject *Neues Licht* dat zal resulteren in een tentoonstelling en symposium over de beeld- en planvorming van het voormalig Sperrgebied, een gebied met een straal van 155 km rondom het vroegere West-Berlijn.

Ben van Berkel (Amsterdam) / UN Studio voor deelname aan de 11^e Architectuur Biennale in Venetië met de installatie *The Changing Room - Couture of Architecture* waarmee hij een discussie op gang wil brengen over de wijze waarop architectuur wordt tentoongesteld.

Petra Blaisse (Amsterdam) om samen met de fotograaf Hans Parthesius de videofilm *Movements* te ontwikkelen. Daarin zullen de doeken van haar bureau Inside Outside op locatie gefilmd worden met de intentie de wisselwerking tussen veranderend licht en de doeken, de kwaliteit van de ruimte en de beleving van geluid over te brengen.

Ernst van der Hoeven (Amsterdam) voor onderzoek naar nieuwe vormen van het beleven van stedelijk groen in de rafelranden van de stad, in gemeenschappelijke tuinen en braakliggende terreinen. Het samenstellen van een onconventionele staalkaart moet beleidsmakers ervan overtuigen dat in steden een grote behoefte blijft bestaan aan het ongeplande.

Jan-Richard Kikkert (Amsterdam) voor onderzoek naar het omvangrijke oeuvre van de Amerikaanse architect John Lautner (1911-1994) waarvan Kikkert er op zijn vele studiereizen reeds veel heeft bezocht. Het onderzoek zal resulteren in een publicatie.

Ilse König (Amsterdam) voor een studiereis naar Brazilië in het kader van een potentiële opdracht aan het bureau waar König werkzaam is voor een te realiseren satellietstad bij Bangalore en een stedenbouwkundige opdracht in Panama City.

Jeroen Kramer (Amsterdam) voor deelname aan de 11^e Architectuur Biennale in Venetië met de ruimtelijke installatie *Mimetic Interpretations of Urban*

Fabric waarbij schetsen over het urbane landschap zijn uitvergroet tot oneindige assemblages en composities. Tevens voor een ruimtelijke installatie op basis van de serie tekeningen *Mimetic Interpretations of Urban Fabric*, gerealiseerd als onderdeel van de 11^e Architectuur Biennale Venetië.

Monique MacKenzie (Amsterdam) voor onderzoek naar de realisatiemogelijkheden van de *Schoolboot*: een drijvend en verplaatsbaar speel-doe-ontdek eiland, samengesteld uit koppelbare, drijvende units, om kinderen in de binnenstad in staat te stellen buiten te spelen.

Masha Matijevic (Arnhem) voor het fotoproject *Ruïnes / Rusevine* met als onderwerp verlaten huizen in Kroatië. Het doel is de samenstelling van een online beeld- en geluidsarchief van het Kroatische oorlogsverleden in het landschap.

Ton Matton (Wendorf, Duitsland) voor demontage, transport en wederopbouw van het eenvoudige woonhuis EW58, een in voormalig Oost-Duitsland seriematig geproduceerd huis uit de jaren vijftig, waarvan er velen leegstaan in Mecklenburg-Vorpommern. In het kader van de prijsvraag De Eenvoud zal dit huis herbouwd worden in Almere waarmee Matton een alternatief wil bieden voor het dure Vinex-model.

Anneloes Nillesen (Amsterdam) voor onderzoek naar het fenomeen waterwonen om een amfibische woning te ontwikkelen met composiet als bouw materiaal.

Césaire Peeren, Jeroen Bergsma en Jan Jongert / 2012 architecten (Rotterdam) voor het onderzoeksproject *Re-cycli-city* naar leegstaande bedrijfsgebouwen in Nederland.

Eva Pfannes (Rotterdam) voor onderzoek naar de eigentijdse cultuurscene in het door de oorlog geteisterde Beirut in het kader van haar deelname aan de prijsvraag 'House of Art and Culture' voor een culturele plek in deze stad.

Bart Reuser (Amsterdam) voor het in productie brengen van een geactualiseerde versie van 'het architectuurspel van de 20e eeuw', waarin de kennis over een eeuw architectuurgeschiedenis wordt getoetst.

Nanne de Ru (Rotterdam) voor onderzoek naar twee thema's: de rol van luxe in de architectuur vanuit de typologie van het Hotel en de implicaties van masatoerisme voor de openbare ruimte met als uitgangspunt dat Nederlandse steden in toenemende mate worden ingezet als podium voor spektakel en evenementen.

Caspar Slijpen (Vijlen) voor het verder ontwikkelen van een haalbaarheidsstudie voor een tropisch zwemparadijs in de Eemshaven waarbij de elektriciteitscentrale en het Groningse waddenlandschap worden getransformeerd tot een 'Blue Lagoon'.

Fabiana Toni (Rotterdam) voor onderzoek naar het ontwikkelen van nieuwe strategieën voor landschappen van Europese

'waterfronts' waaronder de kust van Porto Garibaldi bij Ferrara (Italië).

Bernd Upmeyer (Rotterdam) voor het onderzoeksproject *E80 - De Triomftocht van het Bi-Nationale Urbanisme* over de wijze waarop steden heden ten dage op een transnationale manier gebruikt worden met als casus de levensstijl van Turkse immigranten in Duitsland.

Harm Veenenbos en Jeroen Bosch (Arnhem) voor hun onderzoek *Het straatprofiel in beeld* waarbij uiteenlopende straatprofielen worden gecatalogiseerd en geïnterpreteerd. De verslaglegging van dit onderzoek moet resulteren in een voor de buitenruimteontwerper onmisbaar leerboek en naslagwerk.

Hans Venhuizen (Rotterdam) voor een publicatie over zijn werk- en zienswijze als bemiddelaar van ruimtelijke ordeningsprojecten. Naast een projecten- en begrippenlijst wordt de context waartoe het werk van Venhuizen zich verhoudt beschreven o.a. door Charles Landry, Francien van Westrenen, Jan Kolen, Bert van Meggelen en Peter Kuenzli.

Antoon Versteegde (Uden) voor het ontwikkelen van een prototype van een bamboe 'shelter' voor rampgebieden met een begeleidende praktische en vrij beschikbare handleiding.

Anouk Vogel (Amsterdam) voor de uitwerking van een prototype en presentatiemateriaal van nieuw meubilair voor het Vondelpark in Amsterdam in het

kader van een prijsvraag uitgeschreven door stadsdeel Amsterdam Oud-Zuid.

Marijn van de Weijer (Utrecht) voor de eenjarige postgraduate opleiding Master of Human Settlements aan de KU Leuven.

Lodewijk Wiegersma (Utrecht) voor onderzoek naar prijsvraagprojecten op het gebied van tuin- en landschapsarchitectuur in de periode van WO II tot heden met als doel een ideeëngeschiedenis m.b.t. de veranderende opvattingen over de inrichting van Nederland te schrijven.

Publicatiesubsidie bouwkunst
Paul Diedereren en Bert Dirrix (Eindhoven) voor de publicatie *diederendirrix architecten* waarin naast het feitelijke inzicht in hun oeuvre van de afgelopen 20 jaar en de positie die zij binnen de Nederlandse architectuur innemen, ook aandacht wordt gegeven aan de ontwerpmotieven, fascinaties en ontwerponderzoekende houding van het bureau *diederendirrix* architecten. Met teksten van Jos Bosman, Madeleine Maaskant en Giampiero Sanguigni.

Praktijksubsidie bouwkunst
Jelle Feringa, Breda
Bart Reuser, Amsterdam
Marijn Schenk, Ouderkerk a/d Amstel
Claudia Schmidt, Amsterdam
Michel Schreinemachers, Amsterdam
Sophie Valla, Amsterdam
Robert Verrijt, Weert

2.4 Commissies Stimuleringssubsidies

Voorzitter
Flos Wildschut

Subcommissie beeldende kunst

Wafae Ahalouch el Keriasti
Arie Altena*
Roel Arkesteijn
Sara Blokland
Martijn van Boven
Danila Cahen*
Ingrid Commandeur
Charlotte Dumas*
Helmut Dick
Henk Drosterij
Irene Fortuyn
Ksenia Galiaeva
Edwin van der Heide
Lene ter Haar
Sannetje van Haarst
Natasja Kensmil
Jennifer Petterson*
Jan van der Ploeg
Arjen Ribbens*
Femke Schaap
Berend Strik
Wilma Sütö
Toon Teeken
Frido Troost*
Gerrit Willems

Subcommissie vormgeving

Matthijs Boelee
Hugues Boekraad*
Vanessa van Dam*
Sanne Danz*
Jeroen van den Eijnde
Olivia Ettema
Ineke Hans

Herman Hermsen*
Erik Kessels
Diana Krabbendam
Rogério Lira
Jet Manrho
Richard Niessen*
Milou van Rossum*
Melanie Rozema
Wieki Somers
Jan Tichelaar
Tonio van Vugt*
Carlo Wijnands*

Subcommissie bouwkunst

Frits van Dongen
Dirk Frieling*
Rob Hootsmans
Sabien de Kleijn
Peter de Ruyter
Marijn Schenk*
Vladimir Stissi*
Catherine Visser
Cor Wagenaar

* per 1 juni

Selectiecommissies Stimulerings-
subsidies

Bij de subcommissie beeldende kunst werden 19 leden herbenoemd en 6 nieuwe leden benoemd. Bij de subcommissie vormgeving werden 11 leden herbenoemd en 8 nieuwe leden benoemd. Bij de werkgroep bouwkunst werden 6 leden herbenoemd en 3 nieuwe leden benoemd.

Selectiecommissie beeldende kunst

Lex ter Braak (voorzitter)

Theo Baart

Hanne Hagenaars

Melvin Moti

Nat Muller

Soheila Najand

Selectiecommissie vormgeving

Lex ter Braak (voorzitter)

Jan Konings

Liesbeth den Besten

Max Bruinsma

José Teunissen

Selectiecommissie bouwkunst

Lex ter Braak (voorzitter)

Roy Bijhouwer

Felix Claus

Eric Luiten

Esther Agricola

Commissieleden Fonds BKVB LIVE

Bij Fonds BKVB LIVE werd elke dag met een andere commissie gewerkt. De commissies bestonden uit drie personen en een voorzitter. In de commissies zaten huidige en oud-commissieleden, kunstenaars, vormgevers en architecten die ooit subsidie ontvingen en geïnteresseerde gasten uit andere disciplines.

Voorzitters

Flos Wildschut

Jorinde Seijdel

Jeroen Boomgaard (plaatsvervanger)

Leden

Hans Aarsman

Wil Adolfs

Alex Adriaansens

Hester Alberdingk Thijm

Arie Altena

Wiel Arets

Maarten Asscher

Pierre Audi

Theo Baart

Pieter Bannenberg

Francisco van Benthum

Mariska van den Berg

Wout Berger

Liesbeth den Besten

Guus Beumer

Petra Blaisse

Marinus Boezem

Jan Maarten Boll

Irma Boom

Martijn van Boven

Judith Cahen

Joop van Caldenborgh

Thomas Castro

Robbie Cornelissen

Mels Crouwel

Melle Daamen

Gunnar Daan

Vanessa van Dam

Hedy D'Ancona

Rob Defares

Ad van Denderen

Linda van Deursen

Helmut Dick

Saskia van Drimmelen

Suzanne Drummen

Thimo te Duits

Adri Duivesteijn

Charlotte Dumas

Marcel van Eeden

Nina Folkersma

Irene Fortuyn

Gijs Frieling

Nicolette Gast

Michael van Gessel

Frits Gierstberg

Hans Goedkoop

Nikki Gonnissen

Ludo Grooteman

Lene ter Haar

Ineke Hans

Kai van Hasselt

Herman Hertzberger

Ed van Hinte

Jos Houweling

Hans van Houwelingen

Peter van Ingen

Nadia Jellouli-Guachati

Pjotr de Jong

Marten Jongema

Juliette Jongma

Claudy Jongstra

Job Koelewijn

Jan Bernard Koeman

Ira Koers

[Krijn de Koning](#)
[Jeroen Kooijmans](#)
[George Korsmit](#)
[Joep van Lieshout](#)
[Rudy Luijters](#)
[Rianne Makink](#)
[Hans van der Meer](#)
[Armand Mevis](#)
[Han Michel](#)
[K. Michel](#)
[Edzard Mik](#)
[Rens Muis](#)
[Roelof Mulder](#)
[Marc Mulders](#)
[Marcel Musters](#)
[Cees Nagelkerke](#)
[Martijn van Nieuwenhuyzen](#)
[Ted Noten](#)
[Erik Odijk](#)
[Erwin Olaf](#)
[Willem Oorebeek](#)
[Ronald Ophuis](#)
[Suzanne Oxenaar](#)
[Jan van de Pavert](#)
[Ruudt Peters](#)
[Jan van der Ploeg](#)
[Ardi Poels](#)
[Zeger Reyers](#)
[Maria Roosen](#)
[Arno van Roosmalen](#)
[Milou van Rossum](#)
[Jan Rothuizen](#)
[Tjerk Ruimschotel](#)
[Wies Sanders](#)
[Barend Santen](#)
[Marijn Schenk](#)
[Louise Schouwenberg](#)
[Xandra Schutte](#)
[Alexander van Slobbe](#)
[Job Smeets](#)

[Wieki Somers](#)
[Gert Staal](#)
[Gé-Karel van der Sterren](#)
[Martine Stig](#)
[Barbara Stok](#)
[Berend Strik](#)
[Joost Swarte](#)
[Jerome Symons](#)
[Ed Taverne](#)
[Toon Teeken](#)
[José Teunissen](#)
[Marianne van Tilborg](#)
[Jan van Toorn](#)
[Dick Tuinder](#)
[Marjan Unger](#)
[Rob van der Ven](#)
[Roy Villevoey](#)
[Barbara Visser](#)
[Catherine Visser](#)
[Wim de Vos](#)
[Nathalie de Vries](#)
[Tonio van Vugt](#)
[Tessa van der Waals](#)
[Cor Wagenaar](#)
[Marijke van Warmerdam](#)
[Marc Warning](#)
[Dirk van Weelden](#)
[Huib Haye van der Werf](#)
[Mirjam Westen](#)
[Hans Wilschut](#)
[Raimond Wouda](#)
[Robert Zandvliet](#)
[Ida van Zijl](#)
[Sylvie Zijlmans](#)
[Nathalie Zonnenberg](#)
[Edwin Zwakman](#)

3. PUBLICATIESUBSIDIES

3.1 Inleiding

Een publicatiesubsidie stelt de aanvrager in staat een inhoudelijk interessante publicatie over zijn werk te maken die zal bijdragen aan de discussie over de ontwikkeling van de beeldende kunst, vormgeving of bouwkunst en/of het werk zijn plaats in die ontwikkeling zal geven. De aanvraag kan zowel op een gedrukte als een digitale publicatie betrekking hebben. Een publicatiesubsidie kan worden aangevraagd door beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten. De aanvragen van publicatiesubsidies voor beeldend kunstenaars en vormgevers worden door een gemeenschappelijke commissie van het Fonds BKVB en de Mondriaan Stichting beoordeeld. Aanvragen van publicatiesubsidies voor architecten worden door de Commissie Bouwkunst van het Fonds BKVB beoordeeld.

In de aanloop naar de nieuwe beleidsplanperiode 2009-2012 heeft de Mondriaan Stichting besloten de samenwerking stop te zetten.

Vier keer per jaar kunnen de aanvragen ingediend worden en maximaal 50% van de totale kosten kan worden toegekend.

3.2 Overzichten Publicatiesubsidies

Totaal aantal aanvragen

	2008	2007	2006
positief	50	27	25
negatief	53	53	47
totaal	103*	80	72
honoreringspercentage	49%	34%	35%

*inclusief 2 herbeoordelingen waarvan er 1 positief is geworden

5 aanvragen werden op een formele grond niet in behandeling genomen

3.3 Toekenningen Publicatiesubsidies

Theo Baart (Hoofddorp) voor de publicatie *Eiland 7, tales from suburbia* over het ontstaan van het leven in de Vinex-wijk Floriande in Hoofddorp, een 'biotoop van de Nederlands middenklasse'.

James Beckett (Amsterdam) voor de publicatie *James Beckett - monograph 1998-2008*. Met deze eerste uitgave over zijn werk beoogt de kunstenaar een groot deel van zijn werk om te zetten naar een ander formaat en zijn werk in een nieuwe context te tonen. De publicatie zal een aantal solotentoonstellingen begeleiden waaronder in Beijing, Napels, Amsterdam en Berlijn.

Tim Beekman (Berlijn) voor een publicatie over zijn werk van de afgelopen vier jaar. Een aantal werken wordt ingedeeld in hoofdstukken die ingaan op verschillende series schilderijen die met elkaar een bepaald thema behandelen. Met een tekst van de Duitse filosoof Harry Lehmann.

Marc Bijl (Rotterdam) voor een publicatie die een overzicht van zijn werk geeft en tegelijkertijd een uniek kunstenaarsboek is door de toevoeging van zijn eigen fascinaties in de vorm van songteksten en aanvullende (kranten)knipsels. Rein Wolfs schrijft over de nieuwe richting in Bijl's werk en er wordt een essay van filosoof Henk Oosterling opgenomen over de publieke interventie.

Rossella Biscotti (Amsterdam) voor de publicatie *He is, he isn't* gebaseerd op

het waar gebeurde verhaal over een FBI agent, die in de jaren '70 de New Yorkse maffia infiltreerde. Het boek, vergezeld van een video en samen met een installatie, is gebaseerd op documenten en bronnen die verwijzen naar de productie van de video met (kopieën van) originele FBI dossiers, foto's, gerechtelijke stukken emailcorrespondentie met de agent. De installatie zal getoond worden op twee solotentoonstellingen in de Prometeo Galerie in Lucca en galerie Wilfried Lentz in Rotterdam.

Paul du Bois-Reymond en Mark Klaverstijn / Machine (Amsterdam) voor de publicatie *Designed By Machine* als aanvulling en verdieping van het werk van het ontwerpersduo. Het boek beoogt een overzicht te geven van de grafische producten uit de afgelopen decennia. Tekeningen, schetsen en snapshots uit de dagelijkse ontwerp praktijk geven een beeld van de inspiratiebronnen en het ontwerpproces. Met tekstbijdragen van Linda van Deursen, Adam Eeuwens, Max Bruinsma en Astrid Honold.

Melanie Bonajo (Amsterdam) voor de publicatie *I Have a Room With Everything*, een overzicht van haar fotografische werken uit de afgelopen jaren.

Tamuna Chabashvili en Adi Hollander (Amsterdam) voor de publicatie *Passage Through (the Unfinished Monument)*, geïnspireerd op het gedachtegoed van Walter Benjamin en zijn Arcade Project, die deel uitmaakt van een installatie in het KIASMA Museum in Helsinki. Het

doel van de publicatie is inzicht te geven in de concept- en theorievorming over de totstandkoming van de installatie. Tegelijkertijd moet de lezer het idee hebben de installatie fysiek als een wandeling of route te ervaren. In een essay met tekeningen geeft Steven Holl, architect van het KIASMA Museum, een korte ontwerptoelichting.

Tom Claassen (Breda) voor een eerste omvangrijke publicatie waarin zijn werk kritisch besproken wordt en in een breder verband wordt geplaatst. Naar aanleiding van een interview met de kunstenaar schrijft kunstcriticus Hans den Hartog Jager over o.a. Claassen's visie op zijn werk, zijn werkwijze en kunstwerken in de openbare ruimte. Pontus Kyander zal zijn werk in de openbare ruimte beschrijven en hun rol daarin onderzoeken.

Ad van Denderen (Amsterdam) voor de publicatie *So Blue, So Blue*, een verhaal in autonome beelden over het globalisme. In het fotoproject staat de vraag centraal of mensen in staat zijn om deze culturele veranderingen te plaatsen of er richting aan te geven. Uitgangspunt van het project zijn de zeventien landen aan de Middellandse Zee.

Jan van den Dobbelssteen (Eindhoven) voor een laagdrempelige uitgave in de vorm van een magazine als onderdeel van een installatie, getoond in Galerie Dick de Bruin Contemporary Art, Middelburg. Met de uitgave beoogt Van den Dobbelssteen zijn interdisciplinaire

kunstpraktijk van de afgelopen 20 jaar in beeld te brengen.

Desiree Dolron (Amsterdam) voor de publicatie *Xteriors* over een serie van dertien monumentale portretten waarin thema's als raadselachtigheid, verstillend en het samenspel tussen licht en donker centraal staan. De scènes, die zijn gefotografeerd in het 18e eeuwse landhuis Oud Amelisweerd, suggereren uit een andere tijd en wereld te komen. Met teksten van Fumio Nanjo en Norman Bryson.

Jeroen Dooreweerd (Tilburg) voor een overzicht van zijn werk uit de afgelopen 18 jaar. Dominic van den Boogerd interviewt de kunstenaar over zijn werk, drijfveren en interesses en bespreekt hoe zijn werk binnen de actuele kunst gesitueerd kan worden. Wouter Vanstip-hout beschrijft hoe zijn werk functioneert, hoe ze ons kijken beïnvloeden.

Ger van Elk (Amsterdam) voor een uitgebreide monografie over zijn oeuvre, de eerste allesomvattende studie naar het werk van de kunstenaar. Met diverse essays van o.a. Ron Kaal die het oeuvre bespreekt met referenties aan de kunstgeschiedenis en Anne Rorimer over het conceptuele denken tussen 1965 – 1975. De publicatie zal in een Nederlandse, Franse en Engelse editie worden uitgegeven.

William Engelen (Berlijn) voor de publicatie *Verstrijken Audio works 1999 – 2008* waarvoor het idee is ontstaan tijdens de tentoonstelling 'Verstrijken voor ensemble' in het museum Boymans van

Beuningen. De publicatie over het ontstaan en de gelaagdheid van Engelen's compositiemethode en de wijze waarop hij klank en beeld combineert, wordt vergezeld door een tweedelige cd-rom en essays van Thea Herold, Gisela Nauck, Ludwig Seyfarth en Susanne Titz.

Gijsbert Hanekroot (Amsterdam) voor de publicatie *Abba to Zappa*. Een overzicht van zijn popfoto's uit de jaren '60 en '70. Doordat fotografen in die tijd nog gedurende het hele concert konden fotograferen betreft het een journalistiek en persoonlijk tijdsdocument, dicht op de artiest.

Jacqueline Hassink (Schoonrewoerd) voor de publicatie *Car Girls* met 250 foto's die een beeld geven van de wijze waarop vrouwelijke modellen figureren op internationale autoshows. Hassink bezocht autoshows over de hele wereld waarbij zij de vraag stelde of een 'Ford girl' er in Shanghai anders uitziet dan in Frankfurt. Een interview door Lesley A. Martine en een essay van de socioloog Tim Dant begeleiden de publicatie.

Frank Havermans (Heeswijk-Dinther) voor een publicatie over 15 jaar kunstenaarschap. Zijn werk bestaat uit architectonische installaties waarin tactiele waarden en tectoniek prominent aanwezig zijn. De publicatie beoogt deze noties van ambachtelijkheid en materialiteit maar ook zijn werk als kritisch commentaar op de hedendaagse getechnologiseerde praktijk van architectuur en stedenbouw in beeld te brengen.

Naast een fotografische en beschrijvende documentatie worden drie teksten opgenomen van Jos Bosman, Aaron Betsky en Charles Esche.

J.C.J. van der Heijden (Amsterdam) voor de publicatie *Re-production*. Naar aanleiding van de 80-jarige verjaardag van de schilder ontstond het idee bij Roma Publications zijn oeuvre in een hedendaagse context te plaatsen. Een essay van Dieter Roelstrate, een interview met Nickel van Duijvenboden en een visuele biografie samengesteld door Louis Baltussen en Jaap van Triest moeten inzicht geven in de omvang, reikwijdte en achtergronden van het oeuvre.

Liselot van der Heijden (Haarlem) voor de publicatie *False Metaphors* waarin haar installaties, video's en geluidswerken van de afgelopen twaalf jaar uitgebreid worden gedocumenteerd. Een terugkerend onderwerp in haar werk is de rol van de toeschouwer en de relatie tussen toeschouwer en object. Kunsthistorica Martha Buskirk en curator Sara Reisman gaan in een essay op deze thematiek in en plaatsen het werk van Van der Heijden in een kunsthistorische context.

Marije van der Hoeven (Amsterdam) voor de publicatie *Hoeden voor Rembrandt*, waarin een serie digitale portretfoto's van kinderen zijn gebundeld. De kinderen werden uitgenodigd om de rol van 'model van de schilder' te spelen. Het resultaat lijkt soms inwisselbaar met de geschilderde portretten uit de 17e eeuw.

Rob Hornstra (Utrecht) voor de publicatie *101 Billionaires*, een kritisch fotodocument over het moderne Rusland. Het boek is een felle aanklacht tegen de groeiende maatschappelijke ongelijkheid in het land, tegen de systematische afbraak van democratische instituties en tegen de cynische onverschilligheid voor de erbarmelijke omstandigheden waaronder de overgrote meerderheid van de Russen het moet zien te redden.

Iris Kensmil (Amsterdam) voor de publicatie *Negroes [are oké]* waarvan het eerste deel bestaat uit een verzameling afbeeldingen en teksten uit kranten, boeken etc. die Kensmil als bronnenmateriaal voor haar schilderijen gebruikt. Het tweede deel geeft een overzicht van haar werk, ingeleid door Rudi Fuchs en met een interview door Ferdinand van Dieten.

Geert van Kesteren (Amsterdam) voor de publicatie *Baghdad Calling* met een serie foto's over de leefsituatie van Irakese vluchtelingen in Jordanië, Syrië en Turkije, vijf jaar na de inval van Amerika. Deze foto's worden gecombineerd met beelden van familie en vrienden uit de mobiele telefoons en computers van de vluchtelingen zelf, die volgens Van Kesteren symbool staan voor de onbereikbaarheid van Irak.

Wyske van Keulen (Amsterdam) voor de publicatie *We would come to doubt everything. And almost everyone would come to doubt* waarin het leven van de 82-jarige Juan in beeld wordt gebracht. Van Keulen volgt deze tandarts die zijn

Nederlandse praktijk sluit om zich te vestigen in een Spaanse plaats, die naar zijn zeggen 'bepalend zal zijn voor het verloop van de wereldgeschiedenis'. Het boek is bedoeld als een zoektocht naar een 'werkelijkheidsgevoel' waarbij thema's als achterdocht en dreiging voelbaar aanwezig zijn. Nickel van Duijvenboden schreef voor de publicatie een fictief verhaal over deze thematiek.

Paul Kooiker (Amsterdam) voor de publicatie *Room Service* waarin zijn voortdurende zoektocht naar het clichébeeld van het naakte lichaam van de vrouw, in dit geval tegen de achtergrond van boekenkasten en in verschillende rasters, wordt onderzocht.

Dana Lixenberg (Amsterdam) voor de publicatie *The Last Days of Shishmaref*, een fotografisch portret van de Inupiaq Eskimo's die door de snelle klimaatverandering in de arctische regio gedwongen worden het hele dorp te verplaatsen. Door de foto's via katernen in familiegroepen onder te verdelen en deze af te wisselen met interieur- en landschapsfoto's wordt de complexiteit en het belang van familierelaties en de invloed van de omgeving op de karakters van de personen naar voren gebracht.

Reinier Lucassen (Amsterdam) voor de publicatie *Lucassen 1999-2009* waarin de kunstenaar zelf de ontwikkeling van zijn werk van de afgelopen tien jaar tracht te beschrijven. Zijn intentie om in het vroegere werk uit de jaren '60 en '80 te komen tot een zgn. syntheses stijl, die zich

beweegt tussen figuratie en abstractie, heeft zich volgens Lucassen in zijn recente werk voltrokken in beelden die zowel abstract als figuratief getypeerd kunnen worden.

Cary Markerink (Amsterdam) voor de publicatie *Memory Traces*. Het boek is opgezet als een 'visueel en inhoudelijk avontuur' met als uitgangspunt de landschapsfotografie en het journalistieke reisverslag. Om ook het discours aan te gaan, bevat het boek een aantal 'geschreven' foto's (foto's zonder beeld) en een fictief thrillerverhaal over de historische fase waarin de fotografie zich bevindt: de verandering van een analoog naar een digitaal medium.

Rik Meijers (Sittard) voor de publicatie *100 Polaroids*. De beschilderde polaroids nemen een eigen plaats in binnen het werk van Meijers. Ze leiden als het ware een heimelijk leven binnen zijn oeuvre en worden, in tegenstelling tot zijn tekeningen en schilderijen, niet vaak aan het publiek getoond. De publicatie en de vorm (15 x 12 cm formaat) kan gezien worden als een soort dagboek.

Pjotr Müller (Amsterdam) voor de publicatie *De Mythe van Pjotr Müller*, een monografie ter gelegenheid van zijn 60e verjaardag. Het is de bedoeling dat het boek functioneert als een langlopende tentoonstelling.

Carla van de Puttelaar (Amsterdam) voor de publicatie *The beholder's Eye* met een serie van 14 fotoportretten van liggende,

naakte meisjes ten voeten uit, in de kenmerkende stijl van de fotografie die elk detail van het vrouwelijk lichaam van zeer dichtbij in beeld brengt. Het boek wordt ingeleid door Bob Frommé.

Jutka Rona (Amsterdam) voor de publicatie *Binnen/buiten* dat als een fotodagboek is opgezet en een jaar uit Rona's dagelijks leven toont. Door deze foto's naast krantenkoppen over gruwelijk nieuws te plaatsen, wil Rona de gelijktijdigheid van gebeurtenissen benadrukken.

Maria Roosen (Oosterwijk) voor een publicatie naar aanleiding van de Singer Prijs die in maart 2009 aan haar wordt uitgereikt. Tien sleutelwerken en een aantal paginagrote aquarellen beogen samen met beeld en tekst over de totstandkoming ervan, Roosen's werk inzichtelijk te maken. Met tekstbijdragen van Hanne Hagenaars en Wim van Mulders.

Viviane Sassen (Amsterdam) voor de publicatie *Flamboya*, een bundeling van de foto's die zij in Afrika heeft gemaakt. Sassen laat zich verrassen door het uiterlijk of gedrag van de mensen die zij tegenkomt. De meeste beelden hebben een bijna modische esthetiek, maar juist daardoor zijn ze anders dan de gebruikelijke beelden over Afrika. Met tekstbijdragen van Cathérine Somzé, Edo Dijksterhuis en Tommy Wieringa.

Keiko Sato (Nijmegen) voor de publicatie *How to tell the Story of my Father*. De aanslag op het World Trade Center op 11 september 2001 herinnerde Sato aan

haar vader, een kamikaze piloot in de Tweede Wereldoorlog. Het boek is een persoonlijke zoektocht naar haar vader, haarzelf, de naoorlogse tijd, de relatie tussen kunst, politiek en de betekenis daarvan voor haar kunstenaarschap.

Maaïke Schoorel (Bilthoven / Londen) voor *Maaïke Schoorel, How Soon is Now*, een eerste monografische publicatie over haar werk. Reproducties van werken worden vergezeld van detailopnamen die inzoomen op specifieke delen van voorstellingen die als pars pro toto voor het proces van toevoegen en reductie fungeren. De vormgeving zal de inhoudelijke ambities van haar werk reflecteren door een vertaalslag te maken naar het idee van ‘verschijnen’ - ‘verdwijnen’ van de ‘lege’ beelden die zij in haar werk creëert.

Gerlinde Schuller (Amsterdam) voor *Designing Universal Knowledge* een onderzoek naar nieuwe manieren om complexe informatie te visualiseren. Vragen als: wie brengt de kennis van de wereld bijeen en waarom en hoe worden complexe kennisdatabases gestructureerd en vormgegeven worden in dit boek geanalyseerd aan de hand van visueel materiaal en interviews met o.a. Nigel Holmes, Wim Crouwel en Paul Kahn. Met essays van Alex Wright, Willem van Weelden, Markus Frenzl en Femke Snelting.

Alexander van Slobbe (Amsterdam) voor een publicatie over de huidige ontwikkelingen binnen de mode, mede aan de hand van zijn eigen professionele

keuzes. In het boek komen drie perspectieven bijeen: het verhaal van de mode zelf, die de afgelopen tien jaar radicaal is veranderd; de formele beschrijving van de verschillende collecties van Van Slobbe en de weerslag van een aantal projecten die voor deze gelegenheid worden uitgevoerd.

Job Smeets en Nynke Tynagel / Studio Job (Breda) voor de eerste uitgebreide monografie over hun werk getiteld *Studio Job: The Book of Job*. Foto's van producten, interieurontwerpen en installaties worden afgewisseld met niet eerder getoonde schetsen en digitale concepten die inzicht moeten geven in het ontwerpproces van de studio. Qua vorm is gekozen voor de referentie aan oude geïllustreerde Bijbels: gouden randen en reliëfpatronen en een kalligrafisch lettertype illustreren de teksten, die o.a. geschreven worden door Alice Rawsthorn, Murray Moss, Nadia Swarovski en Gareth Williams.

Otto Snoek (Krimpen a/d IJssel) voor de eerste monografie over zijn werk getiteld *Why not?* met als thema de inwoners van Rotterdam. Het boek beoogt een fotografische weerslag te geven van de voortdurende culturele en etnische herschikking van deze stad. In een essay van stadsgenoot en filosoof Henk Oosterling wordt dit proces vanuit wetenschappelijk perspectief beschreven. Het boek verschijnt naar aanleiding van een tentoonstelling in het Nederlands Foto Museum.

Ronald Sohier (Utrecht) voor de publicatie *Ronald Sohier tekent*. Naast 80 afbeeldingen, wordt het werk van Sohier in een bredere, internationale kunstcontext geplaatst door o.a. Alex de Vries en René Pinget.

Praneet Soi (Amsterdam) voor een publicatie over de herkomst en transformatie van (bestaande) beelden, die Soi in zijn tekeningen gebruikt. Hiermee beoogt het boek het bronnenmateriaal en het artistieke onderzoeksproces in beeld te brengen. Met teksten van Ann de Meester, Ranjit Hoskote en Jean-Pierre Gorin.

Vessalina Todorova (Etten-Leur) voor de publicatie *Simply a Line* waarin het, volgens Todorova, ‘onbesproken verleden’ van haar geboorteland Bulgarije in beeld wordt gebracht. Onderwerp van de publicatie is de onder het communistisch regime zwaar bewaakte Bulgaars-Turkse grens die de buitengrens van het Warschau-pact vormde. Het boek bevat nog niet eerder gepubliceerd archiefmateriaal en historische beelden over de 120-jarige geschiedenis van de grens, aangevuld met recente foto's van Todorova zelf. Met een tekstbijdrage van de Bulgaarse schrijver én voormalig grensoldaat Georgi Gospodinov.

Roy Villevoeye (Amsterdam) voor de publicatie *Detours* ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het museum Boymans van Beuningen. Het is de weerslag van Villeroy's reizen naar het Indonesische Papoea, de voormalige Nederlandse kolonie Nieuw Guinea.

Zijn verblijf bij de Asmati bevolking leidde de afgelopen jaren tot een aantal nieuwe werken die in de publicatie zijn opgenomen met de betekenis van kleur als belangrijk thema. Met bijdragen van o.a. Sven Lütticken, antropologe Amanda Ravetz en evolutiebioloog Tijs Goldschmidt.

Anna Wenzel (Rotterdam) voor een publicatie die uit twee delen is opgebouwd. Het eerste deel is vooral visueel en geeft een overzicht van het werk van de kunstenaar vanaf 2003. Het tweede deel bevat een interview met Bart Rutten over Wenzels achtergrond en inspiratiebronnen. Het boek wordt afgesloten met foto's over het ontstaansproces en ‘work in progress’.

Guido van der Werve (Amsterdam) voor de publicatie *Nummer tien*, een afsluitend overzicht van 9 films. De films zijn genummerd omdat ze gezien moeten worden als een groter geheel. De nummers zijn als het ware hoofdstukken. In de publicatie worden stills uit zijn werken van de laatste vijf jaar verwerkt met teksten uit de laatste vijf jaar over de laatste vijf jaar. De publicatie moet zijn publiek meer inzicht in zijn werk verschaffen en tegelijkertijd is het een abstracte autobiografie en een werk op zich.

3.4 Commissie Publicatiesubsidies

(in wisselende samenstelling):

Robbert Roos (voorzitter)

Ellen de Bruijne

Ingrid Commandeur

Nina Folkersma

Diana Krabbendam

Arnold Mosselman

Ad van Rosmalen

4. BEMIDDELAARSSUBSIDIES

4.1 Inleiding

De bemiddelaarssubsidie is bestemd voor uiteenlopende plannen zoals het verrichten van (voor)onderzoek, het schrijven van een essay of publicatie, het opzetten van een symposium of manifestatie of het samenstellen van een tentoonstelling met een bepaald thema. De bemiddelaarssubsidie kan daarnaast ook worden aangevraagd voor een reis of een werkperiode in het buitenland. Bij de beoordeling van de plannen wordt onder andere gekeken hoe de inhoudelijke, theoretische en artistieke uitgangspunten van de aanvrager tot uiting komen. Voorwaarde is dat het om bijzondere plannen gaat die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en stimulering van beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst in Nederland.

In 2008 gaf het Fonds BKVB onderzoeksbureau Vinckenbosch en Van Kampen de opdracht om de regeling Bemiddelaarssubsidies vanaf haar ontstaan in 2001 te evalueren. Begin 2009 zal de evaluatie worden gepresenteerd.

In de nieuwe cultuurplanperiode 2009-2012 kunnen bemiddelaars (critici, theoretici, beschouwers, tentoonstellingsmakers) een stimuleringssubsidie aanvragen.

4.2 Overzichten Bemiddelaarsubsidies

	2008	2007	2006
positief	19	26	23
negatief	52 *	37	29
totaal	71	64	52
honoreringspercentage	27%	30%	30%

*waarvan 2 op formele grond
aantal vergaderingen: 4

4.3 Toekenningen Bemiddelaarsubsidies

Anke Bangma (Rotterdam) bijdrage aan het onderzoek *Performative Documents* naar de vraag hoe visuele documenten en praktijken bepalen wat als realiteit ervaren wordt. Bangma richt zich vooral op de vraag hoe afbeeldingen van mensen van invloed zijn op de manier waarop mensen zichzelf ervaren en presenteren. Naast literatuur- en archiefonderzoek wordt via gesprekken met kunstenaars een analyse gemaakt van de complexe relatie tussen wat beelden *tonen* en wat beelden *doen*. Het onderzoek zal resulteren in een tentoonstelling, reizend filmprogramma en een publicatie, gericht op een breed publiek van zowel kunstenaars, beschouwers als een meer algemeen in beeldcultuur geïnteresseerd publiek.

Liesbeth den Besten (Amstelveen) voor het samenstellen en schrijven van een beschouwend boek over hedendaagse internationale sieraadvormgeving, waarbij zij actuele ontwikkelingen in een breder kunsthistorisch en maatschappelijk verband plaatst. Het boek moet aantrekkelijk zijn voor een breed publiek en eveneens geschikt zijn voor gebruik op academies en universiteiten. Thematische hoofdstukken worden afgewisseld met kunstenaarslemma's.

Claire Butcher (Eindhoven) voor haar deelname aan de Curatorial Training programme van de Appel.

Annet Dekker (Amsterdam) voor een onderzoek naar de betekenis van locatieve media in de openbare ruimte. Aan de hand van een aantal kunstprojecten stelt zij zich de vraag in hoeverre kunst die speciaal voor de openbare ruimte gemaakt wordt een eigen esthetiek kent, hoe deze zich ontwikkelt en of het invloed heeft op onze notie van of ervaring met openbare ruimte. Specifiek onderzoekt Dekker nieuwe mobiele technische mogelijkheden, van mobiele telefoons en GPS apparatuur tot touch screens en RFID. Het resultaat van het onderzoek wordt zowel schriftelijk als online beschikbaar gemaakt.

Tanja Elstgeest (Rotterdam) ontving als bemiddelaar op het grensgebied tussen theater en beeldende kunst een bijdrage voor het onderzoek en de voorbereiding van het project *Stilte*. Elstgeest wil een essay schrijven over het begrip stilte binnen de kunst, en deze koppelen aan moderne en hedendaagse muziek, filosofie, en verschillende cultuurspecifieke benaderingen. Een internationale en disciplineoverschrijdende groep kunstenaars wil zij vervolgens nieuw werk laten maken voor dit project. Het Hiroshima City Museum heeft interesse getoond het project te programmeren. De mogelijkheden voor een presentatie in een Nederlands museum worden nog onderzocht.

Nathalie Faber (Amsterdam) voor de ontwikkeling van *We Think*, een geëngageerde tentoonstelling op steigerdoeken in de openbare ruimte. Faber onderzoekt

met dit project de relatie tussen kunst en marketing en de actuele tendensen op het gebied van interactie tussen kunst en publiek. Kunstenaars worden uitgenodigd de grens op te zoeken tussen kunst en commercie, en daartoe verschillende voorstellen uit te werken en te visualiseren. Kunstenaars worden daarbij gekoppeld aan creatieven van reclamebureaus.

Marieke van Hal (Londen) bijdrage om reflectief onderzoek te combineren met haar praktisch als curator. Zij wil een stichting opzetten om te bemiddelen tussen de vele internationale kunstbiënnales en deze als professionele kunstinstellingen met elkaar te verbinden. De stichting zal zich richten op zowel theoretische als meer praktische aspecten en heeft als doel interactie, uitwisseling en onderlinge analyse. De 'pilot' zal bestaan uit een website, een reizend biënnale archief en een discussieplatform. Het onderzoek van Van Hal ligt in het verlengde van haar promotieonderzoek aan de afdeling Curating Contemporary Art van de Royal College of Art in Londen.

Jacqueline Heerema (Den Haag) bijdrage aan het plan *Exoot* van de Satellietgroep, dat de haalbaarheid van een nieuwe cultuurplek aan of in zee wil onderzoeken. Naast een onderzoek omvat het plan een aantal ontwerpateeliers, een presentatie en een publicatie. Heerema heeft als ambitie de kunsten in te zetten als inspirator van gemeentelijk en landelijk beleid, en daagt kunstenaars, vormgevers, architecten en wetenschappers uit nieuwe concepten te ontwikkelen die

inspelen op actuele ontwikkelingen rond de kustbescherming van Nederland.

Els Kuijpers (Den Haag) ontving een subsidie voor onderzoek naar het archief van R.D.E. (Ootje) Oxenaar, en diens betekenis als opdrachtgever voor het grafisch ontwerpen in Nederland. Kuijpers onderzoekt zijn invloed in zijn rol als hoofd van de Dienst Esthetische Vormgeving van de PTT van 1970 tot 1994, op de ontwikkelingen in het grafische veld in Nederland, en brengt deze in relatie met de aard, omvang en kwaliteit van de visuele productie van Oxenaar als grafisch ontwerper en opdrachtnemer. Kuijpers wil hiermee een bijdrage leveren aan de actuele discussie over opdrachtgeverschap, en aan het ontwikkelen van een ontwerpkritiek en -discours in Nederland. Uitgeverij 010 en het Museum voor Communicatie hebben interesse getoond voor het onderzoek.

Jet Manrho (Rotterdam) voor een onderzoek en de samenstelling van een werkboek dat de kwaliteit van de interactie van kinderen met kunst en kunstenaars moet verbeteren. Het werkboek moet richtlijnen en suggesties bevatten voor kunstenaars en instellingen die werken met kinderen. Manrho wil zowel kinderen als kunstenaars inspireren en motiveren om actief deel te nemen aan cultuureducatie. Het onderzoek betreft naast een boek ook kennis- en informatieoverdracht in de vorm van studiedagen, een website, video, en workshops.

Joost Pollmann (Haarlem) onderzoekt de wenselijkheid en mogelijkheden van een specifieke stripopleiding in Nederland, naar Belgisch voorbeeld. Pollmann wil op basis van de actuele (experimentele) ontwikkelingen en vernieuwingen binnen het vakgebied de aard van de tekenopleidingen aan Nederlandse kunstacademies onderzoeken. Doel is de positie van de strip en het beeldverhaal als artistiek medium te versterken, en de kansen op publicatie van striptekenaars te vergroten. Op basis van een internationale inventarisatie van opleidingen zal Pollmann tevens een toekomstig 'stripcurriculum' ontwikkelen, waarbij recht gedaan wordt aan de verschillende stromingen binnen het vakgebied.

Todd Reisz (Amsterdam) voor een onderzoek naar de betekenis van de stedelijke ontwikkeling van Dubai voor steden in de toekomst. Met het onderzoek naar onder meer het archief van architect John Harris, wil Reisz het ontstaan en de huidige verschijningsvorm van Dubai analyseren, en daarmee inzicht bieden in de manier waarop stedelijke gebieden in de toekomst zullen worden ontwikkeld – als financiële ondernemingen. Het onderzoek moet resulteren in een publicatie gericht op het vakgebied en een breder publiek met interesse in stedelijke ontwikkeling. Reisz deed eerder voor AMO, de denktank van Rem Koolhaas' Office for Metropolitan Architecture, onderzoek naar de nieuwe steden langs de Arabische kust.

Ilse van Rijn (Amsterdam) bijdrage om in haar rol als schrijver/criticus onderzoek te doen naar autonome kunstenaars teksten. Haar studie sluit aan bij een actuele tendens in de kunsten van de schrijvende kunstenaar en reflecteert op de tekst als autonoom werk, dus niet als uitleg of onderschrift bij beeldend werk. Van Rijn onderzoekt plek en functie van door kunstenaars geschreven teksten, in relatie tot hun beeldende werk, en in de bredere context van het hedendaagse kunstdiscours. Doel is een bijdrage te leveren aan de discussie over productie en receptie van taal als medium door kunstenaars.

Max van Rooy (Amsterdam) bijdrage voor zijn plan om 'van binnenuit' een biografie over H.P. Berlage te schrijven. Belangrijkste motivatie van Van Rooy om de biografie te schrijven is het ontbreken ervan. Van Rooy, een kleinkind van Berlage, zal aan de hand van o.a. dagboeknotities en reisschetsen het persoonlijk leven van Berlage reconstrueren, in nauwe samenhang met zijn werk als architect, stedenbouwer en ontwerper. Dit tegen zowel het decor van zijn tijd als in het kader van de actuele ontwikkelingen binnen de architectuur. De biografie is gericht op zowel het vakgebied als een algemeen kunst- en cultuurpubliek.

Catrien Schreuder (Utrecht) voor onderzoek t.b.v. een beschouwende publicatie over videokunst in de openbare ruimte. Schreuder is geïnteresseerd in de manier waarop kunstenaars de kloof tussen kunst en het alledaagse leven met

nieuwe artistieke middelen trachten te overbruggen. Zij constateert dat naar de betekenis van videokunst in de openbare ruimte, en specifiek naar de verhouding tussen kunst en commerciële beeldtaal, weinig wetenschappelijk onderzoek is verricht. Het onderzoek betreft een brede en verkennende analyse, als bijdrage aan de beschouwing en duiding van een relatief nieuw artistiek fenomeen. NAI uitgevers zal de publicatie realiseren en distribueren.

Malkit Shoshan (Amsterdam) bijdrage voor de realisatie van *Platform Paradise*, onderdeel van het project 'One land Two Systems'. Een van de doelstellingen van het project is het maken van een alternatief masterplan voor het 'niet erkende' dorp Ein Hud in Israël. Dit dorp is voor Shoshan exemplarisch voor de ruimtelijke instrumenten die de Israëliëse regering gebruikt om agenda's van segregatie uit te voeren. Na een lang en politiek gevoelig onderzoek naar de verborgen mechanismen van architectuur en planning is het masterplan af. Shoshan kreeg een bijdrage voor een 'kunstinterventie', waarmee het project teruggebracht wordt naar de lokale gemeenschap. Ein Hud wordt gedurende de manifestatie een experimenteel 'kunstlab' voor sociale en ruimtelijke transformatie. Een internationale groep van kunstenaars, curatoren, architecten en wetenschappers zal met de lokale gemeenschap werken aan de realisatie van het masterplan, zonder opdracht van bovenaf. Het project werd als nieuw model voor een activistische kunstpraktijk onder meer tentoongesteld

bij het NAI, en tijdens de Architectuurbiënnale van Venetië.

Martijn Lucas Smit (Haarlem) kreeg een bijdrage voor de aanloop- en onderzoeksfase van de Biënnale Nederlandse Kunstenaarsinitiatieven. Hij wil hiermee voorzien in een actuele behoefte aan alternatieve tentoonstellingsmodellen voor kunstenaarsinitiatieven in Nederland. Smit zal in zijn onderzoek reflecteren op de hedendaagse rol en activiteiten van de verschillende kunstenaarsinitiatieven en manifestaties als de KunstVlaai. Met deze biënnale wil hij inzoomen op de specifieke kwaliteiten en betekenis, de dynamiek, diversiteit en positie van het geheel aan kunstenaarsinitiatieven. De biënnale zal bestaan uit een programma van tentoonstellingen, lezingen, forumdiscussies en screenings.

Huda Smitshuijzen AbiFares (Amsterdam) bijdrage aan het praktijkonderzoek *Typographic Matchmaking in the City, V2.0*. Dit project is een vervolg op het succesvolle matchmaking project in 2006-'07, dat resulteerde in verschillende nieuwe arabische 'fonts' die werden gelanceerd tijdens het 'el Hema' project bij Mediamatic in 2007-'08. Smitshuijzen AbiFares wil het traject aanscherpen en voortzetten, met als doel de ontwikkeling van typografie in Nederland, en een beter onderling begrip tussen de Nederlandse en Islamitische cultuur. Specifiek onderzoeksterrein is dit keer de openbare ruimte als uitgangspunt voor grafische vormgeving en belettering. Wederom wordt aan toonaangevende Nederlandse

typografen gevraagd om samen met een Arabische ontwerper of kalligraaf op basis van bestaande Latijnse lettertypes nieuwe Arabische 'font families' te ontwerpen.

Peter Trummer (Amsterdam) bijdrage voor het onderzoek *Designing Differences*. In samenwerking met verschillende auteurs en ontwerpers tracht hij te komen tot een publicatie waarin een nieuw 'framework' geschetst wordt voor het maken van architectuur. Uitgangspunt is de aanname dat de mogelijkheden en invloed van de architect op de architectuurpraktijk gelimiteerd wordt door regelgeving, bouwtechnieken, milieueisen, financiën, eisen van klanten, ruimtelijke condities etc. De vraag is of er een alternatief te ontwikkelen is voor het topologisch denken in de architectuur en te komen tot een ontwerpproces waarin het samengaan van variatie en diversiteit centraal staat.

4.4 Commissie Bemiddelaarssubsidies

Voorzitter
Valentijn Byvanck

Leden
Ann Demeester
Xander Karskens
Domeniek Ruyters
Martijn van Boven
Maarten Doorman
Ineke Hans
Gert Jonkers
Irma Boom
Piet Vollaard
Ton Venhoeven

FONDS VOOR
BEELDENE KUNSTEN
VORMGEVING
EN BOUWKUNST

2008

SPOOR 2
INTERNATIONALISERING

5. BUITENLAND ATELIERS

5.1 Inleiding

In 2008 bood het Fonds BKVB op 14 verschillende plekken vaste artist-in-residence plekken aan. De adviescommissie ontving in totaal 268 aanvragen voor een verblijf in een van deze gastateliers, 55 meer dan in 2007. De ateliers in New York en Berlijn waren ook dit jaar weer bijzonder populair.

In 2008 kwamen er 3 nieuwe artist-in-residence plekken bij in het aanbod. Het Instituto Buena Vista op Curaçao dat eerst als pilot project door het Fonds BKVB werd ondersteund is in het reguliere buitenlandatelier programma opgenomen, net als het Art Initiative Tokyo (AIT), dat een jaar daarvoor als tijdelijk atelier was aangeboden. Daarnaast ging in 2008 ook de samenwerking met Capacete in Rio de Janeiro van start en konden voor het eerst aanvragen ingediend worden voor Wiels in Brussel waar vanaf 2009 een nieuwe internationale artist-in-residence voor internationale beeldend kunstenaars, grafisch ontwerpers, curatoren en architecten begint.

Er viel in 2008 een buitenland atelier af, een ander werd vervangen. De samenwerking met het Arts Center College of Design in Pasadena werd in 2008 door het Arts Center opgezegd. Interne problemen binnen de directie en een krappere budget noopte het centrum tot schrappen van de residency uit hun programma. Ook de residency in Beijing liep niet naar wens. De inhoudelijke begeleiding van Platform China bleef sterk

achter bij de gemaakte afspraken en de verwachtingen. Na herhaaldelijk overleg en beloofde verbeteringen bleek Platform China helaas niet in staat de Nederlandse residenten in het kunstcircuit te introduceren of de kunstenaars bij het maken van hun werk of het vinden van materialen praktisch te ondersteunen. Daarom werd besloten de samenwerking met Platform China per eind 2008 te beëindigen. Na een inventarisatie van mogelijke andere residencies in Beijing heeft het Fonds gekozen voor de samenwerking met TIM (Theatre in Motion) een multidisciplinair onderzoeksplatform dat sinds 2006 vanuit Beijing opereert. TIM wordt geleid door de sinologen Els Silvrants en Annemarie Montulet. De residency staat open voor beeldend kunstenaars, vormgevers, architecten en bemiddelaars.

Eind 2008 zijn de eerste contacten gelegd voor een nieuwe residency voor jonge kunstenaars in Leipzig, het Leipzig International Art Programme. Deze residency zal in 2009 als experiment voor twee jaar bij de vaste buitenland ateliers aangeboden worden.

Verder blijft het Fonds BKVB nog zoeken naar een alternatief voor de opgeheven Delfina Studios in Londen.

5.2 Toekenningen buitenland ateliers

Künstlerhaus Bethanien, Berlijn

De adviescommissie ontving 36 aanvragen. Er zijn 5 aanvragers voorgedragen aan het Künstlerhaus Bethanien. De adviescommissie heeft in samenspraak met Christoff Tannert, directeur van het Bethanien, Wafae Ahalouch El Keriasti geselecteerd voor de periode van 1 april 2009 - 1 april 2010.

Projectstudio Berlijn

De adviescommissie ontving 20 aanvragen. Deze selecteerde voor de periode 1 mei 2009 - 1 mei 2010 de kunstenaars Yvonne Lacet, Serge Onnen en Juul Hondius.

Platform Garanti, Istanbul

De adviescommissie ontving 9 aanvragen. In samenspraak met Vasif Kortun, directeur van Platform Garanti, werd Jeremiah Day geselecteerd voor de periode 11 november 2008 - 1 maart 2008 en voor de periode van 1 februari - 1 mei 2009 Stefanos Tsivopoulos.

International Studio and Curatorial Program (ISCP), New York

De adviescommissie ontving 46 aanvragen en selecteerde Melvin Moti om van 1 januari 2009 - 1 januari 2010 in het ISCP te werken.

Banff Centre for the Arts, Canada

De adviescommissie ontving 7 aanvragen. Voor de periode van 1 maart tot 1 juli 2009 werd Ine Poppe geselecteerd.

IASPIS, Stockholm

De adviescommissie ontving 10 aanvragen. Voor de periodes in 2009 zal in april/mei 2009 de uiteindelijke keuze gemaakt worden.

Atelier Holsboer, Parijs

De adviescommissie ontving 27 aanvragen en selecteerde Juul Hondius voor de periode van 1 april - 1 oktober 2009 en het duo Tamuna Chabashvili en Adi Hollander voor de periode 1 oktober 2009 - 1 april 2010.

Townhouse Gallery, Cairo

De adviescommissie ontving 8 aanvragen. In samenspraak met William Wells, directeur van Townhouse Gallery, is Jan Adriaanse voor de periode 1 september 2008 - 1 februari 2009 geselecteerd en Marnix Goosens voor de periode 1 februari - 1 juli 2009. Daarnaast werd Nat Muller geselecteerd voor een werkperiode van 1 april 2008 - 1 april 2009, om onderzoek te doen naar kunstproductie in het Midden-Oosten en Egypte in het bijzonder.

Projectstudio Rome

De adviescommissie ontving 12 aanvragen. Voor de periode van 1 september - 15 december 2008 werd Emily Bates geselecteerd.

Project Studio China, Beijing

De adviescommissie ontving 14 aanvragen voor 2 werkperiodes in 2009. Voor de periode van 1 januari - 1 juli 2009 werd Edwin Zwakman geselecteerd en voor de periode van 1 juli - 31 december 2009 Reinaart Vanhoe.

Capacete, Rio de Janeiro

Omdat de tijd te kort was om voor de eerste twee periodes een advertentie te plaatsen heeft de adviescommissie zelf een aantal kandidaten aan Helmut Batista, directeur van Capacete, voorgedragen. De adviescommissie heeft in samenspraak met Batista en op basis van gesprekken die hij met vier kandidaten voerde Krist Gruijthuijsen geselecteerd voor de periode 1 september - 31 december 2008 en Maria Castillo Deball voor de periode 1 februari - 1 juni 2009. Voor de periodes in 2009 - 2010 ontving de adviescommissie 21 aanvragen voor de periodes 1 september - 31 december 2009 en 1 februari - 31 mei 2010. De adviescommissie heeft 6 kandidaten aan de directie van Capacete voorgedragen. In 2009 zal de uiteindelijke keuze gemaakt worden.

Instituto Buena Vista (IBB), Curaçao

De adviescommissie ontving 14 aanvragen. In samenspraak met David Bade, directeur van het IBB en lid van de adviescommissie, werden Tomas Adolfs voor de periode 1 april - 1 juli 2009, Katharina Galland voor de periode 1 juli - 1 oktober 2009 en Lydia Schouten voor de periode 1 oktober - 31 december 2009 geselecteerd.

A.I.T. (Arts Initiative Tokyo), Tokio

De adviescommissie ontving 20 aanvragen. Voor de periode 1 januari - 31 maart 2009 werd Rafaël Rozendaal geselecteerd.

Wiels, Brussel

De adviescommissie ontving 24 aanvragen. In samenspraak met Lucy McKenzie, coördinator van het artists in residency programma van Wiels en lid van de adviescommissie, werden Paul Hendrikse voor de periode 1 maart - 31 augustus 2009 en Rob Johannesma voor de periode 1 september 2009 - 28 februari 2010 geselecteerd.

5.3 Commissies buitenland ateliers

De adviescommissie Buitenland ateliers bestaat uit een 'pool' van een aantal voorzitters en een tiental commissieleden, waaruit per atelier verschillende subcommissies worden gevormd. De samenstelling van deze subcommissies wisselt (gedeeltelijk) per jaar.

Voorzitters

[Sacha Bronwasser](#)
[Hedwig Feijen](#)
[Maria Hlavajova](#)
[Jean Bernard Koeman](#)
[Thomas Peutz](#)
[Renée Steenbergen](#)
[Camiel van Winkel](#)

Leden

[Sven Augustijnen](#)
[David Bade](#) (namens Instituto Buena Bista, Curaçao)
[Phillip van den Bossche](#)
[Thomas Castro](#)
[Krien Clevis](#)
[Krist Gruijthuisen](#)
[Jaap Guldemon](#)
[Natasja Kensmil](#)
[Niels Klavers](#)
[Sabien de Kleijn](#)
[Krijn de Koning](#)
[Aglaia Konrad](#)
[Maartje Korstanje](#)
[Susanne Kriemann](#)
[Gabriel Lester](#)
[Rens Muis](#)
[Lucy McKenzie](#) (namens Wiels, Brussel)
[Erik Odijk](#)
[Patricia Pulles](#)
[Jan Rothuizen](#)
[Diana Stigter](#)
[Annet Tjihuis](#)
[Barbara Visser](#)
[Marieke Wiegel](#) (Atelier Holsboer, namens Institut Neerlandais)

6. TIJDELIJKE BUITENLAND ATELIERS

6.1 Inleiding

Ook in 2008 heeft het Fonds BKVB naast zijn vaste ateliers een aantal tijdelijke buitenland ateliers aangeboden in samenwerking met Trans Artists. Deze tijdelijke ateliers worden in principe slechts een keer aangeboden, maar bij veel belangstelling kan besloten worden de plek in een ander jaar opnieuw aan te bieden. Zo werd op verzoek van Artspace in Sydney opnieuw een residency periode aangeboden.

Deze artists-in-residence plekken zijn o.a. geselecteerd op basis van de artistieke mogelijkheden die zij bieden en de belangstelling van kunstenaars voor bepaalde landen of steden. Voor de ronde van 2008 kozen het Fonds en Trans Artists voor ateliers in

- Three Shadows, een jonge plek voor fotografen en videokunstenaars in de nieuwe kunstwijk Caochangdi in Beijing;
- Grizedale Arts in het Lake District in Groot-Brittannië, dat als een 'research and development' bureau voor hedendaagse kunstenaars functioneert;
- Kitchen Budapest (KIBU), een nieuw interdisciplinair media lab voor jonge kunstenaars die geïnteresseerd zijn in mobiele communicatie, internet en stedelijke ruimtes;
- Artspace in Sydney.

Een speciale werkgroep van de Commissie Stimuleringssubsidies maakt de voorselecties voor de verschillende plekken. De artist in residence plek maakt uit een shortlist de uiteindelijke keuze.

Met 9 aanvragen stelde het aantal aanmeldingen in 2008 teleur, zeker ook in vergelijking met het jaar daarvoor. Het vermoeden bestaat dat er minder aanvragen voor de tijdelijke ateliers werden ingediend omdat alle vier de plekken vrij specifieke voorwaarden stelden. Bovendien werden de tijdelijke ateliers tegelijk met een groot deel van de vaste buitenland ateliers aangeboden, waardoor de keuzemogelijkheid groot was. De adviescommissie heeft daarom bij sommige ateliers zelf een aantal kandidaten voorgedragen.

6.2 Toekenningen tijdelijke buitenland ateliers

De volgende kunstenaars werden geselecteerd:

Art Space, Sydney, Australië:

Bob Negrijn

Grizedale Arts, Groot-Brittannië:

Wapke Feenstra

Three Shadows, Beijing:

Johan Nieuwenhuizen

Voor het atelier in KIBU, Budapest, is de uiteindelijke keuze nog niet bepaald.

6.3 Werkgroep tijdelijke buitenland ateliers

Flos Wildschut (voorzitter)

Martijn van Boven

Lene ter Haar

Hans Wilschut

7. NATRAJECT STUDIEREIS POWER OF PLACE

De meest recente studiereis die het Fonds BKVB organiseerde had als reisdoel de Verenigde Staten. Uitgangspunt voor de programmering van deze studiereis was de bestudering van het landschap en de stedenbouw op drie schaalniveau's: het stadspark als sociale en multiculturele ruimte in de verdichte stad, het landschap aan de rand van de stad dat onder druk van de oprukkende verstedelijking ingrijpend verandert en het grootschalige, omringende landschappelijk gebied als opgave van behoud, beheer en ontwerp.

De uitkomsten van de studiereis werden in de zomermaanden van 2008 in een tentoonstelling en een debattenprogramma naar buiten gebracht als onderdeel van de *Triënnale Apeldoorn, 100 dagen cultuur, tuin en landschap*.

Curator Huib Haye van der Werf stelde in de Apeldoornse Nettenfabriek een tentoonstelling samen vanuit het hart van het reisgezelschap. Er was werk te zien van Frank Van der Salm, Erik Odijk, Rudy Luijters, Voebe de Gruyter, Sanne Peper, Lara Almarcegui, Philippine Hoegen, Stephan Keppel, Pim Palsgraaf en en Eva-Fiore Kovacovsky. Kunstenaarsgroep Observatorium ontwierp een tribune landschap van 250 ton asfalt dat dienst deed als podium voor de lezingen en debatten, georganiseerd door het Fonds BKVB. Onder de titel *Een verloren dimensie? Een zoektocht naar de sociale betekenis van het landschap* vroeg het

Fonds een keur van deskundigen uit binnen- en buitenland om vanuit hun expertise en achtergrond een visie te geven op hoe het landschap als katalysator, als aanjager en als collectieve kracht in het ruimtelijk beleid kan worden ingezet. De debattenreeks bestond uit vier themadagen. De reeks werd geopend door tuin- en landschapshistoricus Erik de Jong met een key note lezing over het onderzoeksveld van de reeks. Op de drie daarop volgende vrijdagen werd de sociale dimensie van het landschap steeds op een ander schaalniveau en in wisselende formules (lezingen, discussiefora, presentaties) onderzocht: de sociale dimensie van het landschap in samenhang met de stad, in samenhang met het platteland en in samenhang met infrastructuur).

De tentoonstelling werd bezocht door 26.000 bezoekers.

In 2008 werd door de organisatie en de deelnemers van de studiereis gewerkt aan een publicatie die in het najaar van 2009 zal verschijnen bij NAI Uitgevers.

8. STICHTING HET VAN DOESBURG- HUIS

Sinds 2005 voert het Fonds BKVB het secretariaat van de stichting Het Van Doesburghuis. De stichting beheert de atelierwoning van Theo en Nelly van Doesburg in Meudon, bij Parijs. Deze woning wordt ter beschikking gesteld aan kunstenaars, ontwerpers, beschouwers, musici, dichters etc. die in het kader van onderzoek of studie voor een (half) jaar in Frankrijk willen verblijven. Aanvragers kunnen in aanmerking komen voor subsidie van de huurkosten.

Het bestuur van de stichting kwam één keer bijeen in het Van Doesburghuis om voor de periode 2009-2010 een kandidaat voor een verblijf in de atelierwoning te selecteren. Van de vier aanmeldingen werd de componist Hans Koolmees geselecteerd voor een werkperiode van september 2009 - augustus 2010.

**FONDS VOOR
BEELDENE KUNSTEN
VORMGEVING
EN BOUWKUNST**

2008

**SPOOR 3
BIJZONDERE
PROJECTEN**

9. TAX-VIDEOCLIPFONDS

9.1 Inleiding

Samen met het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties geeft het Fonds BKVB uitvoering aan het TAX-videoclipfonds. Deze regeling werd in 2006 in het leven geroepen om videoclips te bevorderen die artistiek hoogwaardig en innovatief zijn en die ingezet kunnen worden voor de internationale promotie van Nederlandse artiesten en hun cd 's. Tot en met 2008 was in totaal € 900.000 beschikbaar. Een derde daarvan wordt gefinancierd uit het *Actieprogramma Cultuur en Economie* van de Ministeries van OCW en Economische Zaken; tweederde door de uitvoerende fondsen. In 2008 bestond de experimentele TAX-videoclipregeling twee jaar. Het Fonds BKVB en het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties hebben na een evaluatie besloten door te gaan met de regeling.

De adviescommissie van het TAX-videoclipfonds vervult een dubbele functie. Enerzijds beoordeelt zij subsidieverzoeken van beeldmakers, popartiesten, platenmaatschappijen, producenten en ieder ander met een goed idee voor een videoclip. Anderzijds initieert de commissie projecten door actief te bemiddelen en te zoeken naar onverwachte, prikkelende of bijzondere combinaties van beeldmakers en artiesten. Dit jaar werden er door de commissie 3 clips geïnitieerd.

9.2 Overzichten TAX-videoclipfonds

	2008	2007	2006
Positief	15	22	7
Negatief	60 *	102	18
Totaal	75	124	25
Honoreringspercentage			
	20%	17,5%	28%

*waarvan 1 aanvraag op formele grond afgewezen

9.3 Toekenningen TAX-videoclipfonds

Emiel Steenhuizen (beeld) bij Wildfire van C-mon & Kypski (muziek) / 100% Halal

Twee 10-jarige jongens met een obsessie voor vuur vormen samen de geheime club *Wildfire* en steken alles wat ze in handen krijgen in de fik. Naast hun liefde voor vuur delen ze nog een passie: het buurmeisje.

Douwe Dijkstra, Tom Walter (beeld) bij Beguine van de Kift (muziek) / Festina Lente Media

De clip vertelt een modern sprookje dat de kijker meevoert over de vlakten van begeerte, emotie, oppervlakkigheid, routine en hoop. De hoofdpersoon wordt gevolgd van feest naar dagelijks brood en van lust naar het nieuwe leven. Een eenzame tocht met de onbetwistbare melodie als medestander. De videoclip is een collage van verschillende animatietechnieken.

Roel Wouters / Xelor (beeld) bij Running with the beast van zZz (muziek) / Goeroe Media

Twee felgekleurde, met inkt besprenkelde, hanen worden in een arena gezet. Op de vloer ligt een groot wit vel. Door contact te maken met de grond tekenen de hanen hun gevecht uit op het papier, dat vervolgens aan de camera getoond wordt. De makers willen met deze videoclip de kijker aan het denken zetten over onze verhouding tot dieren, agressie en abstractie.

Hotel (beeld) bij Sprokkeldagen van Typhoon en Neske Beks (muziek) / Triomf

Een nachtelijke autorit door het bos staat symbool voor de levensvisie van Typhoon. Langs de weg doen zich allerlei situaties voor, die als een soort hersenschimmen voorbijkomen. In de auto zitten twee personen, die hetzelfde zien, maar de gebeurtenissen anders interpreteren. Op deze manier wordt de suggestie gewekt dat het slechts om één persoon gaat, die aan schizofrenie lijdt.

Ulrike Helmer (beeld) bij Wijd verspreid van DuvelDuvel / Triomf

Clip in de vorm van een korte *roadmovie*, die zich afspeelt in lege landschappen ver weg van de hiphop clichés van glimmende auto's en halfnaakte vrouwen. Rappers Duvel en Pollum zijn de helden van het verhaal en worden vriendelijk begroet door de mensen die zij onderweg tegenkomen. De twee hebben een missie en nemen de kijker mee op hun reis om het woord te verspreiden.

André Maat & Henk Loorbach (beeld) bij Squeeze me van Kraak & Smaak / Pool Worldwide

De clip toont een gewone dag uit het leven van een wat eenzame man. Aan de hand van verschillende flipbooks wordt een fantasielaag aan de werkelijke beelden toegevoegd.

Fons Schiedon (beeld) bij Feel like a rocket van Voicst / Pinkrabbt

Geanimeerde videoclip die zich afspeelt aan boord van een ruimtestation. Het

begint met een astronaut die zijn koffie drinkt en het schip op de automatische piloot zet om een wandeling te maken. In iedere ruimte sluiten meer mensen zich bij hem aan en de clip eindigt in een groot feest.

Melina Matsoukas (beeld) bij Modern world van Anouk / EMI Music

In de clip worden twee compleet verschillende werelden tegenover elkaar geplaatst. Anouk bevindt zich bij de Amish, de laatste samenleving die wars is van moderne luxe. De primitieve samenleving van de Amish wordt tegenover de meest luxueuze samenleving, die van haute couture, geplaatst.

Erik de Bruyn (beeld) bij Clean again van Raccoon / Bij Brand

In de clip wordt gebruikgemaakt van zowel live action beelden als geanimeerde beelden. Ook de heldin van het verhaal beweegt zich door zowel de echte als de virtuele wereld, waarin ze echte en getekende voorwerpen en soms mensen tegenkomt.

Annebelle van Zweden, Maarten Witte (beeld) bij July van Leaf (muziek) / Harde K

Gedeeltelijk geanimeerde clip waarin de zangeres van de band alle dieren, planten en andere karakters die ze op haar weg door een zonnig heuvellandschap tegenkomt, meeneemt op haar muzikale reis door de maand juli.

Sil van der Woerd (beeld) bij White Swan van Lolly Jane Blue (muziek) / Neon Media

Lolly wordt gefilmd in een donkere, koude fabriek. Vluchtend in haar denkbeeldige fantasiewereld ontstaat langzamerhand op bijzondere wijze de laatste plek waar zij zich nog veilig voelt.

Patrick Bisschops (beeld) bij Heretic van The Bloody Honkies (muziek) / Zeppers Film & Tv

Documentairemaker Patrick Bisschops gaat op zoek naar het oergevoel van de Achterhoekse band tijdens het jaarlijkse Zwarte Cross festival te Lichtenvoorde, waar de Honkies optreden.

Maurice Trouwborst & Lemonade animation (beeld) bij Buma in me zak van De Jeugd van Tegenwoordig (muziek) / Cake Film

In deze epische clip worden de ego's van de artiesten zo enorm opgeblazen dat het goddelijke proporties aanneemt. We zien hoe de wereld wordt geschapen door drie goden: P. Fabergé, Vjeze Fur en Willie Wartaal. Deze sarcastische weergave van hun grootheidswaanzin illustreert de zelfspot van de artiesten en de tekst van het nummer.

Margien Rogaar, Ronald Snijders (beeld) bij A public thing van Hit me TV (muziek) / Goeroe Media

De clip toont een rosse buurt die geen hoerenlopers trekt, maar bandjeslopers. De band en andere Nederlandse artiesten bieden hun diensten aan in de peeskamers, terwijl de vrouwelijke fans in het

geniep naar de bandjes komen kijken. Seks wordt vervangen door Rock-'n-Roll.

Rob Hodselmans (beeld) bij Awake van Textures (muziek) / Hazazah film & photography

De clip is gebaseerd op een passage uit *The Waste Land*, een gedicht van T.S. Elliot. Minutieus als in een natuurdocumentaire wordt de zanger van de band gevolgd in zijn strijd tegen de oerkrachten, terwijl herinneringen aan zijn leven en elementen uit de westerse beschaving voorbij drijven. In deze videoclip wordt gezocht naar tegenstellingen in thematiek, maar ook in vorm. Donker versus licht, stroomopwaarts versus stroomafwaarts, dood versus geboorte.

9.4 Commissie TAX-videoclipfonds

Arjen Davidse

David Kleywegt

Jan Schuijren

10. GAMEFONDS

10.1 Inleiding

Op 1 november 2008 is het Gamefonds van start gegaan, een initiatief van Fonds BKVB, Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties (Mediafonds) en het ministerie van OCW. Om een stimulans te geven aan de artistieke game hebben deze partijen de handen ineengeslagen. Het betreft een experimentele regeling die vooralsnog een looptijd van twee jaar heeft.

Kunstenaars, vormgevers of animatoren kunnen samen met een gameontwikkelaar of een (culturele) instelling een aanvraag doen voor de ontwikkeling of de productie van (een deel van) een virtuele game. Aanvragen worden beoordeeld door een commissie deskundigen, bestaande uit Bas van Berkestijn (Woedend!), Marinka Copier (Universiteit van Utrecht), Martijn van Boven (kunstenaar) en Erik van Schaaik (animator). De commissie speelt ook een bemiddelende rol door de samenwerking tussen verschillende partijen te bevorderen, te matchen en waar nodig op zoek te gaan naar distributiemogelijkheden en extra financieringsmogelijkheden.

In de laatste maanden van 2008 is samen met de ontwerpers van Hotel gewerkt aan het opzetten van een huisstijl en website, waarmee potentiële aanvragers op deze nieuwe subsidiemogelijkheid worden geattendeerd. In 2009 komt de commissie voor het eerst bij elkaar.

10.2 Ding! Prijs voor artistieke ontwikkeling games

De oprichting van het Gamefonds is het vervolg op de animo voor *Ding! Prijs voor artistieke ontwikkeling games*, een initiatief van het Mediafonds, Fonds BKVB en Virtueel Platform. Deze Call for ideas had tot doel om de interesse tot samenwerking onder kunstenaars en gamedesigners te peilen. Het flinke aantal inzendingen - twintig binnen een kort tijdsbestek - en de kwaliteit van de ingediende voorstellen hebben medegeleid tot het besluit om op de ingeslagen weg verder te gaan en een nieuwe game-regeling in het leven te roepen.

De prijs werd tijdens PicNic08 in september uitgereikt aan het Stedelijk Museum Amsterdam en SubMarineChannel, een platform voor digitale beeldcultuur. Zij ontvingen de prijs voor *A Split Second*, een gezamenlijk plan om een autonome game te ontwikkelen waarbij het willekeurige beslissingsmoment een rol speelt. Het Stedelijk Museum en Submarine begeleiden hiertoe een werkgroep van kunstenaars en gamedesigners om zowel vanuit een kunsthistorische context als vanuit de geschiedenis van het gamedesign te reflecteren op vragen over inhoud en perceptie van kunst en games. Aan de prijs was een bedrag van € 50.000 verbonden. De jury werd gevormd door Bas van Berkestijn (voorzitter), Marinka Copier en Martijn van Boven.

Met de oprichting van het Gamefonds onderschrijven het Fonds BKVB en het Mediafonds het standpunt van de jury, die genoeg potentie ziet om de conceptuele kant van gameontwikkeling in Nederland te verstevigen en zelfs denkt dat ons land zich daarin zou kunnen onderscheiden.

11. PILOTPROJECTEN

11.1 Inleiding

De Commissie Pilotprojecten ondersteunde in 2008 21 projecten, deels inspelend op waardevolle initiatieven in het veld, deels op eigen initiatief. Het zijn in alle gevallen projecten die niet op een andere (reguliere) wijze door het Fonds BKVB bevorderd hadden kunnen worden, maar die wel van belang zijn voor de contextuele ontwikkeling van de kunsten. De Commissie Pilotprojecten fungeerde daarnaast als klankbord voor nieuwe beleidsinitiatieven en projecten van het Fonds BKVB, met name op het gebied van de culturele diversiteit. Het in 2006 gestarte project Intendanten Culturele Diversiteit werd nauwlettend gevolgd, evenals overige eerder in gang gezette projecten. De pilotprojecten zijn te verdelen in verschillende categorieën, met als kanttekening dat sommige projecten op meerder plekken zijn in te delen.

Bij de Pilotprojecten worden de bedragen waar mogelijk direct overgemaakt aan de kunstenaars die bij de projecten betrokken zijn.

11.2 Nieuwe en lopende Pilotprojecten

1. Bemiddelaars en Theorievorming

Prijs voor de Jonge Kunstcritiek
In samenwerking met de Appel en Witte de With lanceerde het Fonds BKVB in 2008 de tweejaarlijkse Prijs voor de Jonge Kunstcritiek. De prijs wil een impuls bieden aan een nieuwe generatie critici en essayisten die schrijven over hedendaagse beeldende kunst, en kan gezien worden als een investering in de toekomst van een hoogstaand kunstdiscours. De prijs werd gelanceerd met een opiniërend artikel in het Vlaamse weekblad *Knack* en in het Cultureel Supplement van het *NRC Handelsblad*, door schrijver en juryvoorzitter Oscar van den Boogaard. De organisatie ontving meer dan 70 essays en recensies van schrijvers uit Nederland en België, met een gemiddelde leeftijd van 29 jaar. De stukken werden anoniem aan de jury voorgelegd. Zowel de prijs voor 'recensie' als die voor 'essay' ging naar de Belg Christophe van Gerrewey. Zijn winnende artikelen werden gepubliceerd in zowel het *NRC Handelsblad* als *Knack*. De prijs zal in 2010 voor de tweede keer worden uitgereikt.

Essayreeks

Op regelmatige basis geeft het Fonds BKVB de opdracht voor essays met een specifiek actueel thema. Het Fonds BKVB beschouwt het als een van zijn taken het denken over kunst en het kunstenaarschap te verdiepen en aan te scherpen. Tot op heden verschenen in

deze serie het essay *Goede bedoelingen* van Erik Hagoort (2005) en het essay *De mythe van het kunstenaarschap* van Camiel van Winkel (2007). Laatst genoemde essay was snel uitverkocht, waardoor het Fonds BKVB in 2008 tot een herdruk heeft besloten. In 2008 werkten verschillende auteurs aan nieuwe publicaties voor deze reeks in wording.

Now is the Time

Als afsluiting van de lezingenserie *Now is the Time: Art & Theory in the 21st Century* in het auditorium van de Universiteit van Amsterdam, verschijnt met steun van het Fonds BKVB een publicatie uitgegeven door NAI Publishers waarin niet alleen de lezingen in de vorm van essays worden vastgelegd, maar waarin ook de debatten die naar aanleiding hiervan ontstonden hun weerslag krijgen. De publicatie verschijnt zowel in het Engels als het Nederlands.

Bregje van Woensel

Kreeg als curator/bemiddelaar een bijdrage voor de bijeenkomst 'Teach In' in Museum Boijmans van Beuningen; een praktijkonderzoek naar de relatie tussen nieuws, media en kunst, aan de hand van beeldfragmenten, drie lezingen en gesprekken.

Sonsbeek symposium

Als onderdeel van de interdisciplinaire theorievorming rondom de manifestatie Sonsbeek 2008 werd een symposium georganiseerd ondersteund door het Fonds BKVB. Bij deze gelegenheid gaven vier prominente wetenschappers een lezing

over culturele en sociale ontwikkelingen die samenhangen met het thema van de tentoonstelling 'Grandeur'. Naar aanleiding hiervan vond een gemodereerde discussie plaats met verschillende critici, kunsthistorici en curatoren.

Tutor for Product Design

Als pilot werd een uitzonderlijk docentschap van vormgever Jurgen Bey aan het Royal College of Art in Londen ondersteund. Bey kreeg aan de School of Architecture & Design een aanstelling als Tutor for Product Design.

2. Internationalisering en/of buitenlandateliers

Residency Bratislava

Als 'pre-resident' verbleef Jaap Scheeren bij het Central European House of Photography tijdens de Maand van de fotografie in Bratislava, Slowakije. Scheeren heeft een maand lang met een gids door het land gereisd om taferelen uit Slowaakse sprookjes te fotograferen. Het resultaat van dit project is in Gallery Michalsky Dvor gepresenteerd. Dit pilotproject is op verzoek van de Nederlandse Ambassade tot stand gekomen.

3. Binnenlandateliers

Pompgebraal Den Helder

In het verlengde van de pilot met het 'binnenlandatelier' in Kolderveen heeft het Fonds BKVB samen met de gemeente Den Helder in 2008 een voormalig waterpompgebraal opgeknapt en geschikt gemaakt als werk- en verblijfsruimte voor kunstenaars. Pompgebraal Den Helder is een karakteristiek vroeg 20^e eeuws provinciaal monument gelegen in een natuurgebied in de duinen. Het gastatelier is de eerste permanente verblijfsmogelijkheid van het Fonds BKVB in Nederland. Om het pompgebraal tot een plek van betekenis te maken wordt gestreefd naar een continue programmering. Hierbij valt te denken aan kortere of langere werkperiodes, aan tijdelijke presentaties, openbare workshops of studieperiodes. Een periodieke openstelling van het gebouw en de presentatie van het hier gemaakte werk moet altijd onderdeel zijn van het gebruik van het gastatelier. Bij wijze van uitzondering is het atelier niet alleen voor kunstenaars en bemiddelaars, maar ook voor studenten van academies en werkplaatsen en buitenlandse professionals beschikbaar. In 2008 verbleven de kunstenaars Klaar van der Lippe en Bart Stuart als eerste in het atelier. Voor 2009 zijn 7 kunstenaars geselecteerd voor zowel korte als langere werk- en studieperiodes en tijdelijke presentaties, t.w.: Antonis Pittas, Georges Hanna, Ro Hagers, Hanneke Francken, Sandor Klijn, Kathrin Höhne en Bjarte Gismarvik. Het atelier is opgenomen in het reguliere aanbod van ateliers van het Fonds BKVB.

Vrije Ruimte Zuidas

Onder de naam de Vrije Ruimte Zuidas adopteert het Fonds jaarlijks vijf maanden lang een van de artist-in-residence plekken in het voormalige St. Nicolaasklooster aan de Zuidas in Amsterdam. Dit initiatief van Virtueel Museum Zuidas gaat uit van de gedachte dat op de Zuidas ruimte moet zijn waar naast ontwikkelaars, architecten en stedenbouwkundigen ook kunstenaars en wetenschappers na kunnen denken over het gebied en met name over de openbare ruimte en de invulling daarvan. Dit meedenken gebeurt niet op afstand maar ontwikkelt zich ter plekke, waardoor ook een andere – meer sociale – betrokkenheid ontstaat.

Dit jaar werd de residence aan het Rotterdamse architectenbureau 2012 Architecten ter beschikking gesteld. Zij vertaalden de ambities van de Zuidas in concrete maatregelen die als onderdeel van de gebouwen en openbare ruimte vorm kunnen krijgen, zoals verticale windmolens t.b.v. straatverlichting, algenbuizen aan gevels die de CO2 uitstoot omzetten in brandstof en een meer organische bouwvorm voor de toekomstige bebouwing. Dit concept werkten zij uit voor het gebied waar de nieuwe campus van de Vrije Universiteit gerealiseerd wordt. De werkperiode werd afgesloten met een presentatie over de resultaten van het onderzoek op de Rietveld Academie en een tentoonstelling in Platform 21.

4. Culturele diversiteit

Intendanten Culturele Diversiteit

Begin 2006 plaatste het Fonds BKVB een open oproep in verschillende dag- en vakbladen, waarin werd gevraagd om een 'intendant' voor culturele diversiteit. Uit de vijftig plannen en sollicitaties werden zes intendanten geselecteerd, die begin 2007 werden gepresenteerd tijdens een publieke discussie in Podium Mozaïek. Doel van het project is aan te sluiten bij een veranderende kunstpraktijk, en mogelijkheden te creëren voor kunstenaars met andere intenties, achtergronden en referenties. Verder geldt het project als pilot voor het werken met intendanten. De intendanten zullen hun projecten in de loop van 2007 tot en met voorjaar 2009 realiseren, waarbij op diverse momenten publieke presentaties in en buiten Nederland plaatsvinden. Het Fonds BKVB heeft Lilet Breddels aangesteld om de intendanten waar nodig te ondersteunen en overkoepelende presentaties te realiseren.

In mei 2008 gaven de intendanten in Felix Meritis een openbare tussenstand van het programma. Elk team ging in op de werkwijze en resultaten, en debatteerde daarnaast over relevante thema's of urgente kwesties naar aanleiding van het praktijkonderzoek. Medio 2009 worden de verschillende initiatieven die onderdeel zijn van het project afgerond met tentoonstellingen, debatten, workshops en andere publieksactiviteiten. Deelnemende kunstenaars en curatoren zijn Atousa Bandeh Ghiasabadi, Binna Choi, Kyongfa Che en Cosmin Costinas; Jeanne

van Heeswijk en Dennis Kaspori; Ergün Erkoçu, Michael Tedja, Remy Jungerman en Gillion Grantsaan, Eline van der Vlist en Abdellah Karroum. Zie ook de speciale website: www.intendant.nl.

Programmamanager culturele diversiteit

In 2008 werd Özkan Gölpinar aangesteld als programmamanager culturele diversiteit. Het is zijn taak het Fonds BKVB te verbinden met relevante organisaties op het gebied van de culturele diversiteit, het doen van voorstellen en het maken van plannen op dit terrein en de beleidsmatige incorporatie daarvan in het Fonds. Met de nieuwe functie onderstreept het Fonds BKVB het belang van het denken over culturele diversiteit, zoals dat ook in het beleidsplan 2009-2012 aan de orde komt. Enerzijds ziet het Fonds dit als een verantwoordelijkheid, anderzijds is culturele diversiteit voor het Fonds BKVB een avontuurlijke, onderzoekende houding naar andere artistieke praktijken en werkwijzen van kunstenaars en ontwerpers met al dan niet een andere culturele achtergrond. In de komende jaren zal Özkan Gölpinar zich inspannen om culturele diversiteit als een vanzelfsprekend onderdeel van het Fonds BKVB beleid te laten zijn. In 2008 voerde hij talloze gesprekken om de wensen en mogelijkheden, behoeften en lacunes te inventariseren. Verder was de programmamanager als spreker of moderator betrokken bij een aantal debatten over culturele diversiteit. Tenslotte werkte hij aan het opstellen van het programma zoals dat in 2009 onder de naam *355°*, *Art Beyond Borders* gepresenteerd zal worden.

5. Intendanten en alternatieve beoordelingsmethoden

Fonds BKVB LIVE

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van het Fonds, en als pilot voor een alternatieve methode van beoordeling, deed het Fonds BKVB in 2008 een oproep aan kunstenaars, vormgevers, architecten en bemiddelaars om een 'droomplan' live voor te leggen aan een speciale commissie. Elke aanvrager kreeg 30 minuten voor de live presentatie van het plan én de bespreking daarvan met de commissie. De uitslag werd de dag na de beoordeling bekend gemaakt. Met bijna 900 aanvragen was Fonds LIVE een enorm succes. In 2008 werden 523 aanvragen aan de commissie voorgelegd; 222 hiervan werden gehonoreerd. Begin 2009 zal Fonds BKVB LIVE worden geëvalueerd. Waarschijnlijk zal het in aangepaste vorm worden voortgezet, als alternatieve mogelijkheid om een aanvraag in te dienen bij het Fonds BKVB.

Shanghai Biënnale

Als pilotproject waarbij via de curator de productie van nieuw werk door kunstenaars mogelijk wordt gemaakt, is in 2008 via Henk Slager als gemachtigde aanvrager een subsidie toegekend aan de door de organisatie geselecteerde Nederlandse kunstenaars aan de Shanghai Biënnale. Dit met name vanwege het internationale belang en potentie van deze manifestatie voor de ontwikkeling van het werk en carrière van de betreffende Nederlandse kunstenaars. De toekenning betrof specifiek de productie van nieuw

werk van Tiong Ang, Lonnie van Brummelen/Siebren de Haan, Jeanne van Heeswijk, Suchan Kinoshita, en Mieke van de Voort.

Gejaagd door de Wind

Als pilotproject waarbij via de producent de totstandkoming van nieuw werk door kunstenaars mogelijk wordt gemaakt, is in 2008 via het Zuiderzeemuseum als gemachtigde aanvrager een subsidie toegekend aan ruim 50 door de organisatie geselecteerde Nederlandse mode-, grafisch-, sieraden- en accessoireontwerpers, stylisten, fotografen en illustratoren, voor de tentoonstelling 'Gejaagd door de Wind'. Deze tentoonstelling moet een inspirerend beeld geven van de ideeënrijkdom en traditie van de Nederlandse vormgeving. De modeontwerpers Alexander van Slobbe en Francisco van Benthum zijn gastconservator. Deelnemende vormgevers: Manfred Meeuwig, Jan Taminiou, San Ming, Caroline Fuchs, Elja Lintsen, Ferdinand Schmeits, Monique van Heist, Mada van Gaans, Saskia Schoemaker, Marsja Huuskens, Myrza de Muynck, Frans Ankoné, Ted Noten, Robert Smit, Evert Nijland, Lucy Sarneel, Francis Willemstijn, Willemijn de Greef, Joke Robaard, Liesbeth den Besten, Mattijs van Bergen, Frank Bruggeman, Saskia van Drimmelen, Peter Jeroense, Piet Paris, Jan Jansen, Rob Velker, Frank Bruggeman, Mark Lentelink, Klavers van Engelen, Ferdinand Schmeits, Ivo Mittelmeijer, Petra Lunenberg, Lucas Ossendrijver, Jeroen van Tuyl, Dinie Besems, Experimental Jetset, Viviane Sassen, Wendelien Daan, Maarten Schets, Bar-

rie Hullegie, Annaleen Louwens, Dana Lixenberg, Blommers/Schumm, Johannes Schwartz, Maurice Scheltens, Miep Jukkema, Paul Toornend en Irma Boom.

Beeldenpark Leidsche Rijn

Als pilotproject waarbij via de producent de totstandkoming van nieuw werk door kunstenaars mogelijk wordt gemaakt, is in 2008 via Stichting Beyond Utrecht als gemachtigde aanvrager een subsidie toegekend aan William Speakman en Mathilde ter Heijne. Als afsluiting van het project 'Beyond' wordt in het hart van Leidsche Rijn Utrecht een sculptuurpark ontwikkeld. In een groengebied in ontwikkeling realiseren zeven internationaal vermaarde kunstenaars nieuw werk. Het Fonds BKVB maakt de realisatie van twee kunstwerken financieel mogelijk. In 2009 vindt de opening van de beeldentuin plaats.

6. Cultureel ondernemerschap

CoLab - Laboratory for fashion and strategy

Op basis van de bevindingen van het onderzoek *Connected* (2002) is in 2006 mede met steun van het Fonds BKVB een platform voor de Nederlandse modevormgeving ontwikkeld. CoLab streeft naar een koppeling van de culturele en economische aspecten van de mode. Doel is de stimulering van de beroepsmatige ontwikkeling van getalenteerde Nederlandse modeontwerpers door presentatie en promotie; begeleiding en professionalisering; discussie en reflectie. Gekozen is voor het model van de werkplaats waar een selecte groep van ontwerpers intensief wordt begeleid bij hun professionele ontplooiing. Bedrijfsmatige aspecten als productie, patronage, sampling en distributie worden toegevoegd aan het creatieve potentieel van de ontwerpers. Gedurende een afgebakende periode krijgen zij de kans een volwaardig label te ontwikkelen en op de markt te brengen. Met de internationale productie- en distributiemodellen voor de labels van Francisco van Benthum ('Wolf') en Kentroy Yearwood ('Intoxica') ontsteeg in 2008 het langlopende initiatief definitief de planvorming.

7. Maatschappij

No Academy

Als pilotproject ter versterking van de relatie tussen kunstenaars en maatschappelijke vraagstukken ondersteunde het Fonds BKVB eind 2007 de oprichting van de No Academy. De No Academy leidt beginnende kunstenaars en ontwerpers op tot 'social designers'. Dit zijn kunstenaars en ontwerpers die creatieve strategieën inzetten om maatschappelijke problemen op te lossen. De deelnemers aan de No Academy werkten gedurende 9 maanden aan een maatschappelijk georiënteerde praktijkopdracht, één op één begeleid door een professionele social design expert, en op basis van praktijkopdrachten in de Amsterdamse wijken Geuzenveld/Slotermeer, De Baarsjes en Slotervaart. De deelnemers zijn geselecteerd uit de afgestudeerde studenten die Nederlandse academies voor beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst hebben voorgedragen. Dit zijn Femke Herregraven (ArtEZ Arnhem), Tunc Topcuoglu (Rietveld Amsterdam), Henrik van Leeuwen (HKU Utrecht). De begeleidende experts voor deze pilot zijn: Annette Krauss (beeldend kunstenaar, Utrecht), Gijs Müller (social engineer, Amsterdam) en Felix Janssens (grafisch ontwerper, Rotterdam).

8. Interdisciplinaire samenwerking

Poëzie op het Scherm

'Poëzie op het scherm' is een interdisciplinair project waarin dichters, vormgevers en kunstenaars de mogelijkheden krijgen om te onderzoeken wat samenwerking in de nieuwe media voor hun werk kan betekenen. Het Fonds BKVB werkte hierbij samen met het Fonds voor de Letteren dat sinds 2005 aan de wieg staat van dit project. Sinds de editie van 2008 werken beide Fondsen samen. In dat jaar onderzochten zes teams van elk een dichter en een vormgever hoe taal, beeld en geluid elkaar kunnen verrijken. De resultaten staan op www.digidicht.nl. Op dit forum kunnen geïnteresseerde dichters, vormgevers en kunstenaars elkaar bovendien vragen voorleggen of online een samenwerkingsverband aangaan.

De teams van 2008 waren: Tsead Bruinja en Catelijne van Middelkoop, Elma van Haren en Eva Knutz, Astrid Lampe en Marcel van den Berg, K. Michel en Dirk Vis, Xavier Roelens en Gabriëlle Marks, Nachoem Wijnberg en William van Giessen.

Op 29 mei jl. werden in Pakhuis de Zwijger de resultaten van hun samenwerking gepresenteerd. Ook werd gedurende de avond het virtuele platform digidicht gelanceerd.

Deze editie van 'Poëzie op het scherm' vond plaats in het kader van Amsterdam Wereldboekenstad. Het Fonds BKVB en het Fonds voor de Letteren beraden zich over de wijze waarop Poëzie op het Scherm na 2008 zal worden voortgezet.

Kinderboeken

In samenwerking met de uitgeverij Nieuw Amsterdam werd als pilot een eerste boek in een reeks kinderboeken die het kijken van kinderen op een andere manier willen stimuleren mogelijk gemaakt. Het betrof het boek *Schapen Tellen* van fotograaf Hans van der Meer. Het boek werd gekozen tot een van de bestverzorgde boeken van 2008.

Graphic Novel

In samenwerking met het Literair Productie- en Vertalingenfonds heeft het Fonds BKVB een startsubsidie beschikbaar gesteld voor het tijdschrift *Eisner*, dat aandacht zal besteden aan een nieuwe ontwikkeling op het gebied van strips: de 'graphic novel' ofwel het literaire beeldverhaal.

Master Artistic Research

Interdisciplinair pilotproject in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, de Gerrit Rietveld Academie en de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, op het gebied van 'artistic research'; onderzoek waarin de theoretische aspecten samenkomen met het kunstwerk en het creatieve proces. Sinds 2007 kent de UvA een Masteropleiding Artistic Research, waar studenten met een vooropleiding in beeldende kunst, muziek, dans of theater een programma kunnen volgen dat voor de helft bestaat uit theorie en voor de helft uit praktijk. De eerste lichting van deze studenten toonde begin 2009 met een werkbudget van het Fonds BKVB haar resultaten in W139. Deelnemende kunstenaars: Zoot Derks, Joa Hug, Zbigniew Maciak, Imke Ruijgrok en Vital Stahievitch.

11.3 Commissie pilotprojecten

Lex ter Braak

Bart de Baere

Nikki Gonissen

Wouter Vanstiphout

A large, bold, white letter 'F' is centered on a black rectangular background.

FONDS VOOR

BEELDENE KUNSTEN

VORMGEVING

EN BOUWKUNST

2008

ALGEMEEN

**12. BEZWAAR- EN BEROEPS-
PROCEDURES**

Als een aanvraag voor een subsidie niet wordt gehonoreerd, kan een kunstenaar een bezwaarschrift indienen bij het bestuur van het Fonds BKVB. De aanvrager kan het bezwaarschrift eventueel mondeling toelichten tijdens een hoorzitting. Als het bezwaarschrift niet wordt gehonoreerd, of als de werkgroep na herbeoordeling weer negatief over de aanvraag adviseert, kan de aanvrager in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank. Als dit beroep door de rechtbank wordt verworpen staat hoger beroep open bij de Raad van State. Ook het Fonds BKVB kan bij de Raad van State in hoger beroep gaan als de rechtbank een beroepschrift gegrond heeft verklaard.

Bezwaarschriften basissubsidies

Afgewezen subsidies	327
Ingediende bezwaarschriften	41
Ingetrokken bezwaarschriften	1
Niet ontvankelijk verklaarde bezwaarschriften	3
Behandelde bezwaarschriften	33 *
Herbeoordelingen na bezwaarschrift	15
Positief advies na herbeoordeling	1
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	32

* waarvan enkele in 2007 ingediend

Beroepszaken basissubsidies

Ingediende beroepsschriften	1 *
Behandelde beroepsschriften	2 **
Ongegrond verklaarde beroepsschriften	2

* nog niet behandeld in 2008

** deze werden ingediend in 2007

**Bezwaarschriften stimuleringsubsidies
beeldende kunst**

Afgewezen subsidies	675
Ingediende bezwaarschriften	20
Ingetrokken bezwaarschriften	2
Niet ontvankelijk verklaarde bezwaarschriften	2
Behandelde bezwaarschriften	26 *
Herbeoordelingen na bezwaarschrift	9
Positief advies na herbeoordeling	2
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	24

* waarvan enkele in 2007 werden ingediend

**Beroepszaken stimuleringsubsidies
beeldende kunst**

Ingediende beroepsschriften	1 *
Behandelde beroepsschriften	-
Ongegrond verklaarde beroepsschriften	-
Ingediend hoger beroepschrift	-
Ongegrond verklaard hoger beroepschrift	1

* nog niet behandeld in 2008

Bezwaarschriften stimuleringsubsidies vormgeving

Afgewezen subsidies	227
Ingediende bezwaarschriften	13
Behandelde bezwaarschriften	7
Herbeoordelingen na bezwaarschrift	1
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	6

Beroepszaken stimuleringsubsidies vormgeving

Ingediende beroepschriften	1 *
----------------------------	-----

* nog niet behandeld in 2008

Bezwaarschriften stimuleringsubsidies bouwkunst

Afgewezen subsidies	77
Ingediende bezwaarschriften	6
Behandelde bezwaarschriften	3 *
Herbeoordelingen na bezwaarschrift	2
Positief advies na herbeoordeling	2
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	1

Bezwaarschriften publicatiesubsidies

Afgewezen subsidies	53
Ingediende bezwaarschriften	3
Behandelde bezwaarschriften	4
Herbeoordelingen na bezwaarschrift	2
Positief advies na herbeoordeling	1
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	3

Bezwaarschriften bemiddelaarssubsidies

Afgewezen subsidies	52
Ingediende bezwaarschriften	1 *

* deze is in 2009 behandeld

Bezwaarschriften buitenlandateliers

Afgewezen subsidies	247
Ingediende bezwaarschriften	2
Behandelde bezwaarschriften	2
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	2

Bezwaarschriften TAX-videoclipfonds

Afgewezen subsidies	60
Ingediende bezwaarschriften	1
Behandelde bezwaarschriften	5 *
Herbeoordeling na bezwaarschrift	1
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	5

* waarvan enkelen in 2007 waren ingediend

Bezwaarschriften op financiële grond

Ingediende bezwaarschriften	8
Behandelde bezwaarschriften	9 *
Geheel gehonoreerde bezwaarschriften	5
Deels gehonoreerde bezwaarschriften	1
Ongegrond verklaarde bezwaarschriften	3

* waarvan een in 2007 werd ingediend

Van de in 2008 ingediende bezwaarschriften waren er begin 2009 nog enkele in behandeling.

13. PUBLIEKSGERICHTE ACTIVITEITEN EN COMMUNICATIE

De publieksgerichte activiteiten van het Fonds BKVB hebben allereerst tot doel potentiële aanvragers te wijzen op de subsidiemogelijkheden. Daarnaast worden activiteiten ontwikkeld om beleidsmakers en publiek inzicht te geven in de mogelijkheden en resultaten van het Fonds BKVB. Tenslotte zoekt het Fonds BKVB regelmatig de openbaarheid op om deel te nemen aan het actuele kunstdebat.

13.1 Tentoonstellingen**Toekenning**

De reeks *Toekenningen*, tentoonstellingen met werk van aanvragers die recent subsidie ontvingen, is in 2007 voortgezet. Er werden tot en met de zomer 4 tentoonstellingen georganiseerd. Daarna werd de tentoonstellingsruimte in beslag genomen door Fonds BKVB LIVE.

Toekenning 036: De macht van het medium. Voor deze groepstentoonstelling selecteerde Louise Schouwenberg werken van kunstenaars (Barbara Visser, Ni Haifeng en Edwin Zwakman), ontwerpers (Luna Maurer, Bas Warmoeskerken, Conny Groenewegen en Jeroen Verhoeven) en een architect (Furkan Köse). Rode draad in de tentoonstelling was de bijzondere wijze waarop de door hen gekozen media samenvallen met de thematiek van het werk.

Toekenning 037: Building Lightness toonde maquettes die zijn voortgekomen uit een project van Lightness Studios. Tien ontwerpers met verschillende achtergronden, werkten in een proefproject samen bij het ontwerpen van tien gebouwen op de schaal van poppenhuizen. Zo lieten zij de mogelijkheden zien van bouwen met lichte materialen. M.m.v. Studio Jurgen Bey, G + N (Gerrit Uitenbogaard en Natasja Martens), Willem Hoebink, Frank Spee, Bertjan Pot, Myrza de Muynck, Marije Kalshoven, Floor Koppenaar, Eugène van Veldhoven en initiator Ed van Hinte die voor dit project een bemiddelaarssubsidie van het Fonds BKVB ontving.

Toekenning 038: Publicaties presenteerde de vele tientallen publicaties die in de afgelopen jaren met een publicatiesubsidie gerealiseerd werden. De tentoonstelling werd opgenomen in het programma van Amsterdam Wereldboekstad.

Toekenning 039: Christoph Seyferth / Thuis sloot aan bij de internationale designbiënnale ExperimentaDesign, die in het gebouw van het Fonds BKVB een internationale persconferentie organiseerde. Ontwerper Christoph Seyferth toonde zijn collectie Thuis. Onder deze titel lanceerde hij een eerste serie producten, bestaand uit ondermeer een tafel, een bankje, een kapstok en een lamp, als antwoord op het basale verlangen naar een thuis.

Hoftoren

Sinds 2005 richt het Fonds BKVB een eigen vitrine in als onderdeel van het project *In tijdelijk gebruik* in het gebouw van het Ministerie van OCW, bekend als De Hoftoren. In samenwerking met het Instituut Collectie Nederland ontwikkelde de kunstcommissie van OCW dit project waarvoor in de vitrines op alle verdiepingen van De Hoftoren werk uit verzamelingen van Nederlandse musea, het ICN, bedrijven, particulieren en kunstenaars wordt tentoongesteld. De vitrine is voor het Fonds BKVB een verlengstuk van de serie *Toekenningen*. In 2008 werden in de vitrine foto's uit het project *So blue, so blue, Edges of the Mediterranean* van documentaire fotograaf Ad van Denderen getoond.

13.2 Publieksmomenten

In 2008 vonden verschillende drukbezochte activiteiten plaats die, al dan niet in samenwerking met derden, door het Fonds BKVB werden georganiseerd.

Uitreiking Oeuvreprijzen

Op 25 januari werden onder grote belangstelling in De Duif in Amsterdam de Fondsprijzen 2007 uitgereikt. De oeuvreprijzen werden uitgereikt aan fotograaf Ad van Denderen, beeldend kunstenaar René Daniëls, ontwerper Bruno Ninaber en architect Wim Quist. De Prijs voor de Kunstkritiek werd toegekend aan ontwerpcriticus Hugues Boekraad. Renny Ramakers en Gijs Bakker ontvingen tenslotte de Benno Premselaprijs voor hun werk als initiator en directeur van Droog Design. Aan alle prijzen was een geldbedrag van € 40.000 verbonden.

60 Ways

Op 15 en 16 mei gaven de deelnemers van het project 'Intendant Culturele Diversiteit' een tussenstand tijdens een bijeenkomst van twee avonden in Felix Meritis in Amsterdam. Het programma gaf zicht op de verschillende werkwijzen en er werd gedebatteerd over relevante thema's, statements en urgente kwesties die daaruit voortkomen. De teams hadden hiertoe diverse gasten uit binnen- en buitenland uitgenodigd.

Poëzie op het Scherm

Op 29 mei werden de resultaten gepresenteerd van Poëzie op het Scherm, een samenwerkingsproject met het

Fonds voor de Letteren. Zes teams van steeds een dichter en een digitale media vormgever onderzochten hoe taal, beeld en geluid elkaar kunnen verrijken. Na de presentaties debatteerden schrijver Dirk van Weelden, grafisch ontwerper Annelys de Vet, dichter Martin Reints en het publiek met elkaar over de getoonde werken en de toekomst van intermediale poëzie. Op de avond werd ook de website gelanceerd die het dichters, schrijvers, vormgevers en andere kunstenaars mogelijk maakt online nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan en het daaruit voortkomende werk te publiceren. Dit virtuele platform is te vinden op www.digidicht.nl

Power of Place

Van 11 juni – 28 september deed het Fonds BKVB met de tentoonstelling *Power of Place* mee aan de Triënnale Apeldoorn, 100 dagen cultuur, tuin en landschap. De tentoonstelling in de Apeldoornse Nettenfabriek was onderdeel van het natraject van de gelijknamige landschapsstudiereis die het Fonds BKVB in 2007 organiseerde. In september organiseerde het Fonds BKVB de debattenreeks *Een verloren dimensie? Een zoektocht naar de sociale betekenis van het landschap*.

Uitreiking Ding! Prijs voor artistieke ontwikkeling games

Op 26 september werd tijdens PICNIC '08 de Ding! Prijs voor artistieke ontwikkeling games uitgereikt aan een gezamenlijk project van het Stedelijk Museum Amsterdam en SubMarineChannel.

De prijs, ter waarde van € 50.000 was een initiatief van Het Stimuleringsfonds Culturele Mediaproducties, het Fonds BKVB en Virtueel Platform. Tijdens de uitreiking werd door beide fondsen de oprichting van het nieuwe Gamefonds aangekondigd.

Uitreiking Prijs voor de Jonge Kunst-kritiek

Op 9 oktober vond de uitreiking van de Prijs voor de Jonge Kunstkritiek plaats in debatpodium Zaal de Unie in Rotterdam. De prijs werd dit jaar opgericht op initiatief van de Appel, het Fonds BKVB en Witte de With. Tijdens deze eerste editie werden twee afzonderlijke prijzen uitgereikt in de categorieën Recensie en Essay, verrassend genoeg aan dezelfde schrijver, de jonge Vlaming Christophe van Gerrewey (1982, Sint Niklaas).

13.3 Drukwerk

Het Fonds BKVB deed in 2008 verschillende uitgaves het licht zien.

Beleidsplan 2009-2012

Het beleidsplan voor de komende cultuurplanperiode verscheen in het voorjaar van 2008 onder de titel *De kunstenaar centraal – Productie en reflectie in tijden van internationalisering*. Het nieuwe drie sporenbeleid werd uiteengezet tegen de achtergrond van actuele vraagstukken ten aanzien van kunstbeleid, kunstsubsidies, internationalisering, nieuwe opvattingen over kunst, cultureel ondernemerschap, etc. De tekst werd begeleid door afbeeldingen van een aantal bijzondere, onderzoekende projecten die in de afgelopen vier jaar werden gesubsidieerd.

Nieuwsbrief

Het Fonds BKVB gaf in 2008 2 gedrukte Nieuwsbrieven uit. In beide uitgaves ging Merel Bem in op een aantal aannames die steeds weer terugkeren in de discussie over beeldende kunst en subsidie. Over de internationale positie en het engagement van Nederlandse kunstenaars en over de kwantiteit en kwaliteit van het Nederlandse kunstvakonderwijs. Verder werd in beide Nieuwsbrieven veel aandacht besteed aan alle nieuwe en lopende projecten van het Fonds BKVB en het beleidsplan voor de periode 2009-2012.

De Nieuwsbrief werd gericht gestuurd aan ruim 5000 geïnteresseerden en daarnaast verspreid via de balie van het Fonds BKVB, academies, CBK's en voor-

lichtingsbijeenkomsten. De Nieuwsbrief is ook te downloaden via de website.

Aanvraagformulieren

Nadat het ministerie van OCW het nieuwe beleidsplan en de daaruit voortvloeiende regelingen had goedgekeurd, is gewerkt aan nieuwe teksten voor de aanvraagformulieren. De nieuwe formulieren zijn eenvoudiger in te vullen en worden niet langer gedrukt, zodat zij alleen nog via de website zijn te downloaden.

Essayreeks

Het essay van Camiel van Winkel, *De mythe van het kunstenaarschap*, was binnen korte tijd uitverkocht. Daarom is in 2008 besloten tot een herdruk. Verschillende auteurs werkten in 2008 aan teksten voor nieuwe essays die in 2009 zullen verschijnen in de Essayreeks waarmee het Fonds BKVB het denken over kunst wil stimuleren.

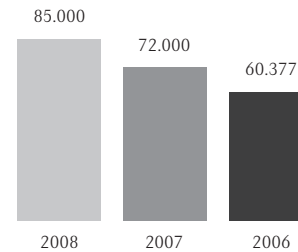
Huisstijl derden

In vervolg op de aanstelling van de programmamanager culturele diversiteit werd samen met 75B gewerkt aan een nieuwe huisstijl voor zijn programma. Voor het nieuw opgerichte gamefonds werd samen met het Stimuleringsfonds Culturele Mediaproducties gewerkt aan een nieuwe huisstijl die werd ontworpen door Hotel.

13.4 Website

In 2008 is gewerkt aan de opzet en voorbereiding van de vernieuwde website. Deze vernieuwing was nodig om beter in te kunnen spelen op de verschillende onderdelen van het nieuwe beleidsplan. Bovendien kan het Fonds BKVB met de vernieuwde site meer inzicht geven in o.a. de effecten van de subsidies.

Aantal unieke bezoekers

13.5 Advertenties en voorlichting

Regelmatig werden er in kranten, vakbladen en opiniebladen advertenties geplaatst om deadlines voor de aanvraag rondes voor de buitenland ateliers en de bemiddelaarsubsidies bekend te maken. Ook werd er geadverteerd met een oproep voor nieuwe commissieleden en werd een aantal advertenties geplaatst speciaal gericht aan (startende) vormgevers, architecten en beeldend kunstenaars. Verder verschenen er advertenties voor het natraject van Power of Place en voor de aankondiging van Fonds BKVB LIVE.

Medewerkers gaven op verzoek voorlichting over het Fonds BKVB aan studenten van de HKU in Utrecht, de Minerva Academie in Groningen, de Koninklijke Academie in Den Haag, de Academie St Joost in Breda en de Rietveld Academie in Amsterdam. Ook ging het Fonds BKVB in op uitnodigingen om voorlichting te geven tijdens het Media Art Festival voor Jong Talent in Leeuwarden en tijdens een seminar voor jonge creatieven, georganiseerd door Total In Support. Alle studenten die een relevante HBO of TU opleiding verlieten, ontvingen in de zomer schriftelijke informatie over de subsidiemogelijkheden van het Fonds BKVB.

13.6 Horizontale verantwoording

Tot slot van dit jaarverslag wordt op een rij gezet hoe het Fonds BKVB al sinds jaar en dag tegemoet komt aan de wens tot horizontale verantwoording, een term waarmee het ministerie van OCW aan cultuurfondsen vraagt inzichtelijk te maken hoe transparant een instelling te werk gaat en hoe zij verantwoording aflegt aan zowel belanghebbenden als de samenleving in brede zin.

Het Fonds BKVB doet op verschillende manieren aan informatieverstrekking om er voor te zorgen dat de doelgroep die voor subsidies in aanmerking kan komen op de hoogte is van de mogelijkheden van de subsidies. Dit gebeurt door middel van advertenties, voorlichting aan o.a. academies, de website, de nieuwsbrieven en de beleidsplannen. Ook zorgt het Fonds BKVB ervoor dat de informatie over de subsidiemogelijkheden die verstrekt wordt door derden up to date blijft.

Het Fonds BKVB levert bovendien informatie op maat. Medewerkers van het Fonds BKVB zijn direct te benaderen via de telefoon, e-mail, brief of de informatiebalie.

Hoofdtak van het Fonds BKVB is het beslissen over het al dan niet verstrekken van subsidies. De beslissingen over het toekennen dan wel afwijzen van subsidies worden op twee niveau's openbaar gemaakt. De aanvragers krijgen bericht van hun toekenning of afwijzing en kunnen in het laatste geval een nadere motivering aanvragen met een toelichting op het advies van de commissie.

Aanvragers die zich niet kunnen vinden in een afwijzing, hebben de mogelijkheid een bezwaarschrift in te dienen en deze eventueel mondeling toe te lichten tijdens een hoorzitting. Het Fonds BKVB bepaalt op basis van de argumenten die de aanvrager aandraagt of een aanvraag opnieuw beoordeeld moet worden. Als het bezwaarschrift niet wordt gehonoreerd of ook de herbeoordeling tot een negatief advies leidt, kan de aanvrager in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank en de Raad van State. Het Fonds BKVB maakt om privacy redenen niet openbaar welke aanvragers zijn afgewezen.

De toegekende aanvragen worden wel openbaar gemaakt, via namenlijsten in de Nieuwsbrieven, op de website en in de jaarverslagen. Bovendien wordt in het jaarverslag per aanvrager besproken voor welke plannen men een subsidie kreeg toegekend.

Een aantal van de toegekende subsidies wordt extra naar buiten gebracht in tentoonstellingen en publicaties van het Fonds BKVB. Daarmee wil het Fonds BKVB een beeld geven van de aanvragen die worden gehonoreerd.

Een andere manier waarop het Fonds BKVB naar buiten treedt is door deelname aan het publieke debat op het terrein van actuele vraagstukken binnen de wereld van de beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst. Enerzijds organiseert het Fonds BKVB regelmatig discussies en debatten over actuele kwesties. Bovendien publiceert het Fonds BKVB op

verschillende wijze de mening van derden, in de Nieuwsbrieven, in jaarverslagen en in de vorm van opdrachten voor essays. Anderzijds neemt de directeur van het Fonds BKVB deel aan debatten die door derden georganiseerd worden en verschijnen regelmatig opiniërende artikelen of interviews in de reguliere pers en de vakbladen. In 2008 nam ook de nieuwe programmamanager culturele diversiteit actief deel aan diverse debatten en samenwerkingen. Ook discuteert het Fonds BKVB incidenteel mee op forumdiscussies op internet.

De hedendaagse vraagstukken en ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst vertalen zich in het beleid van het Fonds BKVB, zoals dat omschreven staat in de vierjaarlijkse beleidsplannen. Overigens bestaat er binnen dat kader altijd ruimte voor tussentijdse aanpassingen aan de actuele realiteit. Het beleid van het Fonds BKVB staat uiteraard niet op zichzelf maar maakt deel uit van het totale kunstbeleid in Nederland. Voorstellen voor beleidswijzigingen komen voort uit de dialoog met vele betrokkenen: het ministerie van OCW, de Raad voor Cultuur, andere cultuurfondsen (o.a. tijdens het Fondsenoverleg) en een groot aantal overkoepelende organisaties. Bovendien wordt het Fonds BKVB gevoed door de steeds wisselende groep kunstenaars, vormgevers, architecten, beschouwers, curatoren, etc die deel uitmaken van de commissies. Uiteraard signaleert het Fonds BKVB ook zelf tendensen aan de hand van de aanvragen

en het contact met de aanvragers. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot een initiatief van de Commissie Pilotprojecten of het zoeken van een buitenland atelier in een bepaald land.

Tenslotte staat het Fonds BKVB ook in de vorm van directe samenwerking in contact met veel collega-instellingen en andere instanties. In 2008 werd met de volgende partijen samengewerkt:

- Met de Mondriaan Stichting werd uitvoering gegeven aan de regeling voor de publicatiesubsidies.
- Met het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties werd de regeling van het TAX-videoclipfonds uitgevoerd en werd een Open Call voor artistieke games gedaan, waaruit de oprichting van het Gamefonds voortvloeide.
- Met het Fonds voor de Letteren is samengewerkt aan het project Poëzie op het Scherm.
- Met Trans Artists is wederom samengewerkt aan het opstellen van een ladder van tijdelijk beschikbare buitenland ateliers.
- Voor het natraject van de studereis Power of Place is samengewerkt met de Triënale Apeldoorn en NAi Uitgevers.
- Met de gemeente Den Helder is samengewerkt aan de realisatie van een artist in residence plek in een voormalig pompgebouw in Den Helder.

Voor de betrokken partijen bij de diverse pilotprojecten en de buitenland ateliers wordt verwezen naar de betreffende hoofdstukken in dit jaarverslag.

**14. FONDSBESTUUR EN FONDS-
BUREAU****14.1 Fondsbestuur**

Het bestuur is in 2008 drie keer bij elkaar geweest: op 11 februari, 16 april en 14 oktober. De belangrijkste agenda-onderwerpen waren de financiële positie van het Fonds, de gedynamiseerde begroting en gedynamiseerde uitgaven, de automatisering, het nieuwe beleid en Fonds BKVB Live. Daarnaast was er regelmatig overleg met individuele bestuursleden over deze onderwerpen.

Samenstelling Fondsbestuur

dhr. J. Konings
waarnemend voorzitter

dhr. J.H.J. Zegering Hadders
penningmeester

dhr. H. Driessen
bestuurslid

mevr. A. Gelink
bestuurslid

14.2 Fondsbureau

In de loop van 2008 heeft een aantal medewerkers voor een baan elders gekozen en zijn er nieuwe medewerkers aange-trokken. Daardoor is het personeelsbe-stand van het Fonds verjongd en kunnen nieuwe visies en opvattingen binnen het Fonds gestalte krijgen. Op 1 januari 2008 telde het Fonds 18,7 fte en op 31 december 18,2 fte. Deze teruggang in het aantal fte's staat haaks op de toename van het werk door Fonds BKVB LIVE, de bijzondere projecten en de aanvragen basissubsidie oude stijl. Deels werd het opgevangen door uitzendkrachten.

Personeelsformatie Fondsbureau
(peildatum 31-12-2008)

Lex ter Braak
directeur

Christine Lindo
adjunct directeur / juridische zaken

Eva Roolker
directiesecretaresse en secretaris
stimuleringsubsidies vormgeving (84%)

Clemens Kahmann
hoofd financiën

Roos Stoop
medewerker financiën

Bernadette Adema
medewerker financiën (42%),
medewerker administratie (42%)

Mirjam Beerman
hoofd communicatie & secretaris
Fondsprijzen (84%)

Marleen Stuivenberg
medewerker communicatie (84%)

Bonnie Dumanaw
coördinator basissubsidies (74%)

Mayke Jongmsma
coördinator stimuleringsubsidies
beeldende kunst & coördinator buiten-
land ateliers (90%)

Anne Hoogewoning
coördinator stimuleringsubsidies
vormgeving en bouwkunst (90%)

Sandra Nicolai
secretaris basissubsidies & medewerker
bezwaarprocedures (84%)

Douke IJsselstein
secretaris basissubsidies en TAX-
videoclipfonds(63%)

Steven van Teeseling
secretaris stimuleringsubsidies
beeldende kunst & secretaris
bemiddelaarssubsidies & coördinator
pilotcommissie (84%)

Tejo van der Wel
secretaris stimuleringsubsidies
beeldende kunst en vormgeving (84%)

Ingrid Mokiem
medewerker administratie

Liesbeth Enzer
medewerker administratie

Ingrid Senff
medewerker administratie (84%)

Koos Volkers
interne en huishoudelijke dienst (64%)

Liesbeth Filius
interne en huishoudelijke dienst &
medewerker automatisering (64%)

Mohamed Azzouz
huishoudelijke dienst (72%)

14.3 Fonds in bedrijf in 2008

Totaal aantal uitgebrachte adviezen:

2690

Totaal aantal commissievergaderingen:

312

Totaal aantal commissieleden:

283

**FONDS VOOR
BEELDENE KUNSTEN
VORMGEVING
EN BOUWKUNST**

2008

JAARCIJFERS

15. JAARCIJFERS 2008Bestuursverslag *133*

Jaarrekening

Balans per 31 december *140*Exploitatierekening over 2007 *141*Toelichting algemeen *142*Toelichting op de balans *144*Toelichting op de exploitatierekening *153*Accountantsverklaring *159***BESTUURSVERSLAG FONDS BKVB
2008****I. Bestuur en directie**

De samenstelling van het bestuur is in 2008 niet gewijzigd en bestaat uit: Jan Konings, waarnemend voorzitter; Jan Zegering Hadders, penningmeester; Annet Gelink, lid; Hendrik Driessen, lid. Ook in 2008 zocht het bestuur in samenspraak met het Ministerie van OCW naar een nieuwe voorzitter die in 2009 benoemd zal worden.

De directie bestaat uit: Lex ter Braak, directeur; Christine Lindo, adjunct directeur. Het bestuur kwam in 2008 drie keer bij elkaar en had daarnaast op deelonderwerpen regelmatig overleg met de directie. De bestuursvergaderingen vonden plaats op: 11 februari, 16 april, 2 oktober.

BESTEDINGEN 2005-2008

	2005		2006		2007		2008		Totaal	
	€		€		€		€		€	
Subsidie OCW CuNo	21,2	100%	21,3	100%	21,8	100%	22,4	100%	86,7	100%
Activiteitenlasten										
- Verleende subsidies	13,1	62%	15,2	71%	14,6	67%	21,7	97%	64,6	74%
- Advisering	0,4	2%	0,4	2%	0,4	2%	0,4	2%	1,6	2%
	13,5	64%	15,6	73%	15,0	69%	22,1	98%	66,2	76%
Te verlenen subsidies	19,3	91%	19,4	91%	19,8	91%	20,4	91%	78,9	91%
	5,8	27%	3,8	18%	4,8	22%	1,7	-7%	12,7	15%
Beheerlasten										
- Personeel	1,1	5%	1,2	6%	1,4	6%	1,5	7%	5,2	6%
- Materieel	0,5	2%	0,5	2%	0,5	2%	0,7	3%	2,2	3%
	1,6	7%	1,7	8%	1,9	9%	2,2	10%	7,4	8%
Te realiseren beheerlasten	1,9	9%	1,9	9%	2,0	9%	2,0	9%	7,8	9%
	0,3	2%	0,2	1%	0,1	0%	0,2	-1%	0,4	1%
Interestbaten	0,5	2%	0,8	4%	1,1	5%	1,3	6%	3,7	4%
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidie	0,4	2%	0,2	1%	0,2	1%	0,1	0%	0,9	1%
Overige bijdragen	-	0%	0,1	0%	0,1	0%	0,1	0%	0,3	0%
	0,9	4%	1,0	5%	1,4	6%	1,5	7%	4,8	6%
Exploitatiesaldo o.b.v. lineaire verdeling subsidie	7,0	33%	5,1	24%	6,3	29%	0,4	-2%	18,0	21%
Subsidieverantwoording conform handboek OCW	6,1	-29%	4,2	-20%	5,3	-25%	15,7	70%	-	0%
Exploitatiesaldo volgens jaarrekening	0,9	4%	0,9	4%	0,9	4%	15,3	68%	18,0	21%

II. Bestedingen 2005-2008

Activiteitenlasten

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de bestedingen van het Fonds BKVB voor activiteiten over het geheel genomen binnen de begroting vallen. De activiteitenlasten over de gehele cultuurnotaperiode bedragen € 66,1 miljoen, vermeerderd met de bestemmingsreserves voor Fonds Live en de basissubsidies oude stijl, is dat uiteindelijk € 73,1 miljoen. De subsidietoekenning van het Ministerie van OCW voor te verlenen subsidies bedroeg € 78,9 miljoen. In het grotere verband van de gedynamiseerde begroting en timing van de uitgaven was het bestuur er zeker van dat de oplopende onderbesteding van de eerste drie jaar van de cultuurnotaperiode 2005-2008 in 2008 voor een belangrijk deel ongedaan gemaakt zou worden. In dat licht moet de besteding in 2008 van € 12,1 miljoen bij de stimuleringsubsidies tegenover een begroting van € 6,0 miljoen voor 2008 beschouwd worden.

Hetzelfde geldt min of meer voor de besteding van de basissubsidies. Voor de gehele cultuurnota periode was begroot € 44,8 miljoen en uitgegeven, inclusief de bestemmingsreserve basissubsidies oude stijl, € 34,5 miljoen. Voor 2008 was begroot € 11,2 miljoen en is, inclusief de bestemmingsreserve basissubsidies oude stijl, besteed € 11,7 miljoen. De teruglopende bestedingen bij de basissubsidies zijn verdisconteerd in de beleidswijzigingen die voor de cultuurnota periode 2009-2012 zijn voorzien: zowel

de opname van de basissubsidies in de regeling stimuleringsubsidies als een verminderd aantal toekenningen.

De besteding bij de stimuleringsubsidies heeft een extra impuls gekregen van de actie Fonds Live. Deze feestelijke manifestatie ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van het Fonds BKVB wilde enerzijds een andere manier van beoordelen onderzoeken en anderzijds aanvragers in de gelegenheid stellen zich direct te verhouden (live) tot de commissie. De oproep in de media resulteerde in 1021 aanvragen waarvan er in 2008 208 positief beoordeeld zijn. Het honoreringspercentage van Fonds Live was nagenoeg gelijk aan dat van het gemiddelde van de andere subsidietoekenningen: 30 % bij Fonds Live tegenover een gemiddeld honoreringspercentage van 31 % over de afgelopen drie jaar. De besteding bij Vormgeving was hoger dan begroot, dit ligt in de lijn van een trend die al een aantal jaren achtereen zichtbaar is. Deze stijging hangt samen met het toenemende aantal aanvragen, de kwaliteit daarvan en de belangrijke positie die de vormgeving als discipline is toegekomen. In het nieuwe beleidsplan is daar rekening mee gehouden en is het budget voor de vormgeving verhoogd. De overbesteding bij vormgeving komt net als in de vorige beleidsplanperiodes ten laste van de beeldende kunst - beide disciplines hangen immers samen.

De uitgaven voor het Taxvideoclipfonds bedroegen € 66.000 meer dan de geraamde eigen bijdrage van € 300.000. Dit is veroorzaakt door het grote succes van de regeling. Het Fonds zal deze regeling dan ook continueren.

Beheerlasten

In 2008 heeft het Fonds BKVB een kwaliteitsverbetering in de automatisering doorgevoerd – dat bracht de nodige verhoging van de personeelslasten en de bureaustkosten met zich mee. Op termijn zal dat evenwel gecompenseerd worden door lagere kosten. De extra activiteiten in 2008 brachten ook een stijging van de personeelslasten met zich mee. Over de gehele cultuurplanperiode zijn de beheerlasten binnen de begroting gebleven. De totale beheerlasten over de periode 2005-2008 bedragen € 7,4 miljoen. Vanuit de subsidietoekenning van het ministerie van OCW was hiervoor een bedrag van € 7,8 miljoen beschikbaar, hetgeen resulteert in een onderbesteding van € 0,4 miljoen.

BESTEMMINGSRRESERVES

	2005	2006	2007	2008
	€	€	€	€
<u>Verloop van het eigen vermogen</u>				
1 januari	2,2	3,1	4,0	4,9
Exploitatiesaldo	0,9	0,9	0,9	15,3
31 december	3,1	4,0	4,9	20,2
<u>Stand van het eigen vermogen</u>				
Algemene reserve	1,4	1,4	1,4	1,4
Bestemmingsfonds OCW	0,9	1,9	3,2	11,8
Bestemmingsreserve Fonds Live	-	-	-	2,0
Bestemmingsreserve Basisstipendia oude stijl	-	-	-	5,1
Bestemmingsreserve Culturele Diversiteit	0,5	0,5	-	-
Bestemmingsreserve Antillen en Aruba	0,4	0,3	0,3	-
	3,1	4,0	4,9	20,2

III. Bestemmingsreserves

In de jaarrekening 2008 is een aantal noodzakelijke bestemmingsreserves opgevoerd.

Allereerst voor Fonds Live tot een bedrag van € 2,0 miljoen. Toelichting: op het eind van 2008 wachtten nog veel aanvragers van Fonds Live op een beoordeling voor de Fonds Live periode van 20 oktober -20 november waar aanvragers zich van 5 september tot 20 oktober voor konden aanmelden. Omdat er op die dag 1.021 aanvragen binnen waren, lukte het de commissie niet binnen die maand alle aanvragers te woord te staan. Daarom is er, op grond van een gewogen berekening een bedrag van € 2,0 miljoen gereserveerd voor de afhandeling van de laatste 118 aanvragen.

Ook wachtten op 31 december 2008 nog 281 basisstipendia 'oude stijl' op een beoordeling. Mede op verzoek van het Ministerie van OCW heeft het Fonds BKVB er alles op gezet om de nieuwe regelingen per 1 januari 2009 in te laten gaan. Dat geldt ook voor de basisstipendia die per 1 januari zijn opgegaan in de regeling stimuleringssubsidies waarvoor de aanvragen met andere beoordelingscriteria beoordeeld worden. Tot en met 31 december hadden aanvragers die daarvoor in aanmerking kwamen, in het kader van de wettelijk verplichte overgangsregeling de mogelijkheid nog een basisstipendium oude stijl aan te vragen. Dat is een basisstipendium volgens de tot 31 december 2008 wettelijk geldige

regeling met haar eigen beoordelingscriteria en onderliggend budget. Uitgaande van het gewogen honoreringspercentage van 43% van de afgelopen drie jaar zal ongeveer 43% van de aanvragen positief beoordeeld worden. Het daarmee gemoeide bedrag bedraagt € 5,1 miljoen en wordt als bestemmingsreserve opgevoerd (aanwending van het daarvoor bestemde budget uit 2005-2008).

De bestemmingsreserve voor de Nederlandse Antillen en Aruba bedroeg ultimo 2008 € 0,3 miljoen en is in 2008 geheel besteed.

IV. Onderbesteding

Met inachtneming van de hierboven opgevoerde bestemmingsreserves bedraagt de onderbesteding over de gehele cultuurnotaperiode 2005-2008 € 5,0 miljoen. Het bestemmingsfonds OCW bedraagt ultimo 2008 € 11,8 miljoen. Dit bedrag bestaat uit de reservering van in de cultuurplanperiode vrijgevallen subsidies ad € 1,0 miljoen, de reservering van de rentebaten over de periode 2005 - 2008 ad € 3,6 miljoen, een reservering van 10% van de subsidie over het laatste jaar van de cultuurplanperiode ad € 2,2 miljoen en de eerdergenoemde onderbesteding van € 5,0 miljoen.

V. Gebeurtenissen na Balansdatum

Op 4 maart 2009 is gebleken, dat het toenmalige Hoofd Financiële Administratie in de weken daaraan voorafgaand onrechtmatig gelden aan het Fonds heeft onttrokken. In eerste instantie ging het om een bedrag van € 16.068.725, waarvan een bedrag van € 149.935 retour is gestort. Per saldo is een bedrag van € 15.997.225 onrechtmatig aan de organisatie onttrokken. Een groot gedeelte van deze gelden, te weten € 12.113.760, is achterhaald. PriceWaterhouseCoopers N.V. heeft in haar "Rapport inzake onderzoek naar onrechtmatige transacties" d.d. 29 juni 2009 bovenstaande bedragen bevestigd. Op de saldi van de bankrekeningen waar onrechtmatig gelden naar zijn overgemaakt is beslag gelegd. De advocaten van het Fonds BKVB werken aan de restitutie. Het ziet er naar uit, dat het restant - een bedrag van € 3.883.465 - naar alle waarschijnlijkheid, als verduisterd moet worden beschouwd. De nakoming van de door het Fonds aangegane financiële verplichtingen komt door deze onrechtmatige transacties niet in gevaar.

VI. Toekomst

Bij het opstellen van het nieuwe beleid voor 2009-2012 is met de onderbesteding als proeve van verouderd beleid rekening gehouden. Juist daarom heeft het Fonds BKVB nieuwe wegen geopend. De bestedingen van het eerste kwartaal van 2009 laten zien dat dat nieuwe beleid naadloos aansluit bij de (veranderde) kunstpraktijk: de bestedingen zijn optimaal en lopen op alle onderdelen in de pas met de begroting. Het bestuur heeft er alle vertrouwen in dat het Fonds BKVB met het nieuwe beleid adequaat voor zijn taken is toegerust.

Amsterdam
23 juli 2009

J. Konings
waarnemend voorzitter

J.H.J. Zegering Hadders
penningmeester

BALANS PER 31 DECEMBER 2008

	2008 €	2007 €
ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Gebouwen en terreinen	1.027.898	1.091.589
Overige materiële vaste activa	147.556	148.803
	1.175.454	1.240.392
<i>Vlottende activa</i>		
Vordering subsidie OCW CuNo	-	21.757.856
Vordering OCW 2001-2004	8.100.00	8.100.00
Overige vorderingen en overlopende activa	456.910	637.076
Totaal vlottende activa	8.556.910	30.494.932
<i>Liquide middelen</i>	37.812.230	33.942.535
TOTAAL ACTIVA	47.544.594	65.677.859
PASSIVA		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	1.365.802	1.365.802
Bestemmingsfonds OCW t/m 2004	753.894	718.555
Bestemmingsfonds OCW 2005-2008	11.025.944	2.444.079
Bestemmingsfonds TAX	-	39.350
Bestemmingsfonds HGIS	-	7.095
Bestemmingsreserve Antillen & Aruba	-	300.000
Bestemmingsreserve Fonds LIVE	2.000.000	-
Bestemmingsreserve BS oude stijl	5.054.000	-
	20.199.640	4.874.881
<i>Langlopende schulden</i>		
Egalisatierekening investeringbijdrage	840.598	870.098
<i>Kortlopende schulden</i>		
Nog te verlenen subsidies	-	34.933.016
Nog te realiseren beheerlasten	-	2.481.540
Schulden aan subsidieontvangers	24.760.136	21.467.685
Belastingen en premies sociale verzekeringen	363.547	45.470
Schulden aan leveranciers	219.477	46.709
Overige schulden en overlopende passiva	1.161.196	958.460
	26.504.356	59.932.880
TOTAAL PASSIVA	47.544.594	65.677.859

FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2008

	2008 €	Begroting €	2007 €
BATEN			
<u>Directe opbrengst</u>			
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidie	136.355	-	206.538
<u>Bijdragen</u>			
Subsidie OCW CuNo	38.104.282	20.861.249	16.409.978
<u>Overige subsidies/ bijdragen</u>			
TAX Fonds	50.000	-	83.333
HGIS Middelen	89.950	-	27.675
Overige baten	4.534	-	-
Totale baten	38.385.121	20.861.249	16.727.524
LASTEN			
<u>Beheerlasten</u>			
Personeel	1.490.061	1.245.249	1.397.084
Materieel	724.726	601.500	545.219
<i>Som der beheerlasten</i>	2.214.787	1.846.749	1.942.303
<u>Activiteitenlasten</u>			
Verleende subsidies	21.725.541	18.867.500	14.627.515
Advisering	385.429	400.000	365.667
<i>Som der activiteitenlasten</i>	22.110.970	19.267.500	14.993.182
<i>Som der lasten</i>	24.325.757	21.114.249	16.935.485
Interestbaten	1.265.394	253.000	1.070.431
Exploitatiesaldo	15.324.758	-	862.470
<u>Bestemming exploitatiesaldo</u>			
Vrijval subsidies t/m 2004	35.339		137.257
Interestbaten	1.265.394		1.070.431
Vrijval subsidies 2005-2008	101.016		69.282
Reservering 10% subsidie 2008	2.244.758		-
Onderbesteding subsidie 2005-2008	4.970.696		-
naar Bestemmingsfonds OCW 2005-2008	8.581.864		1.139.713
naar Bestemmingsfonds TAX	(39.350)		34.405
naar Bestemmingsreserve HGIS	(7.095)		7.095
naar Bestemmingsreserve Culturele diversiteit	-		(465.000)
naar Bestemmingsreserve Antillen & Aruba	(300.000)		-
naar Bestemmingsreserve Fonds LIVE	2.000.000		-
naar Bestemmingsreserve BS oude stijl	5.054.000		-
	15.324.758		862.470

TOELICHTING ALGEMEEN

Algemeen

Deze jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Fondsen van het ministerie van OCW uitgegeven in april 2005.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde. Alle bedragen luiden in euro's tenzij dit anders is vermeld.

Materiële vaste activa

Gebouw

Met ingang van 1998 is het, per 1 januari 1989 om niet verkregen, pand Brouwersgracht 276 gewaardeerd tegen getaxeerde waarde. Onder de passiva is hetzelfde bedrag eveneens opgenomen als egalisatierekening investeringsbijdragen. Op het pand wordt lineair afgeschreven waarbij de afschrijvingen gelijk zijn aan de vrijval van de egalisatierekening.

Overige materiële vaste activa

De overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de economische levensduur van de betreffende activa.

Vordering subsidie OCW CuNo

Onder de post 'Vordering OCW CuNo' worden de toegezegde, nog niet ontvangen meerjarige subsidies van OCW opgenomen, zoals vermeld in de subsidiebeschikking en de wijzigingen daarop (inclusief aanvullende subsidieverleningen).

Overige vorderingen

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, rekening houdend met een eventuele voorziening wegens oninbaarheid.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt onderscheiden in een algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Algemene reserve

Het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder

belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor de instelling is opgericht, wordt aangeduid als algemene reserve.

Bestemmingsfondsen

Het deel van het eigen vermogen waaraan door derde subsidieën een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven, wordt aangeduid als bestemmingsfonds.

Bestemmingsreserves

Het deel van het eigen vermogen waaraan het bestuur een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven, wordt aangeduid als bestemmingsreserve.

Nog te verlenen subsidies en Nog te realiseren beheerlasten

Onder de posten 'Nog te verlenen subsidies' en 'Nog te realiseren beheerlasten' wordt de door OCW toegekende meerjarige subsidie verantwoord voor zover deze nog niet is besteed. De toerekening van de nog te besteden subsidie van OCW aan de posten 'Nog te verlenen subsidie' en 'Nog te realiseren beheerlasten' geschiedt op basis van het verhoudingspercentage beheerlasten en activiteitenlasten volgens de door OCW goedgekeurde meerjarenbegroting.

In de jaarrekening wordt een onderscheid gemaakt in een kortlopend deel (nog te verrekenen subsidie toegekend in het afgelopen jaar en in het komend jaar) en een langlopend deel (nog te verrekenen subsidie toegekend voor de daaropvolgende jaren). Aan het einde van de vierjaarlijkse periode wordt het restant van de balansposten "Nog te verlenen subsidies" en "Nog te realiseren beheerlasten" verantwoord in het Bestemmingsfonds OCW.

Egalisatierekening investeringsbijdrage

Als gevolg van de waardering van het pand Brouwersgracht 276 tegen getaxeerde waarde is voor hetzelfde bedrag een egalisatierekening gevormd. De jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving op het pand.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe opbrengsten

Directe opbrengsten betreffen inkomsten die direct aan de activiteiten van het Fonds BKVB zijn gerelateerd, zoals sponsoring en lager vastgestelde en ingetrokken subsidies. Deze opbrengsten dienen afzonderlijk als

opbrengsten te worden verantwoord en mogen met ingang van 2005 niet meer worden gesaldeerd met de activiteitenlasten.

Indirecte opbrengsten

Indirecte opbrengsten zijn opbrengsten die een afgeleide relatie hebben met de activiteiten van het Fonds BKVB zoals verhuur van onroerend goed of vergoedingen voor het uitleenen van personeel.

Bijdragen

De subsidie van OCW wordt als bate verantwoord voor hetzelfde bedrag waarvoor de activiteitenlasten en beheerlasten worden verantwoord.

Beheerlasten

Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie.

Activiteitenlasten

De door het Fonds BKVB verstrekte subsidies worden in hun geheel verantwoord onder de activiteitenlasten in het verslagjaar waarin het besluit tot verlening van de subsidie schriftelijk aan de subsidieontvanger is meegedeeld.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

ACTIVA

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen

De materiële vaste activa, gebouwen en terreinen bestaan uit het pand Brouwersgracht 276 en verbouwingen.

	Bedrijfsgebouw €	Verbouwingen €	Totaal €
BATEN			
Boekwaarde 1 januari 2008	870.098	221.489	1.091.587
Investerings	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-
Afgeschrijvingen	29.500	34.189	63.689
Boekwaarde 31 december 2008	840.598	187.300	1.027.898
Aanschafwaarde 31 december 2008	1.179.829	474.546	1.654.375
Cum.afgeschrijvingen 31 december 2008	339.231	287.246	626.477
Boekwaarde 31 december 2008	840.598	187.300	1.027.898

De verzekerde waarde van het pand bedraagt € 1.780.000,-. Taxatie heeft plaatsgevonden op 12 december 2002. Ingevolge de subsidievoorwaarden bestaat de verplichting bij vervreemding van het pand de vervreemdingsprijs uit te keren aan het Ministerie van OCW. Op korte termijn zal een nieuwe taxatie plaatsvinden.

Overige materiële vaste activa

	Kantoor- apparatuur €	Kantoor- meubilair €	Automatiserings- app. en software €	Totaal €
Boekwaarde 1 januari 2008	9.931	49.627	89.245	148.803
Investerings	6.759	-	41.463	48.222
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afgeschrijvingen	4.710	10.770	33.989	49.469
Boekwaarde 31 december 2008	11.980	38.857	96.719	147.556
Aanschafwaarde 31 december 2008	104.444	478.077	920.786	1.503.307
*Cum.afgeschrijvingen 31 december 2008	92.464	439.220	824.067	1.355.751
Boekwaarde 31 december 2008	11.980	38.857	96.719	147.556

De verzekerde waarde van de overige materiële vaste activa bedraagt € 680.000,- op basis van de nieuwwaarde.

Vlottende activa

	2008 €	2007 €
<u>Vordering subsidie OCW CuNo</u>		
Subsidie 2005-2008	-	20.903.055
Structurele bijdrage voor arbeidskostenontwikkeling	-	617.241
Structurele bijdrage voor prijsontwikkeling	-	237.560
	-	21.757.856

Met de brief kenmerk DK/BK/2004/60856 d.d. 1 maart 2005 heeft het ministerie van OCW voor de periode 2005-2008 een subsidie verleend van in totaal € 83.612.220 (€ 20.903.055 per jaar).

Verloop van vordering subsidie OCW CuNo - 2008

	Structureel €	Arbeid €	Prijs €	Totaal €
1 januari 2008	20.903.055	617.241	237.560	21.757.856
Bij	-	521.756	167.970	689.726
Af	(20.903.055)	(1.138.997)	(405.530)	(22.447.582)
31 december 2008	-	-	-	-

Met de brief kenmerk DK/AZ/29704 d.d. 16 september 2008 heeft het ministerie van OCW voor het jaar 2008 een overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling vastgesteld voor € 521.756 en een prijsontwikkeling van € 167.970 vastgesteld. De totale subsidie Cultuurnota 2005 - 2008 bedraagt daarmee € 86.672.564.

Vordering OCW 2001-2004

Deze vordering is uitsluitend afgegeven door het ministerie van OCW indien de liquiditeit door exogene omstandigheden zich zodanig ontwikkelt dat de continuïteit van de goedgekeurde activiteiten in gevaar komt of als de goedgekeurde activiteiten door het ministerie van OCW worden beëindigd.

	2008 €	2007 €
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>		
Te vorderen interest op deposito's	281.157	307.402
Vooruitbetaalde kosten	112.847	102.177
Overige nog te ontvangen bedragen	62.906	227.497
	456.910	637.076
<u>Liquide middelen</u>		
Ministerie van Financiën	32.443.207	28.600.546
ABN AMRO Bank	5.368.568	5.341.624
Kas	455	365
	37.812.230	33.942.535

PASSIVA

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen gedurende het verslagjaar is als volgt:

	Saldo per 1 januari 2008 €	Resultaat- bestemming 2008 €	Saldo per 31 december 2008 €
Algemene reserve	1.365.802	-	1.365.802
<u>Bestemmingsfonds OCW</u>			
Periode tot en met 2004			
- Vrijval van subsidies toegekend in de periode tm 2004	718.555	35.339	753.894
Periode 2005-2008			
- Vrijval van subsidies toegekend in 2005-2008	118.695	101.016	219.711
- Rentebaten over de periode 2005-2008	2.325.384	1.265.394	3.590.778
- Reservering 10% van subsidiebedrag 2008	-	2.244.759	2.244.759
- Onderbesteding subsidie 2005-2008	-	4.970.696	4.970.696
	2.444.079	8.581.865	11.025.944
Bestemmingsfonds TAX	39.350	(39.350)	-
Bestemmingsfonds HGIS	7.095	(7.095)	-
Bestemmingsreserve Antillen & Aruba	300.000	(300.000)	-
Bestemmingsreserve Fonds LIVE	-	2.000.000	2.000.000
Bestemmingsreserve BS oude stijl	-	5.054.000	5.054.000
Totaal bestemmingsreserves	300.000	6.754.000	7.054.000
Totaal	4.874.881	15.324.758	20.199.640

Bestemmingsfonds OCW

Periode tot en met 2004:

Overeenkomstig de afspraken met het ministerie van OCW worden de baten als gevolg van lager definitief vastgestelde subsidies aan kunstenaars die zijn toegekend in 2004 en eerdere jaren, aan het bestemmingsfonds OCW tot en met 2004 toegevoegd.

Periode 2005-2008:

De lager vastgestelde subsidies van in de periode 2005-2008 toegekende subsidies, worden toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW 2005-2008. De interestbaten over de periode 2005-2008 worden eveneens aan het Bestemmingsfonds OCW 2005-2008 toegevoegd. In het Bestemmingsfonds OCW 2005-2008 is een reservering opgenomen van 10% van de subsidie over 2008. In het laatste jaar van de cultuurnotaperiode 2005-2008 wordt het restant van de balansposten "Nog te verlenen subsidies" en "Nog te realiseren beheerlasten" verantwoord in het bestemmingsfonds OCW 2005-2008. Over de bestemming van de resterende middelen in het bestemmingsfonds OCW zal aan het eind van de subsidieperiode een beslissing worden genomen.

Bestemmingsfonds TAX

Het Fonds BKVB is een samenwerkingsproject aangegaan met het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties (het TAX videoclipfonds). Het project beoogt de samenwerking tussen videomakers en popmuzici te bevorderen. Het ministerie van OCW heeft een subsidie van € 300.000 toegekend voor dit samenwerkingsproject. De projectperiode loopt van 1 oktober 2006 tot en met 31 december 2008. Naast de subsidie van OCW dragen beide fondsen een evenredig deel bij uit de eigen middelen. De subsidie van het Taxfonds is geormerkt, voor het niet bestede deel van deze subsidie is een bestemmingsfonds gevormd. Het verloop van het bestemmingsfonds is als volgt:

	Geormerkte subsidie OCW (1/3) €	Eigen bijdrage (2/3) €	Totaal €
Totaal afgesproken bijdragen	150.000	300.000	450.000
Bijdragen	100.000	121.299	221.299
Bestedingen 2006	(3.907)	(7.815)	(11.722)
Bestedingen 2007	(56.742)	(113.485)	(170.227)
Bestemmingsfonds per 1 januari 2008	39.350	-	39.350
Bijdragen	50.000	245.020	295.020
Bestedingen 2008	(111.457)	(222.914)	(334.370)
Overbesteding	22.106	(22.106)	-
Bestemmingsfonds per 31 december 2008	-	-	-
Totale bestedingen	150.000	366.319	516.319

Bestemmingsfonds HGIS:

Het Fonds BKVB heeft voor de activiteit 'Residenties in China' een subsidie toegekend gekregen van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van OCW (zogenaamde HGIS subsidie) voor een bedrag van maximaal € 123.000, zijnde een bijdrage van 52% van de totale kosten voor deze activiteit. De subsidie zal in 2009 worden afgerekend en is in de jaarrekening opgenomen onder "Overige vorderingen en overlopende activa". Het verloop van het bestemmingsfonds is als volgt:

	HGIS (52%) €	Eigen bijdrage (48%) €	Totaal €
Ontvangen subsidie	57.675	108.576	166.251
Bestedingen tot en met 2008	(117.625)	(108.576)	(226.201)
	(59.950)	-	(59.950)

Bestemmingsfonds Antillen & Aruba

Ultimo 2007 bedroeg de Bestemmingsreserve voor Antillen & Aruba € 300.000. Dit bedrag is in 2008 geheel besteed.

Bestemmingsreserve Fonds LIVE

Deze reserve is bedoeld voor de (procentuele) honorering van de aanvragen, die voor dit project ontvangen zijn in de periode 20 oktober 2008 - 20 november 2008.

Bestemmingsreserve Basisstipendia Oude Stijl

Per 1 januari 2009 zijn de Basisstipendia opgegaan in de regeling Stimuleringsubsidies. Tot en met 31 december 2008 hadden aanvragers, die daarvoor in aanmerking kwamen, in het kader van de wettelijk verplichte overgangsregeling de mogelijkheid nog een Basisstipendium oude stijl aan te vragen. Uitgaande van het gemiddeld honoreringspercentage over de laatste 3 jaar van 43% zal hiermee een bedrag gemoeid zijn van € 5.054.000.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	2008 €	2007 €
<i>Egalisatierekening investeringsbijdrage</i>		
Stand per 1 januari 2008	870.098	899.598
Af: vrijval	(29.500)	(29.500)
Stand per 31 december	840.598	870.098

KORTLOPENDE SCHULDEN

	2008 €	2007 €
<u>Nog te verlenen subsidies kortlopend</u>		
Saldo per 1 januari 2008	34.933.016	29.220.766
Prijsbijtelling	627.650	761.861
Van langlopend deel	-	19.418.064
Totaal subsidietoekenningen OCW	35.560.666	49.400.691
Verstrekingen	(22.110.970)	(14.467.675)
Niet verleende subsidies	(13.449.696)	-
Saldo per 31 december 2008	-	34.933.016

Nog te realiseren beheerlasten kortlopend

Saldo per 1 januari 2008	2.481.540	2.428.027
Prijsbijtelling	62.075	75.348
Van langlopend deel	-	1.920.468
Totaal subsidietoekenningen OCW	2.543.615	4.423.843
Realisatie beheerlasten	(2.127.003)	(1.942.303)
Niet bestede beheerlasten	(416.612)	-
Saldo per 31 december 2008	-	2.481.540

Te betalen subsidies

Nog te betalen Stimuleringsubsidies	7.619.460	3.472.183
Nog te betalen Basissubsidies	15.604.494	16.595.701
Nog te betalen Complementaire regelingen	1.536.182	1.289.401
Totaal nog te betalen subsidies	24.760.136	21.357.285

Stimuleringsubsidies

Verloopoverzicht stimuleringsubsidies

jaar	toekenningen	saldo		toekenningen	uitbetaald	vrijval	teruggestort	saldo	
		01-01-2008						31-12-2008	
1998	6.021.012	1.775	-	-	-	-	-	1.775	
1999	6.526.540	2.189	-	-	-	-	-	2.189	
2000	7.342.331	3.259	-	-	-	738	-	3.997	
2001	7.870.227	4.050	-	2.858	-	150	-	1.342	
2002	8.554.140	49.185	-	5.505	780	3.405	-	46.305	
2003	6.869.936	107.899	-	12.663	-	-	-	95.236	
2004	6.378.826	231.629	-	80.214	760	2.333	-	152.988	
2005	5.099.934	369.330	-	185.877	12.571	5.165	-	176.047	
2006	5.527.985	506.481	-	98.990	31.339	14.582	-	390.734	
2007	4.901.463	2.196.386	-	1.765.725	22.404	1.847	-	410.104	
2008	7.174.617		11.688.844	5.386.974	-	36.873	-	6.338.743	
totaal		3.472.183	11.688.844	7.538.806	67.854	65.093		7.619.460	

De toekenningen zoals die in het verloopoverzicht zijn opgenomen, zijn inclusief eventuele aanvullende kosten die aan de kunstenaar vergoed worden als bijdrage voor de accountantsverklaring die betrekking heeft op een project of kosten die samenhangen met een atelier in het buitenland. De vrijval komt tot stand nadat uit de financiële verantwoording blijkt dat er minder kosten zijn gemaakt dan oorspronkelijk is begroot of als er een tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud vertrekt is, maar gebleken is dat het verzamelniveau boven het normbedrag uitkomt. In het laatste geval wordt dit bovenmatige deel teruggevorderd.

Het openstaande saldo van een stimuleringssubsidie betreft 10% van de toegekende subsidie die na goedkeuring van het inhoudelijk en financieel verslag wordt uitbetaald. Daarnaast wordt de tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud uitbetaald in het jaar waar dat betrekking op heeft.

Basissubsidies

Verloopoverzicht Basissubsidies

jaar	toekenningen	saldo		toekenningen	uitbetaald	vrijval	teruggestort	saldo	
		01-01-2008						31-12-2008	
1994	20.433.028	93.899	-	-	3.333	-	-	90.566	
1995	10.626.171	10.188	-	-	10.188	-	-	-	
1996	9.958.207	37.166	-	-	13.415	-	-	23.751	
1997	9.759.224	22.613	-	-	8.117	-	-	14.496	
1998	9.148.209	34.469	-	-	5.000	-	-	29.469	
1999	8.168.044	23.500	-	-	2.939	-	-	20.561	
2000	5.989.900	64.123	-	-	40.202	-	6.027	29.948	
2001	12.868.584	370.391	-	-	94.763	-	7.670	283.298	
2002	17.783.066	1.004.727	-	-	323.102	1.050	23.975	704.550	
2003	13.291.263	1.420.147	-	-	420.520	10.900	3.615	992.342	
2004	8.879.500	1.850.133	-	-	795.755	6.000	15.662	1.064.040	
2005	6.868.500	1.728.381	-	-	682.905	2.000	11.146	1.054.622	
2006	8.818.176	4.315.462	-	-	1.801.972	32.000	19.000	2.500.490	
2007	7.056.834	5.620.502	-	-	2.115.269	10.000	20.300	3.515.533	
2008	6.642.666		6.658.667	1.377.839	-	-	-	5.280.828	
totaal		16.595.701	6.658.667	7.695.319	61.950	107.395		15.604.494	

Basissubsidies hebben een looptijd van minimaal 2 jaar. Het deel van de in 2008 toegekende Basissubsidies dat beschikbaar komt in de loop van 2009 bedraagt € 3.329.334

Indien de aanvrager 4 jaar na de toekenning nog een resterend bedrag heeft openstaan, wordt (voordat verdere verstrekkingen kunnen plaatsvinden) gekeken of een beeldend kunstenaar of vrije vormgever nog steeds professioneel werkzaam is. Als 8 jaar na de toekenning nog een restant open staat, wordt het 'artistiek functioneren' opnieuw door de werkgroep beoordeeld, voordat verdere verstrekkingen kunnen plaatsvinden.

Het is mogelijk dat als gevolg van de 'beroepstoets' na 4 jaar of het 'artistiek functioneren' na 8 jaar bij een negatieve beoordeling het restant van de basissubsidie vrijvalt.

Complementaire regelingen

Verloopoverzicht complementaire regelingen

jaar	toekenningen	saldo 01-01-2008	toekenningen	uitbetaald	vrijval	teruggestort	saldo 31-12-2008
2001	271.355	1.099	-	-	-	-	1.099
2002	549.249	8.673	-	-	-	-	8.673
2003	915.417	2.292	-	-	-	-	2.292
2004	1.063.718	10.733	-	3.792	4.320	2.320	4.941
2005	684.232	21.585	-	5.046	1.122	237	15.654
2006	635.232	259.851	-	8.693	277	-	250.881
2007	2.249.595	985.168	-	684.693	832	388	300.031
2008	2.437.203		2.438.203	1.485.592	-	-	952.611
totaal		1.289.401	2.438.203	2.187.816	6.551	2.945	1.536.182

Onder de opbouw van de Complementaire regelingen staan alle aan kunstenaars opvraagbare toekenningen vanuit de Buitenland ateliers, Bemiddelaarssubsidies en Pilotprojecten vermeld.

De vrijval komt tot stand nadat uit de financiële verantwoording blijkt dat er minder kosten zijn gemaakt dan oorspronkelijk is begroot of als er een tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud verstrekt is, maar gebleken is dat het verzamelen komen boven het normbedrag uitkomt. In het laatste geval wordt dit bovenmatige deel teruggevorderd.

	2008 €	2007 €
<u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Overlopende posten	468.361	285.642
Pensioenen	100.000	100.000
Reserve vakantiedagen en -geld	46.775	46.775
Oeuvreprijzen	227.697	404.863
Overige schulden	49.758	21.180
TAX - videoclipfonds	268.605	100.000
Totaal	1.161.196	958.460

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE FINANCIËLE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Huurverplichting

Het Fonds BKVB is gehuisvest in 2 panden, te weten Brouwersgracht 274 en Brouwersgracht 276.

Het pand Brouwersgracht 274 betreft een huurpand waarvoor jaarlijks € 28.800,- verschuldigd is, jaarlijks wordt dit bedrag geïndexeerd. Het huurcontract loopt tot en met 1 januari 2009.

TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

BATEN

Directe opbrengsten

	2008 €	2007 €
<u>Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies</u>		
Basissubsidies	61.950	112.552
Stimuleringsubsidies	66.812	60.791
Complementaire regelingen	7.593	33.195
	136.355	206.538

Bijdragen

Subsidie ministerie van OCW

Over 2008 is een subsidiebate van € 38.104.282 verantwoord, zijnde het deel van de subsidie over de Cultuurnotaperiode 2005-2008 ad € 86.672.564 dat in de eerste drie jaren van de periode nog niet is besteed.

LASTEN

Beheerlasten

Het personeelsbestand is als volgt

uitgesplitst naar onderdelen van de organisatie.

	2008 fte	Begroting fte	2007 fte
Directie en secretariaat	1,8	2,0	2,2
Financiële zaken en systeembeheer	3,4	3,5	3,4
Voorlichting en juridische zaken	2,2	2,5	2,6
Coördinatie stimuleringsubsidie en basissubsidie	2,8	2,5	2,5
Secretariaat adviescommissies	3,2	3,8	3,5
Administratie en huishoudelijke zaken	4,8	5,0	5,1
	18,2	19,3	19,3

Beheerlasten	2008 €	Begroting €	2007 €
<i>Personeelkosten</i>	<i>1.490.061</i>	<i>1.245.249</i>	<i>1.397.084</i>
Salarissen	1.141.802	970.249	950.186
Sociale lasten	132.187	80.000	127.463
Pensioenspremie	146.174	150.000	245.331
Uitzendpersoneel	11.688	10.000	18.451
Diverse personeelslasten	58.210	35.000	55.653
<i>Huisvestingskosten</i>	<i>99.830</i>	<i>99.000</i>	<i>110.094</i>
Huren	36.716	35.000	33.811
Onderhoud gebouw	8.532	9.000	29.925
Schoonmaak gebouw	16.860	16.000	10.468
Beveiliging gebouw	3.584	5.000	1.923
Energieverbruik	23.520	26.000	21.644
Diverse huisvestingskosten	10.618	8.000	12.323
<i>Bureaukosten</i>	<i>458.335</i>	<i>341.000</i>	<i>269.953</i>
Afschrijvingskosten	83.660	130.000	70.147
Onderhoudskosten	130.801	44.000	40.909
Porto en vrachtkosten	35.365	35.000	29.248
Telefoon en fax kosten	14.265	17.000	14.774
Kopieerkosten	31.619	25.000	31.661
Drukwerk	7.694	25.000	18.815
Documentatiekosten	9.912	7.000	10.772
Reis en representatiekosten	34.384	40.000	39.506
Diverse kantoorkosten	110.635	18.000	14.121
<i>Organisatiekosten</i>	<i>79.953</i>	<i>61.500</i>	<i>90.797</i>
Juridische bijstand	15.464	5.500	828
Accountantskosten	40.894	34.000	41.172
Diverse organisatiekosten	13.159	15.000	40.847
Verplichtingen derden	10.436	7.000	7.950
<i>Voorlichtingskosten</i>	<i>86.608</i>	<i>100.000</i>	<i>74.373</i>
Nieuwsbrieven	25.107	20.000	24.314
Jaarverslag	24.921	30.000	24.243
Advertenties	18.817	20.000	1.511
Uitreiking oeuverprijzen	-	23.000	23.000
Website	17.763	7.000	1.305
<i>Beheerlasten personeel</i>	<i>1.490.061</i>	<i>1.245.249</i>	<i>1.397.084</i>
<i>Beheerlasten materieel</i>	<i>724.726</i>	<i>601.500</i>	<i>545.219</i>
Totaal beheerlasten	2.214.787	1.846.749	1.942.303

Beheerlasten personeel

De personeelskosten bedragen € 1,5 miljoen, € 0,1 miljoen hoger dan 2007. De stijging van de personeelskosten hangt samen met een afvloeiingsregeling van € 0,1 miljoen, een tijdelijke toename van het aantal personeelsleden in 2008 van circa € 0,1 miljoen en lagere pensioenlasten van € 0,1 miljoen. Het overzicht van fte's per afdeling geeft een daling van het aantal personeelsleden weer. Dit komt omdat het overzicht de situatie ultimo 2008 weergeeft. Met drie personeelsleden is in de laatste maanden van 2008 de arbeidsovereenkomst beëindigd.

Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)

Duur dienstverband in het verslagjaar van 1-1-2008 tot 31-12-2008	Belastbaar loon		Voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn		Totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
	€ 126.786	€ 134.115	€ 28.881	€ 24.325	€ 155.667	€ 158.440

In het verslagjaar is aan de directeur een gratificatie verstrekt van € 18.420. Deze gratificatie wordt eens in de vier jaar bij de afsluiting van de Cultuurplanperiode uitgekeerd. Daarnaast is aan niet opgenomen vakantiedagen in 2007 en 2008 een bedrag van € 11.242 uitbetaald.

Beheerlasten materieel

De materiële beheerlasten bedragen € 0,7 miljoen, € 0,2 miljoen hoger dan 2007. De stijging van deze kosten is toe te schrijven aan hogere onderhoudskosten. Afgelopen jaar zijn extra kosten gemaakt voor functionele en technische aanpassingen van het subsidie softwarepakket SIRE.

Onder Bureaukosten is een bedrag ad € 93.763,- opgenomen. Dit betreft de onrechtmatige betalingen, die aan de organisatie zijn onttrokken in de periode september 2007 t/m december 2008. De invorderingsprocedure is gestart, echter voorzichtigheidshalve is voor de gehele vordering een voorziening wegens oninbaarheid getroffen.

Begroting 2008

De begroting komt overeen met de meerjarenbegroting zoals opgenomen in de subsidieaanvraag voor 2005-2008. In deze begroting is derhalve geen rekening gehouden met indexering voor inflatie en loonstijging. Dit verklaart in belangrijke mate de afwijkingen tussen begroting en realisatie.

Activiteitenlasten	2008 €	Begroting €	2007 €
<i>Basissubsidies</i>			
Basisstipendia	6.638.667	10.400.000	7.022.834
Productiesubsidies	20.000	800.000	92.000
Nieuwe Regeling Basissubsidie	33.698	-	-
Totaal basissubsidies	6.692.365	11.200.000	7.114.834
<i>Stimuleringsubsidies</i>			
<i>1. Beeldende kunst</i>			
Startstipendia	1.049.778	1.250.000	933.334
Bijdragen werkbudget	8.238.954	2.657.500	2.074.475
Fonds LIVE	391.362	-	-
Totaal beeldende kunst	9.680.094	3.907.500	3.007.809
<i>2. Vormgeving</i>			
Startstipendia	768.000	450.000	960.000
Bijdragen werkbudget	997.578	700.000	493.776
Praktijksubsidies	120.000	200.000	110.000
Totaal vormgeving	1.885.578	1.350.000	1.563.776
<i>3. Bouwkunst</i>			
Startstipendia	256.000	200.000	160.000
Bijdragen werkbudget	188.534	400.000	147.857
Praktijksubsidies	70.000	150.000	30.000
Totaal bouwkunst	70.000	150.000	337.857
Totaal stimuleringsubsidies	12.080.206	6.007.500	4.909.442
<i>De Complementaire regelingen</i>			
Ateliers buitenland	603.597	500.000	466.830
Prijzen Fonds BKVB	233.259	130.000	38.042
Bemiddelaarsubsidies	533.922	300.000	161.507
Tax-videoclipfonds	334.370	-	170.227
Commissie pilot projecten	451.462	300.000	1.344.750
Studiereis Fonds BKVB	80.000	80.000	81.521
Tentoonstelling STIP	-	-	100.000
Overige regelingen	716.359	350.000	240.362
Totaal Complementaire regelingen	2.952.971	1.660.000	2.603.239
Totaal verleende subsidies	21.725.541	18.867.500	14.627.515
<i>Kosten advisering</i>			
Advisering basissubsidies	110.192	130.000	105.453
Advisering stimuleringsubsidies	229.458	220.000	217.192
Advisering overige regelingen	45.779	50.000	43.022
	385.429	400.000	365.667
Totaal activiteitenlasten	22.110.970	19.267.500	14.993.182

In de exploitatierekening zijn alle toegekende subsidies verantwoord, inclusief aanvullende kosten die aan kunstenaars vergoed worden, zoals een bijdrage voor de accountantsverklaring die betrekking heeft op een project. Onder de overige projecten worden naast de toekenningen aan kunstenaars ook andere overige lasten opgenomen, zoals gerelateerde kosten aan de buitenland ateliers, de oevreprijzen en de studiereis. Ook de kosten voor Fonds LIVE en Nieuwe Regeling basissubsidies zijn onder de activiteitenlasten verantwoord.

Rentebaten

De rentebaten zijn verkregen uit deposito's en zijn toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

OVERIGE GEGEVENS

Op 4 maart 2009 is gebleken, dat het toenmalige Hoofd Financiële Administratie in de weken daaraan voorafgaand onrechtmatig giraal gelden van het Fonds heeft onttrokken. In eerste instantie ging het om een bedrag van € 15.997.225. Een groot gedeelte van deze gelden, te weten € 12.113.760, is achterhaald. PriceWaterhouseCoopers N.V. heeft in haar "Rapport inzake onderzoek naar onregelmatige transacties" d.d. 29 juni 2009 bovenstaande bedragen bevestigd. Op de saldi van de bankrekeningen waar onrechtmatig gelden naar zijn overgemaakt is beslag gelegd. De advocaten van het Fonds BKVB werken aan de restitutie. Het ziet er naar uit, dat het restant - een bedrag van € 3.883.465 - naar alle waarschijnlijkheid, als verduisterd moet worden beschouwd. De nakoming van de door het Fonds aangegane financiële verplichtingen komt door deze onrechtmatige transacties niet in gevaar.

Kwantitatieve gegevens

	2008				Begroting Bedrag x €1.000	2007			
	Aantal aanvragen	Aangevraagd bedrag x €1.000	Aantal toegekend	Toegekend bedrag x €1.000		Aantal aanvragen	Aangevraagd bedrag x €1.000	Aantal toegekend	Toegekend bedrag x €1.000
Stimuleringssubsidies									
BEELDENDE KUNSTEN									
Startstipendia	299	4.784	67	1.050	1.250	252	4.032	59	933
Werkbudgetten	994	20.122	407	8.239	2.658	404	6.254	134	2.074
Fonds LIVE				391					
subtotaal	1.293	24.906	474	9.680	3.908	656	10.286	193	3.008
VORMGEVING									
Startstipendia	158	2.528	48	768	450	164	2.624	60	960
Werkbudgetten	104	1.548	67	998	700	122	1.469	41	494
Praktijksubsidie	34	340	12	120	200	25	250	11	110
subtotaal	296	4.416	127	1.886	1.350	311	4.343	112	1.564
BOUWKUNST									
Startstipendia	37	592	16	256	200	36	576	10	160
Werkbudgetten	27	299	17	189	400	31	417	11	148
Praktijksubsidie	15	150	7	70	150	10	100	3	30
subtotaal	79	1.041	40	515	750	77	1.093	24	338
	1.668	30.364	641	12.080	6.008	1.044	15.722	329	4.909
Basissubsidies									
Basisstipendia	540	17.318	207	6.639	10.400	539	17.206	220	7.023
Productiesubsidies	19	190	2	20	800	34	340	9	92
Nieuwe regeling BS				34					
	559	17.508	209	6.692	11.200	573	17.546	229	7.115
Complementaire regelingen									
Ateliers buitenland	312	500	43	604	500	223	500	25	467
Bemiddelaarssubsidies	69	1.939	19	534	300	63	391	26	162
Commissie pilotprojecten		300	28	451	300	-	300	9	1.345
Overige projecten		134	4	716	350	-	134	7	340
Tax clip fonds		-	2	334	-	52	984	9	170
Oeuvreprijzen		-		233	130	-	-	-	38
Studiereis Fonds BKVB				80	80	-	-	-	82
	381	2.873	96	2.935	1.660	338	2.309	76	2.603
Totaal	2.608	50.744	946	21.726	18.868	1.955	35.576	634	14.628

Aan: het bestuur van Stichting Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst

ACCOUNTANTSVERKLARING

Afgegeven ten behoeve van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2008 van Stichting Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de exploitatierekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen en de relevante verplichtingen opgenomen in de verleningsbeschikking met kenmerk DK/BK/2004/35524 d.d. 21 september 2004.

Tevens is het bestuur van de entiteit verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Deze verantwoordelijkheden omvatten onder meer: het ontwerpen, invoeren en

in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 36, eerste lid van het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het controleprotocol van de Regeling subsidies en uitkeringen cultuuruitingen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de

risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat alsmede het voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onderbouwing van het oordeel met beperking

Gedurende de periode september 2007 tot en met 31 december 2008 is een bedrag van € 93.763 onrechtmatig aan de organisatie onttrokken zoals uiteengezet op pagina 13 van de jaarrekening. In 2008 is een bedrag van € 47.754 aan contant geld gepind. Door ontvreemding van de kasadministratie over 2008 hebben wij niet kunnen vaststellen of dit bedrag rechtmatig is besteed.

Oordeel met beperking

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening uitgezonderd het effect van hetgeen als bevinding is vermeld in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen en de relevante verplichtingen opgenomen in de verleningsbeschikking met kenmerk DK/BK/2004/35524 d.d. 21 september 2004.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2008 uitgezonderd het effect van hetgeen als bevinding is vermeld in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking' voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in het controleprotocol van de Regeling subsidies en uitkeringen cultuuruitingen zijn vermeld.

Toelichting

Wij vestigen de aandacht op de 'Gebeurtenissen na balansdatum' in de Overige gegevens, waarin is uiteengezet dat in 2009 is geconstateerd dat een bedrag van € 15.997.225 onrechtmatig aan de organisatie is onttrokken. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Verder melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 23 juli 2009

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. F.J. Blenderman RA

COLOFON

Tekst: medewerkers Fonds BKVB
Redactie: Mirjam Beerman, Lex ter Braak
Ontwerp: 75B

Uitgave:
Fonds voor beeldende kunsten,
vormgeving en bouwkunst
Postbus 773
1000 AT Amsterdam
Tel 020 5231523
Fax 020 5231541
post@fondsbkvb.nl
www.fondsbkvb.nl

© Fonds BKVB
oktober 2008

